

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 21 januari 2008 kl. 16.00*§ 3 Interpellation om investeringar i cykelbanor (nr 2007:33)*

Anförande nr 1

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det var häftigt att få börja vid årets första fullmäktigesammanträde, det har jag aldrig tidigare varit med om. Jag vill också formellt tacka för svaret även fast jag inte riktigt vet varför jag ska tacka. Jag tyckte nog inte att jag fick så mycket svar på mina frågor i interpellationen.

Jag skrev den här interpellationen i mars förra året. Och jag får svaret i december. Jag kan väl säga att det var en oförlåtligt lång tid för att få ett svar på en interpellation som föranleddes av en artikel i Stockholm City den 19 mars. Jag skrev interpellationen på grund av att en tjänsteman på trafikkontoret uttalade sig i en stor artikel och berättade att det fanns ett arbetsmaterial som mynnar ut i att halvera investeringarna i cykelbanorna i Stockholm. Det är anledningen.

Borgarrådet säger i svaret att han inte har någon aning om vad det är för arbetsmaterial jag pratar om. Man kanske glömmer bort på nästan ett år om man har diskuterat ett sådant material. Jag vet inte riktigt hur det är. Men i alla fall har jag fått det svaret. Jag tycker ändå att de frågor jag har ställt är berättigade utifrån artikeln.

Under tiden har tidningarna rapporterat ytterligare om cykelbanorna, och ofta har det varit något slags utspel om trafiksäkerhet, framkomlighet och så vidare. Det är riktigt att Stockholm fick ett pris i somras av Cykelfrämjandet, men samtidigt måste man komma ihåg att trafiksäkerheten i Stockholm kritiserades. Det var så att man kunde se att allvarliga olyckor där cyklister var inblandade faktiskt hade ökat, och man hade från NTF:s håll inte längre så stor förståelse för priset.

Borgarrådet har uttalat sig om att flytta cykelbanorna från huvudgatorna till lokalgatorna. Vad är det för konsekvenser av detta? Det framgår inte heller av svaret. Det senaste var att man ska minska utbyggnaden i innerstaden för man ska satsa på ytterstaden. Som ytterstadsbo är jag givetvis glad att vi får sammanhängande cykelvägnät någon vacker dag. Men jag kan inte utifrån den cykelplan som har tagits fram för innerstaden säga att jag är nöjd med att man ska minska utbyggnaden i innerstaden.

Om det dessutom är så som borgarrådet har sagt att man ska flytta de befintliga från huvudgatorna till lokalgatorna kan man misstänka att de investeringar som ändå har beslutats om går till den flytten av cykelbanorna. Framtiden får väl utvisa vilka utspel man kommer att göra i framtiden. Men jag kan tänka mig, och tror, att de utspelen inte förbättrar trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter precis.

Det är vacker text, Mikael, men jag har väldigt svårt att hitta svar på mina fyra frågor. Jag frågar dig om du har tänkt riva upp cykelbanor som det fattats beslut om under förra mandatperioden. Vad tror du att det finns för effekter av halvering av investeringarna? Är det så att du tänker ta fram nya cykelbanor framöver? Jag vore väldigt tacksam om jag fick svar på de frågorna.

Anförande nr 3

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande, fullmäktige! Till att börja beklagar jag det långa dröjsmålet. Så ska det naturligtvis absolut inte få vara. Hade jag varit i opposition och varit i Mirjas ställe hade jag klagat högljutt mycket tidigare. Jag beklagar verkligen att det blev så. Vi hanterar väldigt många frågor på vår rotel. I det här fallet får jag bara erkänna att den här interpellationen missade vi att svara på, och därför blev det så här. Det vill jag be om ursäkt för, det är inte bra, så ska det inte vara i fullmäktige.

När det gäller sakfrågan finns all anledning för Stockholm att vara stolt. Jag är inbjuden den här veckan att tala i Göteborg – nu kan jag av olika skäl göra det – på den stora cykeldagen som äger rum i Göteborg på torsdag. Stockholm uppfattas som ett stort föredöme i Sverige och i Norden när det gäller cykelbanor. Mirja kan göra sig till tolk för cykelbaneutbyggnaden, men det var ett arbete som påbörjades i slutet av 90-talet när vi styrde i Stockholm. Vi har nu byggt ut cykelbanor till närmare fem mil, tror jag det är, i Stockholms innerstad och ytterstad.

Det finns många ytterligare saker vi kan göra. Vi har systemet med lånecyklar, vi har cykelinformationen, vi har även service för cyklister, pumpstationer och annat. Det finns cykelleder, cykelkartor, cykelguider och mycket som Stockholms stad gör. Vi är i framkant bland länder som inte har ett varmare klimat när det gäller cykelsatsningar. Det ska vi naturligtvis på olika sätt utveckla, om vi kan, även under den här mandatperioden.

Mirja är mycket väl medveten om vilka utmaningar som finns under innevarande mandatperiod. Det gäller att kombinera de här åtgärderna med andra åtgärder. Stockholm kommer att vara en byggarbetsplats de närmaste åren. Det är väldigt många infrastruktursatsningar som sker med järnväg och väg och en rad olika åtgärder. När det gäller cykelbanor har vi kommit ganska långt. Just nu är det under genomförande nya cykelbanor bland annat vid Birger Jarlsgatan. Vi har satsningar i ytterstaden med att länka samman Stockholms stad med andra kommuner.

Jag vill hävda att det är fortsatt stor satsning.

Jag tycker avslutningsvis att det är väldigt anmärkningsvärt att man i medierna debatterar den här typen av arbetsmaterial som man har i trafikkontoret. Som du mycket väl vet kom det aldrig till något beslut sedan. Jag tycker att det är mycket bättre att politikerna får färdigframställda tjänsteutlåtanden som vi diskuterar än arbetsmaterial som valsar runt i pressen. Det tycker jag inte är en hantering som vi ska ha i Stockholms stad över huvud taget.

Anförande nr 4

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vet att du skulle ha varit betydligt mer högljudd än vad jag har varit. Jag har endast ställt en enkel fråga om när jag får svaret på min interpellation.

Jag vill inte på något sätt förringa det som har gjorts innan, oavsett om det har varit borgerlig eller någon annan majoritet. Det är inte det den här interpellationen handlar om. Jag tycker precis likadant som du, att det är onödigt att den här typen av utspel valsar i massmedierna. Det gör att det blir väldigt förvirrat även i politiken.

Du skulle ha gjort precis samma sak om du under förra perioden hade läst i tidningar att jag tänker halvera investeringar som trafiknämndens ordförande. Då hade jag blivit utsatt för interpellationer och enkla frågor. Jag håller fullständigt med dig.

Okej, jag får väl godta att arbetsmaterialet hade kastats i sopkorgen någonstans på kontoret och inte gått vidare. Ändå hade jag önskat att du lite mer hade svarat på mina frågor. Men det kanske är så att eftersom det kommit ut i medierna kan du inte svara på frågorna längre.

Anförande nr 5

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande, fullmäktige! Jag hörde inte riktigt hela tiden vad Mirja sade, det pratades i salen och mikrofonerna kanske inte var på topp.

Det som bekymrar mig, och som den här interpellationen delvis handlar om, är investeringsramen och underhållsramen i Stockholm och de galopperande utgifter som vi har. Det ställer krav på en del av våra enheter på sparsamhet, inte minst renoveringen av nord—syd-axeln som genomförs i sommar. Det drar i väg väldigt mycket pengar, pengar som vi annars skulle ha kunnat använda till bland annat cykelbanor.

Att Mirja väcker en interpellation tycker jag dessutom är ganska logiskt, inte utifrån arbetsmaterialet utan utifrån de villkor som kommer att råda 2008, med en högkonjunktur och de kraftigt ökade kostnader som vi har. Det innebär inte att vi ska sluta att göra cykelbanor, men jag säger bara att det kommer att vara fortsatt ganska tufft under året att genomföra alla de saker som vi skulle vilja göra på grund av att kostnaderna galopperar när det gäller en del av vårt underhåll. Det värsta exemplet på det är nord—syd-axeln som kommer att kosta väldigt mycket pengar i år.

Anförande nr 6

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Det verkar inte bli så mycket debatt i kväll. I vissa saker är vi fullständigt eniga. Det är ett stort behov av underhåll i staden.

Vi antog i relativt stor enighet investeringsplanerna under förra mandatperioden när det gäller cykelbanor för innerstaden, ett investeringsplan på 10 år, och cykelbanor för ytterstaden i en investeringsplan på 15 år. När man sedan får läsa i tidningen att investeringarna ska halveras blir det konstigt för mig och väldigt många. Då funderade jag: Var någonstans fattas besluten egentligen i det här huset? Som vice

ordförande i trafiknämnden hade jag inte haft en aning om att det fanns den här typen av ärenden på gång.

*§ 5 Interpellation om samverkan mellan staden och landstinget avseende äldre
(nr 2007:51)*

Anförande nr 7

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 8

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Den här interpellationen formulerade jag under hösten efter ett stort antal möten som jag hade med chefer ute på stadsdelsnämnds-nivån men också i möten med de lokala pensionärsråden och deras företrädare, verksamhetschefer på särskilda boenden, servicehus, personal och chefer i öppen hemtjänst men också företrädare för Socialdemokraterna ute i stadsdelarna. Alla belyste det faktum att det faktiskt var bekymmersamt med samverkansfrågorna ute i områdena i de olika verksamheterna ur olika perspektiv.

Det här är någonting som vi fick insikt i ganska tidigt i äldrenämnden när vi började titta på hur ärendena såg ut i fråga om exempelvis valfrihetssystemet och annat, men också utifrån de organisationsförändringar som den borgerliga majoriteten genomförde efter majoritetsskiftet, inte bara i staden utan också på landstingssidan. När vi började ställa frågor om det fick vi svaret att det kommer att lösas, det fungerar och så vidare. Men vi hörde motsatsen ute i verksamheterna.

Därför valde jag att skriva den här interpellationen för att få en diskussion och dessutom få några svar om samverkan. Vi som är aktiva och har varit det vet hur viktigt det är att det går hand i hand mellan de olika huvudmännen oavsett vad det gäller för sakområden, i det här fallet mellan staden och landstinget. Gör man inte det och det inte fungerar vet vi också att ansvaret riskerar att övervältras på någon annan, och inte bara ansvaret utan också kostnaderna som insatserna då medför för huvudmännen.

Det öppnar också för att man skyller ifrån sig i de politiska församlingarna och mellan olika politiska företrädare. Det som är mest allvarligt är att i förlängningen, när den här samverkan inte fungerar, exempelvis vid boendeplanering eller vårdplanering över huvud taget, är det de enskilda som hamnar i kläm och deras anhöriga.

I det svar som jag har fått beskriver borgarrådet utförligt att det finns en överenskommelse om samverkan och hur den är tänkt att fungera. Så får jag en beskrivning av det. Det var inte riktigt det jag ställde frågor om. Det var mer konkret vad man avser att göra för att få tillbaka en samverkan som fungerar i praktiken. Ingenstans i materialet finns en beskrivning av det som jag frågar om. Hur fungerar det i dag? Hur ser det ut över staden?

När vi har ställt en fråga får vi svaret att på några ställen har det fungerat. Det har fungerat så att någon person övergripande i staden har haft kontakt med landstingssidan. Men i och med omorganisationerna och i och med att landstinget tillät personalen på alla vårdcentraler söka om sina tjänster samtidigt som man organisationsförändrade i staden och så vidare så rev man sönder de fungerande samverkans-

strukturer som byggts upp under tidigare år. Vi jobbade nämligen väldigt hårt under förra mandatperioden för att åter bygga upp samverkansformerna.

Då är min fråga igen: Hur ska de här bristerna, om nu borgarrådet upplever att det finns några brister, åtgärdas? Jag är inte nöjd med svaret. Det står att det kommer att ske samverkan mellan staden, en person, och beställarsidan inom landstinget. Om det är ambitionsnivån tror jag att vi kommer att ha riktigt stora bekymmer framöver med samverkan mellan våra olika huvudmän, med följden att det kommer att bli mycket sämre för våra medborgare ur de olika perspektiven.

Frågan är: Kommer att det här att lyftas upp så att vi får i gång den samverkan som har varit bristfällig under det senaste året? Det har gått ett drygt år av den nya mandatperioden. Det här måste nu vara på plats.

Det finns andra exempel. Ett sådant är KPR som fungerar i Stockholms stad. Vi har ett utmärkt pensionärsråd som fungerar oerhört bra, och vi har nytta av det som politiker. I uppdraget för pensionärsrådet står det i statuterna att de ska samverka med landstingets pensionärsråd. Om det över huvud taget har kommit i gång något arbete finns det först till hösten någon sorts struktur att möta upp detta. Det här tror jag inte är ett undantag, utan tyvärr mer en regel.

Frågan är nu: Är det på gång någonting, Ewa Samuelsson, för att återuppta de samtal som funnits mellan staden och länet på alla olika nivåer, inte bara staden och landstinget centralt utan också på stadsdelsnämnds-nivån och nere på nivån där de enskilda medborgarna befinner sig i de olika boendena eller i hemmen?

Anförande nr 9

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Tack för det, Leif. Det är naturligtvis så att samverkan inte är något självändamål, utan det är den enskilde äldre som måste vara i centrum och att den enskilde äldre får den vård och omsorg som man har rätt till.

När det gäller samverkan med landstinget har vi en överenskommelse som ligger i botten och som naturligtvis ska fungera. Jag vet att det under förra året inte alltid fungerade hela vägen ut. Vi har också haft en hel del möten både på politisk nivå och på tjänstemannanivå för att ytterligare förstärka samverkan. Under hösten har det varit möten tillsammans med kranskommunerna, Stockholms stad och landstinget för att diskutera hur man ska kunna jobba vidare, inte minst utifrån tvärprofessionella team ute på vårdcentralerna för att tillmötesgå de äldres behov.

Vi ska inte måla allt i svart, Leif, för det är en hel del som ändå fungerar. Vi har till exempel Webcare-systemet som är i full gång och som man kan ha glädje av från kommunens och landstingets sida när det gäller att möta de enskilda äldre och de insatser som de får. Man håller på att arbeta fram trygghetskvitton som handlar om äldre som ska tillbaka till hemmet eller till ett boende. Det ska vara tydligt angivet vem som ska ta över ansvaret och vilka insatser som ska göras. Det håller man på att arbeta med inom äldreförvaltningen. Sedan ska det samverkas med landstinget.

Samverkan är inte alltid lätt. Ibland brukar man lite skämtsamt säga att man får stava det med ä, för det handlar om att värka samman, ibland över längre tid. När det görs omorganisationer som det har gjorts efter valet i både landstinget och Stockholms stad kan man tappa lite fart. Men man vet att den nya organisationen kommer att bli någonting bättre och kommer att gynna den enskilde äldre framöver. Då får man acceptera att man tappar lite fart under en begränsad tid. Men inriktningen är helt klar: Det ska bli till de äldres bästa.

Anförande nr 10

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att de frågor som Leif har ställt till dig har varit väldigt viktiga. Jag är också vice ordförande i en stadsdelsnämnd, och vi har fortfarande inte kommit loss med mötena. Jag har haft många datum bokade i min almanacka, och jag hoppas verkligen att vi så småningom ska komma loss så att ett möte något av de datum som är föreslagna ska bli av.

Det jag känner utifrån förra perioden då vi jobbade väldigt nära för att ta fram närvårdsakut och hälsotorg i Bredäng är att vi inte har någon möjlighet till dialog om vad som händer nu med alla de här viktiga frågorna, inte bara om äldre utan över huvud taget invånarna i vår stadsdel. Jag känner också att de kanske små frågorna, till exempel ett hälsotorg i Bredäng, försvinner i den totala stora omorganisationen som sker i staden. Vi har inte en chans att ha en dialog.

Då undrar jag vart medborgarna har tagit vägen. Det känns som att man håller på att likrikta allting, att man tappar små välfungerande enheter när man inte ens en gång tar tid att göra en ordentlig utvärdering. Sådant där skulle jag vilja diskutera. Jag hoppas verkligen att du utifrån din position ser till att vi får de här dialogerna. De är välbehövliga.

Anförande nr 11

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Även om man inte ska måla svart på väggen måste jag säga att jag är lite mer oroad än vad Ewa Samuelsson verkar vara. Vi vet att det är avgörande för hur verksamheten ska fungera om vi har en samverkan med dem som är berörda av den egna verksamheten, exempelvis vårdcentralerna kontra äldreboendena, eller vad det nu är för någonting. Det handlar inte bara om organisationsförändringen, om vem som bestämmer vad i landstinget och kommunen om det som hände efter valet. Det handlar också om de stora reformer som har genomförts i landstinget när det gäller vårdvalet och det som ni håller på att driva igenom i staden och som ska fungera efter sommaren med valfrihet i boendet och annat.

Det finns en mängd frågor som har bäring på det här. Det vi har hört när vi har ställt frågor i olika nämndsammanhang och annat är att det inte finns några svar. Man vet inte hur det ska bli. Vi får se framöver.

Den slutsats jag drar är att det inte finns någon systematiserad samverkan i denna stad längre, och det tycker jag är oerhört allvarligt. Jag tror inte att man kan bli mer konkret än vad jag har varit i frågeställningarna. Hur ser det ut i stadens olika delar?

Då får vi ett lite svepande svar att det ser lite olika ut, det fungerar på vissa håll, man planerar att göra det här. Men det finns ingen som kan säga var det fungerar och var det inte fungerar och hur man försöker göra det där det inte fungerar ute i stadsdelarna på de olika nivåerna.

Det jag mötte under sommaren och tidig höst var kommunala verksamheter, kommunala chefer, kommunal personal som var ganska förtvivlade över att de mötte landstingspersonal som hade det oerhört kämpigt och jobbigt. De visste över huvud taget inte något om sina egna tjänster. De var inte mottagliga att diskutera samverkan och hur man praktiskt skulle lösa alla de här vardagliga frågorna som måste fungera när det gäller läkarmedverkan, när det gäller boendeplanering, vårdplanering och annat.

Det här är allvarligt, och då krävs det lite krafttag och inte bara svepande svar att vi har vård- och dokumentationssystem, som jag tycker i och för sig är bra, utan också att man systematiserar en samverkan och gör den åskådlig så att vi ser var det fungerar och var det inte fungerar.

Jag hoppas att vi kan fortsätta att diskutera detta och faktiskt få reda på hur det ser ute i verksamheterna och vad som planeras för att göras. Jag satt med i äldrepsykiutredningen för många år sedan. Då konstaterade vi att bara på landstingssidan fanns det 40 intressenter på beställar- och utförarsidan som är involverade i besluten på övergripande nivå. På det kunde man lägga då stadens alla stadsdelsnämnder och samtliga kommuner i länet. Det är ingen liten fråga att hantera, men det måste till att man systematiserar det och följer upp de överenskommelser som finns. Vad jag förstått i dag och sett innan fungerar de inte.

Anförande nr 12

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag ska inte gå in i en äldreomsorgsdebatt, men vi talar om samverkan mellan landsting och kommuner. Landstinget har ju en samverkan med 26 kommuner och 14 stadsdelsnämnder. Man ska ändå ge någon form av bild av detta.

Jag förstår Leif Rönngrens och Margareta Johanssons frustration, samma frustration som vi kände för fyra fem år sedan när landstinget efter det socialdemokratiska maktövertagandet gjorde en gigantisk omorganisation. Men jag vill inte säga att det blev bättre efter det här valet med den omorganisation som har gjorts inom landstinget, på intet sätt blev det bättre. Det har varit ett lite turbulent år. Kanske ska jag sträcka mig så långt som att vara ärlig och säga att det har varit ett förlorat år.

Samverkan kräver, precis som borgarrådet Samuelsson säger, att man vill arbeta tillsammans, att man vet gränsdragningen när det gäller äldrefrågorna, psykiatin, missbruksfrågor. Var går gränsen?

Frågan handlar lite grann om vad som har hänt. Det har hänt väldigt mycket. Det är helt nya toner, skulle jag vilja säga, i samverkansmelodin. Den presidiegrupp som fanns under förra mandatperioden och som jag själv satte med i tillsammans med borgarrådet Olofsson – vi fick kämpa för att få till den – har kommit i gång igen med

landstinget centralt, hälso- och sjukvårdsnämnden och mellan fyra kommunala företrädare för KSL. Den är i gång.

På tjänstemannanivån har det varit minst sagt turbulent det senaste året, just beroende på den oro som Leif Rönngren pratar, om att de omorganisationer som har förevarit har betytt att folk har fått nya jobb. Där får ni nya signaler, och där är samarbetet i gång. På det möte som var på central tjänstemannanivå bara för en vecka sedan var det stort samförstånd för första gången. Man hade så att säga hittat varandra.

Jag skulle vilja säga så här: Det här är inte en skiljaktig blockfråga, utan det är en perspektivfråga: Hur ska vi med den tudelning som vi har inom den sociala omsorgen, vare sig det gäller äldre eller psykiskt sjuka, kunna gå ifrån kortsiktiga ettårsperspektiv på budgetar till att få ett individperspektiv, att vi ser individen som en person som pendlar mellan kommunens omsorgsansvar och landstingets vårdansvar? Den frågan svarar man inte på via en interpellation.

Men det är ett systematiskt fel i hur Sverige är organiserat, som inte löses med regioner. Det måste vara så att man väljer att se var ansvaret ska ligga. Är det så att man ska ha ett tudelat ansvar ska det var glasklara överenskommelser om vem som ansvarar för vad och att man faktiskt väljer att hitta en överenskommelse innan man går in i den nya verksamheten. Det är detta avtalslösa förhållande, om jag får använda det lite fåniga uttrycket, som har gjort att vi har hamnat i detta. Det är många som faller mellan stolarna, och det är det som är problemet. Där är vi överens, tror jag, över blockgränserna i det här huset.

Anförande nr 13

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Visst kan vi diskutera varje enskild stadsdelsnämnd och vilka kontakter de har med landstinget, men jag vet inte om det riktigt är vår uppgift. Det viktiga är att vi tar de stora övergripande frågorna här som sedan stadsdelsnämnderna själva får följa upp utifrån de samverkansavtal som skrivs. Att här redogöra för var det fungerar och var det inte fungerar vet jag inte om det är vår uppgift.

Du tog upp frågan om läkarinsatser i äldreboendena. Är det något område som ha lyfts fram i den nya organisationen är det vårdval genom den organisation som vi kommer att gå i land med i början av maj. Mycket tydligare än tidigare berättar vi nu om hur läkarna ska finnas tillgängliga på boendena. Man ska kunna kontakta dem dygnet runt, allt för att den enskilda individen inte ska behöva slussas mellan landstingsvård på ett akutsjukhus och hjälp på det enskilda äldreboendet.

Man har också i den nya organisationen visat tydligt att man just vill lyfta fram frågan om de äldre och multisjuka. Jag vet inte om du minns den redovisning som gjordes under förra mandatperioden som äldrecentrum tog fram och som hette *Styckevis och delat*. Där hade man tittat på vissa stadsdelsnämnder och också tittat på några kranskommuner och hur de äldre föll mellan stolarna för att ingen ville ta ansvar och läkarinsatserna inte räckte till utan man skickade de äldre mellan akutsjukhusen i stället.

Det var någonting som vi tog till oss, och nu har man från landstingssidan beslutat tillsammans med oss i samverkan att de här läkarinsatserna ska finnas. Dygnet runt ska man kunna få konsultation, och på ett helt annat sätt ska också läkarbesöken genomföras. Därav har vi i landstinget numera en programberedning som just behandlar ärenden när det gäller multisjuka äldre.

Att säga att ingenting är på gång är fel. Att vi har tappat fart har vi varit överens om. Det gör man när man gör en omorganisation, men som sagt är inriktningen helt klar. Det är att den äldre ska vara i centrum.

Anförande nr 14

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter! Det du tar upp, Peter, var att det gjordes en omorganisation när vi var i majoritet förra gången. Men det fanns en anledning till att det blev en jätteomorganisation. Det berodde på att det var ett jätteunderskott, men det läget hade inte ni när vi tog över. Jag tycker att det är tråkigt att man gör denna jätteomorganisation utan att ta vara på de erfarenheter som finns. Stockholm är inte lika överallt. Det ser väldigt olika ut beroende på i vilken stadsdel man verkar i. Jag känner att man har slängt ut barnet med badvattnet.

Man kan verkligen fråga sig vad syftet är. Är det bättre omvårdnad av våra äldre och befolkningen? Ewa säger att det har sett olika ut när det gäller de äldre och deras möjligheter att få en bra omvårdnad. Det har hängt mycket på vad det är för vårdcentral, tyvärr väldigt individuellt. Du kan ha gått från den ena landstingsdrivna vårdcentralen till den andra, och de har varit helt olika. Det är det man behöver styra upp. Jag tror inte att man kan göra det på det sätt som ni har sagt, att man ska få in flera privata aktörer. Man måste komma åt kärnan i vad det reella problemet är.

Jag känner en viss oro, men jag hoppas verkligen att ni kommer i gång med en samverkan.

Anförande nr 15

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Som jag beskrev det inledningsvis är detta inte taget ur luften, utan vi har ställt frågor under hela förra året. Ewa Samuelsson är inte bara äldreborgarråd, hon är också ordförande i äldrenämnden. Där har vi drivit frågan, vi har lämnat in skrivelser, vi har ställt frågan: Hur ser överblicken över staden när det gäller exempelvis samverkan? Vi har inte fått något svar.

Omorganisationen i staden har inneburit att det inte längre finns någon funktion stadsövergripande på stadsledningskontoret som har den uppgiften att samla ihop och göra sammanställningar, reflektera över hur det ser ut i stadsdelarna, inte heller när det gäller samverkan. Det är precis det vi har tagit upp. Därför sade jag inledningsvis att jag nu återkommer i en interpellation. Jag vet inte var vi annars ska ta den här debatten.

Jag tycker att den hör hemma i fullmäktige. Den finns med i målsättningarna i fullmäktigebudgetarna. Vi är alla överens om att det ska finnas en samverkan och om hur den ska fungera. Då kan man inte bara, som det görs här i dag, hänvisa till att det

finns överenskommelser. Hur fungerar dessa överenskommelser? Vem har ansvaret för att följa upp och se till att det blir så som det är tänkt, eller som det var tänkt? Vem ansvarar för att göra sammanställningar och analyserar vad vi behöver vidta för åtgärder för att rätta till missförhållanden i fråga om samverkan eller vad det nu kan vara? Samverkansområdet är ett tydligt område där vi har tagit upp frågan ett otal gånger. Nu får vi upp den.

Slutsatsen är att det inte finns någon som har detta ansvar i dag. För mig är det naturligt att det borde vara åtminstone borgarråden via stadsdelningskontoret som såg till att inhämta denna kunskap för att systematisera det hela och komma till rätta med de bekymmer och problem som finns i dag.

Jag noterar också att jag inte fått något som helst svar på min andra fråga, vem som har ansvaret för kunskapsinhämtande och överblicken, det övergripande ansvaret. Det handlar om stadens styrnings- och ledningssystem. Där var vi överens innan valet om LSU, ledning, styrning, uppföljning. Det är raserat, och där har ni ett stort ansvar till att det blev så.

Vi gick ihop och kom överens om minsta gemensamma nämnare för hur denna stad skulle styras så att man inte slår sönder fungerande strukturer. Ändå blev det bland de största omorganisationerna någonsin i Stockholms stad – om vi nu tittar i backspeglarna. Det ska man kunna göra, och det får sådana här effekter, men då måste man vara beredd på att ta reda på hur det ser ut i praktiken. Det svaret är borgarrådet skyldig oss i dag, för vi har inte fått en endaste redovisning om hur det ser ut runt om i staden. Det här är vårt ansvar, vi är fullmäktigeledamöter. Det här är faktiskt det högsta beslutande organet i den här staden, så att jag tror att det är precis här som diskussionen hör hemma.

Anförande nr 16

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Du säger att det inte finns någon som är ansvarig för att sköta kontakten. Det sköts naturligtvis via äldreförvaltningen och dess ledning, som har ständiga kontakter med landstinget och dess tjänstemän i diskussionen om hur samverkansavtalen ska se ut och hur de slutgiltigt ska skrivas under, naturligtvis i nära kontakt med äldreroteln.

Uppföljningen är ett fortlöpande arbete och pågår hela tiden. Det är ingenting som man kan redovisa för varje enskild stadsdelsnämnd, som du vill i dag. Vi har stadsdelsnämnder som är under kommunfullmäktige, och de är suveräna i sin tur utifrån de övergripande avtalen att arbeta på lite olika sätt. Men det övergripande samverkansavtalet gäller naturligtvis.

Du behöver nog inte vara så orolig. Att omorganisationen har tagit sin tid är vi överens om och också om att vi har tappat fart. Stockholms stads omorganisation kom lite före landstingets, och nu håller vi på att komma i kapp i de samtal som vi har med landstinget. Avvakta något, så ska du få svar även på de övriga frågorna.

§ 6 Interpellation om målen för äldreomsorgen antaget i budget för 2007 med inriktning för 2008 och 2009 (nr 2007:52)

Anförande nr 17

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 18

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Det här blir egentligen en fortsättning på den förra diskussionen eftersom det också handlar om mål som satts upp i fullmäktiges budget och om hur man avser att följa upp dem.

Vi har haft många politiska diskussioner under året som har gått, inte bara här i fullmäktigesalen utan också ute i verksamheterna vid verksamhetsbesök och i de ansvariga nämnderna. Eftersom äldre-nämnden har ansvaret att övergripande jobba med strategiska frågor, samordningen mellan stadsdelarna och också driva på utvecklingen av äldreomsorgsfrågorna så formulerade jag ett antal frågor även på det här området.

Hur följs de 15 äldre-mål upp som har satts upp i fullmäktiges budget? Hur kommer man att mäta exempelvis anhörigvårdarnas upplevelser? Vad kommer ni att ställa resultatet i relation till? På vilket sätt utvecklade ni frivilligorganisationernas arbete under 2007? Hur många dagverksamheter är det?

Jag kan notera att inte någonstans finns det svar på de här frågorna heller. Jag tror att det delvis har att göra med att det är väldigt svårt att formulera mål för att sedan kunna följa upp och mäta resultaten. Det är väldigt enkelt att prata om det.

Men jag noterar också i borgarrådets svar att det finns beskrivet hur det ska gå till. Då är det en hänvisning till att respektive nämnd ska beskriva hur de mäter måluppfyllelse när det gäller stödet till anhöriga exempelvis eller följer upp ett speciellt område. Det är fullmäktige som har ställt upp de övergripande 15 målen att jobba med, men fullmäktige självt är uppenbarligen inte intresserat av att ta reda på hur det faktiskt ser ut i verksamheten och hur långt man kommit med måluppfyllelsen.

Ewa Samuelsson hänvisar till att det här ska följas upp i tertialrapporter och verksamhetsberättelser. Blir ni nu förvånade om jag säger att vi har försökt göra detta under tertialrapportshandling i nämnder men också i äldre-nämnden? Då har vi fått till svar från tjänstemännen, för det är ofta tjänstemän som svarar på sådant, att det där återkommer man till i bokslutet. Så här finns det motstridiga uppfattningar. Vi tycker att det vore naturligt att man följde upp i tertialrapporterna fullmäktiges mål.

Men jag noterar ett ännu större bekymmer, och det är att stadsdelarna inte har råd att göra det som fullmäktige har sagt. Alltså väljer man att prioritera inom de 15 övergripande målen. Det har gjort att flera stadsdelar har sagt att det är viktiga frågor men att man inte tänker jobba med dem utan väljer vissa frågor att jobba med under budgetåret. Då kan man fråga sig: Hur ser borgarrådet, som är högsta ansvariga och

som har varit med och formulerat de 15 övergripande målen, på att stadsdelarna struntar i dem? Det kanske ni inte vet eftersom ingen har ett samlat grepp om hur det ser ut i våra stadsdelar med äldreverksamheterna.

Vi var överens i utredningen om stadens styrning av de politiska organisationerna om hur vi skulle jobba med målbeskrivning och hur vi skulle jobba med uppföljningen. Jag tror tyvärr att ni håller på att glida ifrån det. Vi har inte sett bokslutet än. Jag får i alla fall inga, som Peter Lundén-Welden pratar om, signaler om att det skulle vara på väg en utförlig verksamhetsbeskrivning förutom de siffror som kommer i boksluten.

Jag har noterat att i de tertialrapporter som har hanterats ute i nämnderna går man inte i någon nämnd in och beskriver verksamhetsförändringar, neddragningar eller hur man jobbar positivt med de uppställda målen. Allt är inte elände. Ni har ställt upp många väldigt bra mål för äldreverksamheten 2007. Frågan är: Hur blev det? Hur ska vi få reda på hur det blev? Man följer ju inte upp det stadsövergripande någonstans.

Det är precis de här frågorna vi har väckt och diskuterat i äldrenämnden med äldreförvaltningen. Då, kopplat till den förra debatten, var faktiskt svaret från äldreförvaltningen när det gäller uppföljningen i de här delarna att det inte var deras jobb. Då lade vi in en skrivelse där vi krävde att äldreförvaltningen skulle ta på sig den uppgiften, samla ihop hur det ser ut, redovisa trender, analysera förändringar på stadsdelarnas verksamhetsområden så att äldrenämnden i kommunstyrelsen kunde väcka frågan till fullmäktige.

Nej, det har inte blivit som vi hade tänkt oss, därför vill vi vidta åtgärder. Men dagens ledning och styrning är inte ens intresserad av att i detalj ta reda på hur det ser ut och hur det går ute i verksamheterna.

Det här är väldigt allvarligt. Det gör det svårt att ställa de ansvariga politikerna till svars för den politik som ni faktiskt utlovar men som ni inte ger pengar till att driva igenom. Det finns många goda exempel att ta.

Anförande nr 19

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Jag är glad att jag inte använder den raljanta ton som du använde gentemot det arbete som pågår för fullt ute i våra nämnder runt om i hela staden, ett aktivt arbete för att förbättra äldreomsorgen. Det är alltid så att varje enskild majoritet och den opposition som finns naturligtvis vill försöka hitta delar som man kan peka ut som inte skulle vara bra.

Du säger att du har träffat tjänstemän ute i nämnderna som inte kan klara av att fullfölja en del av målen. Det tror jag är någonting som varje majoritet får uppleva. Jag skulle kunna rada upp exempel på hur det såg ut under förra mandatperioden. Det får vi ta på oss och se om det är för många mål som har skrivits upp. Det vi har gjort, och i 2008 års budget är det på ett helt annat sätt. Där är indikatorer och aktiviteter som är nämnda för att det ska bli lättare att följa upp ute i stadsdelsnämnderna.

Sedan är jag en politiker som inte gärna vill peta i hur-frågorna. Det är inte vår uppgift i fullmäktige att berätta hur man ska göra ute i nämnderna. Vi har förtroende för arbetet där ute, och där kan man gå ned på den enskilda nivån i de enskilda stadsdelsnämnderna. Sedan ska vi få redovisningarna.

Jag vet inte vad du gjorde när vi fick tertialrapporterna. Äldreförvaltningen berättade i bilagor om de olika frågorna och svaren som det hade om de mål som du säger inte är uppfyllda. Vi fick en speciell redovisning i äldrenämnden i en enskild bilaga till tertialrapporten. Nu finns det möjlighet i verksamhetsberättelsen som snart genomgås att se hur slutresultatet blev för 2007. Jag vet inte varför det inte skulle räcka för dig, Leif.

Vi utvecklar, vi förenklar under 2008, vi blir tydligare och vi tar till oss av kritiken att det var alltför många mål och att det var svårt att följa upp. Så kommer vi bit för bit att se till att det kommer att bli ännu tydligare än vad det har varit hittills. Men den raljanta tonen betackar jag mig för.

Anförande nr 20

L e i f R ö n n g r e n (s): Jag kan förstå att Ewa Samuelsson betackar sig för den eventuellt raljanta tonen, om hon uppfattar den som raljant. Jag är ganska förbannad rent ut sagt.

Ni har ställt upp ett antal mål och lovade i valrörelsen att om ni får makten ska ni göra det och det. När ni då kommer till makten formulerar ni första budgetåret 15 mål som är tagna ur luften, som det verkar, som det inte går att följa upp, som det inte går att formulera på ett sådant sätt att det går att mäta. Så tycker du att jag är raljant. Ja, det må vara hänt i så fall.

Jag vet inte om man klarar målen eller inte. I de tertialrapporter som du hänvisar till stod det i många stycken: Vi återkommer i bokslutet. Jag har ägnat tid åt att plöja igenom verksamhetsplanerna och uppföljningarna i stadsdelar och konstaterar att man inte svarar på de här frågorna. Man hänvisar till att det kommer ett bokslut. Vi får väl avvakta det och se vad som står i boksluten utifrån de mål som ni formulerade inför 2007 års budget. Där hade vi en annan syn på politiken, vi hade andra pengar och andra prioriteringar och ville göra mer.

Nu vet vi inte ens hur det har gått med era pengar, och ni verkar inte intresserade för fem öre av att veta om det blev så som det var tänkt. Blev det fler dagverksamheter? Det är något som jag frågar efter i interpellationen. Hur många planeras att starta under de kommande åren? Det står lite om dagverksamheter, men ingen har koll. Det är min poäng i interpellationen. Ni har ignorerat den här diskussionen när vi har fört den i äldrenämnden.

Det är svårt att få svar på sina frågor i stadsdelarna när man frågar om verksamhetsförändringar och annat. Läser man protokollen ser man att det inte finns några människor nämnda i dem. Det finns på sin höjd sifferredovisningar och att budget självklart ska uppfyllas. Men ingenstans står det vad konsekvenserna blir av de budgetförutsättningar som man har haft i stadsdelarna, kopplat till att det faktiskt inte

går att utläsa någonstans om ni uppnår de mål som ni har ställt upp i fullmäktige. Om jag vore i era kläder skulle jag vara ganska upprörd.

Skälet till att vi kan säga att vi har några delar som vi inte uppnådde under förra mandatperioden var just att vi jobbade med ledning, styrning och uppföljning och systematiserade. Det innebar att vi jobbade stenhårt för att ta reda på var någonstans det inte går så som vi hade tänkt det och vad vi ska göra för att uppnå de vallöften och de politiska förändringar som vi ville se och som vi hade ställt ut i löften i fullmäktige gentemot medborgarna. Men ni vill inte ta reda på det. Det är ett ganska cyniskt synsätt från borgerliga majoriteter. När det kommer till personalfrågor konstaterar jag att ni valde att inte göra personalenkäter. Ni vill inte veta vad personalen sade i stadsdelar.

Jag tror inte att det bara är så att ni inte ha koll, utan i delar är det faktiskt en medveten strategi. Jag noterar i medier när jag läser era kommentarer att det oftare är politiska sekreterare än borgarrådet som kommenterar. Det hänger ihop med det här.

Anförande nr 21

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Du vet mycket väl, Leif, att utvärdering och uppföljning är en del av de viktigaste sakerna i ett arbete för att man ska kunna gå vidare. Det kan ske på olika sätt. Stadsdelsnämnderna själva har att följa upp sin verksamhet och sedan redovisa det till staden. Sedan har vi naturligtvis också ett övergripande ansvar att följa upp.

Äldreförvaltningen har ett uppdrag när det gäller övergripande policy, samverkansavtal, så du behöver inte vara orolig för att styrningen och ledningen inte skulle fungera.

Vi gjorde en stor uppföljning av äldreomsorgen som redovisades under förra året. Vi kommer att gå vidare med brukarundersökningar där vi kommer att ta reda på hur de äldre ser på den vård och omsorg som de får för att sedan kunna utveckla arbetet ute i stadsdelsnämnderna. Målen ska naturligtvis uppnås. Ibland tar det längre tid än man hade trott utifrån de politiska intentionerna, som var att det skulle gå på ett år. Men inriktningen är klar.

Riktlinjerna hade ni fyra år på er att jobba med. Vi tog fram dem efter ett år, och nu är de i land. Nu utbildar vi biståndsbedömarna för fulla hus för att de ska landa hos de enskilda äldre. Du behöver inte vara orolig. Vi tar bit för bit, och målen ska uppnås.

Anförande nr 22

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag lovar att återkomma 2009 för att fråga hur det blev 2008, självklart, det är en del av vårt uppdrag. Där har vi rent generellt varit för dåliga som förtroendevalda att följa upp våra egna politiska beslut. Det var det vi konstaterade under förra mandatperioden. Då genomförde vi den förrförra majoritetens politik när det gäller uppföljningen därför att vi inte hade insikt i hur stadens styrsystem fungerade. Det är väldigt bra om man har kommit till rätta med det.

Mina frågor här och nu rör 2007 års budget och verksamhet. Det här med riktlinjer och annat gäller från den 1 januari. Valfrihetssystem gäller först efter sommaren. Det är också saker där ni har ställt ut löften. Det är självklart att det kan ta tid att genomföra sin politik.

Jag vet inte vad som hänt i övrigt med er politik under det år som just har passerat därför att vi inte kan följa upp det. Det står ingenstans i de dokument där vi har försökt ta reda på fakta i olika delar. Vi får väl se om det går att rätta till det.

Jag lovar presidiet, som påtalade mitt ordval, att jag återkommer med synonymer för arg eller vad jag nu sade för ord. Problemet är att när jag försöker göra det och går in i datorn för att hitta synonymer är alla ord värre, tror jag, än det ord som jag sade. Presidiet kanske har ett bra ord för arg.

§ 7 Interpellation om avknoppning av ett helt förskoleområde inskränker andra föräldrars frihet att välja kommunal förskola (nr 2007:53)

Anförande nr 23

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 24

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige och skolborgarrådet! Jag skulle vilja börja med att diskutera tillvägagångssättet när det gäller hur de här avknoppningarna av förskolorna går till, eller rättare sagt privatiseringarna, för det är privatiseringar det handlar om. I stadsdelen säger man att förskolan läggs ned, och så fattar man beslut om det. Då är det i alla fall tydligt och klart för alla som sitter i stadsdelsnämnden att detta har hänt. När frågan om den privata förskolan kommer till utbildningsnämnden, där vi har ansvar för den, anmäls den i anmälningsärendena och den kommer aldrig upp i nämnden för diskussion, beslut eller någonting utan det har bara så att säga hänt.

Alla privata förskolor är vårt ansvar i utbildningsnämnden, och vi som politiker har ansvar för att följa upp de här förskolorna, precis som alla andra förskolor och grundskolor. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att det inte fattas tydliga beslut. Det skulle jag vilja diskutera. Vi har ett väldigt tydligt exempel på att kontrollen av de privata förskolorna måste skärpas. Det drar i väg väldigt med pengar utan att man har någon kontroll över det, och det är dessutom misstanke om förskingring i ett fall.

Eftersom alla uppmanas att avknoppa eller privatisera kan vi snart stå inför det faktum att en majoritet av stadens förskolor bedrivs privat. Det är fullständigt självklart att man som förälder måste ha rätt att välja en kommunal förskola. Det är lika självklart som att en del föräldrar vill välja en privat förskola som att andra vill välja kommunal förskola eller ha kvar sin kommunala förskola i kommunal regi. Vill man ha en kommunal förskola kan man hamna i det läget att man måste byta förskola. Då kommer frågan om det som jag tar upp i min interpellation om lång resväg: Hur lång resväg är rimlig att tänka sig? Om talet om valfrihet ska ha något som helst innehåll måste man kunna välja kommunala alternativ, och den kommunala förskolan måste då ligga nära hemmet.

Det finns väldigt många nackdelar med privatiseringen av förskolan. Vi har inte sett slutet på det än. Frågan är om barnomsorgsgarantin ska gälla i hela staden. Föräldrar kan behöva resa ganska långt för att nå sin förskola.

För att sedan komma till de svar som du gett på de fyra frågor som jag ställer kan jag direkt säga att jag inte är nöjd med dem. Jag tycker inte att de över huvud taget är svar på mina frågor.

Fråga ett handlar om det är förenligt med närhetsprincipen att i stort sett hela halva Årstas förskolor avknoppas. Det minskar möjligheten att promenera till förskolan och ökar restiderna för barnfamiljer som vill ha barnen kvar i en kommunal förskola. Men du svarar att det inte finns någon direkt närhetsprincip för förskolorna. Ofta

följs barnen åt. De går i samma förskola, och så går de till skolan och följs åt. Jag menar att det är väldigt viktigt för deras trygghet och fortsatta lärande att barnen följs åt och har samma kompisgäng kvar. Det omöjliggörs om de hamnar på olika förskolor långt ifrån varandra. Då har man inte längre kvar några gamla lekkamrater.

Fråga två om restiderna har jag redan varit inne på. Två kilometer är en mycket lång sträcka på morgonen och kvällen för familjer som kanske har flera barn och bråttom, vilket man brukar ha när man ska lämna eller hämta på förskolan. Risken är att man tvingas åka bil i större utsträckning än nu, och det orsakar trafikproblem. Det har vi redan vid skolorna och förskolorna. Det blir alltså värre. Alla har inte heller råd med SL-kort, och då får man gå. Två kilometer är då en mycket lång sträcka. Jag får återkomma till flera synpunkter. Men jag skulle vilja ha svar på mina frågor, Lotta.

Anförande nr 25

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Jag tänkte börja där Inger Stark började, det vill säga med tillståndsgivningen. Vi har en delegation, som jag tror vi varit överens om, som innebär tillståndsgivning till enskilt drivna förskolor är tjänstemannabeslut. Det tror jag att vi har varit överens om i utbildningsnämnden. Däremot är det nämnden som drar in tillstånd. Jag har alltid tyckt att det är en ganska god ordning att vi inte sitter och beslutar i varje enskilt fall eftersom vi har så pass många fristående förskolor som vi har, men det är klart att det naturligtvis tål att diskuteras om vi ska ta alla tillstånd i nämnden. Risken med ett sådant förfarande är naturligtvis att det blir en chimär än att vi i varje enskilt ärende kan ha en bra och väl underbyggd åsikt. Det måste trots allt bygga på det regelverk vi har för enskilt driven verksamhet.

Men man kan naturligtvis diskutera detta om man vill. Däremot tycker jag att det är viktigt att det är nämnden som drar in tillstånd, vilket ju sker ibland, så att man inte lägger på tjänstemän att göra detta.

När man talar om närhetsprincipen är det viktigt att först och främst slå fast att det inte finns en närhetsprincip när de gäller förskolor på samma sätt som till skolan. Fram till alldeles snart går ålder går före allt annat, det vill säga, vilket barn som helst som bor i stadsdelen kan få plats på vilken förskola som helst. Det är stadsdelsnämnden som avgör hur placeringarna sker, så det finns över huvud taget inga garantier för att man får en förskola nära hemmet. Det kan man naturligtvis ha åsikter om, men så ser lagstiftningen ut. Min förhoppning är att föräldrar med den nya gemensamma förskolekön lättare ska kunna få sitt förstahandsval tillgodosett än i dag, eftersom systemet kommer att bli betydligt mer genomskinligt.

När det gäller lagstiftningen har Skolverket vid något tillfälle, när någon förälder har överklagat ett beslut, sagt att hela Stockholms stad inte är att se som en närhet. Man kan inte om man bor i Enskede få besked om att man får en plats i till exempel Kista, utan stadsdelen är den rimliga tolkning som vi alla har gjort i det här sammanhanget. Den tycker jag också är rimlig.

Anförande nr 26

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! Jag tyckte att det här var ett intressant svar på många sätt, kanske framför allt när det gäller förskolegarantin.

55 minuter är en för lång restid till dagis, får vi veta att borgarrådet tycker. Det gläder nog många Stockholmsföräldrar. 10 km är lite för långt. Men ett par kilometer är okej. Ett par kilometer är okej. Jag har precis börjat löpträna, och jag löper nu 4 km på strax under 22 minuter. Detta säger jag delvis för att jag vill ha det protokollfört. Problemet är att mina barn inte gör det. Jag hakar faktiskt av dem ganska tidigt när jag har provat.

Allvarligt talat: Ett par kilometer! Känner borgarrådet till att 75 procent av stockholmarna åker kollektivt till jobbet? Förväntas man alltså i framtiden börja morgonen med att promenera några kilometer med sina förskolebarn? Kan det verkligen vara borgarrådets allvar?

Anförande nr 27

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Det här kan Lotta säga själv, men eftersom jag står före henne på listan säger jag det. Roger Mogert, 55 minuter är Skolverkets bedömning av vad som är för lång tid, inte borgarrådets. Det hade kanske varit klädsamt att läsa rätt innantill i interpellationssvaret.

Jag är lite eller faktiskt mycket rörd över denna omsorg om valfriheten som plötsligt dyker upp när det handlar om att ge förskoleenheter möjlighet att knoppa av. Den fanns såvitt jag minns inte när kommunen hade de facto-monopol på barnomsorgen. Då hörde vi rätt få röster från vänster som värnade valfriheten i barnomsorgen och som tyckte att det var viktigt att man byggde upp privata alternativ.

I de kommuner, och det finns faktiskt en hel del sådana, där det fortfarande inte finns några alternativ till den kommunala barnomsorgen tror jag inte att det är socialdemokrater och vänsterpartister som går i bräsch för privata alternativ.

Även vänsterns syn på stadsdelsnämndernas funktion och på hur delegation egentligen fungerar är intressant. Det är alltså så som Lotta så riktigt påpekade att det finns delegationsbeslut i utbildningsnämnden som vi är helt eniga om. Anser du, Inger Stark, att utbildningsnämnden ska kunna överpröva de beslut som fattats på delegation? Det är naturligtvis en ordning man kan ha, men den gör ju delegationen fullkomligt meningslös.

Anförande nr 28

I n g e r S t a r k (v): Jag svarar dig först, Cecilia, eftersom du var sist. Jag tycker att det här snackandet om att det är lustigt att höra om valfrihet från vänstern och så vidare är ganska larvigt. Det som är väldigt märkligt är tanken att det skulle vara någon sorts valfrihet att det *bara* finns privata förskolor. För det är klart att om alla enhetschefer uppmanas till att knoppa av förskolorna kan vi snart stå inför det faktum att det bara finns privata alternativ. Jag fattar inte vad det i så fall skulle vara för valfrihet.

När det gäller överprövning menar jag alltså att vi på något sätt måste ha en annan ordning. När en förskola privatiseras och övergår till att bli en enskild förskola kommer den nämligen till utbildningsnämnden. Då är det vi som får ansvaret. När man sitter i en stadsdelsnämnd har man väldigt bra koll på förskolorna i stadsdelen, i alla fall minns jag att det var så när jag satt i Farsta. Man kunde besöka förskolorna, och man kunde också se hur de fungerade och ha diskussioner. Nu när utbildningsnämnden har ansvaret för alla de enskilt drivna förskolorna är det naturligtvis i det närmaste omöjligt att veta hur förskolorna fungerar över staden. Det blir naturligtvis ett problem, och jag tycker att man måste lösa det. Det kan inte vara på det här sättet.

Jag har även i en av mina frågor tagit upp det här med att välja russinen ur kakan och även de dyra hyrorna. Den förskolechef som knoppade av alla dessa förskolor ville inte ha med de dyra paviljongerna som står på Årtaskolans skolgård. De är fortfarande kommunala. Det är inte i första hand hyrorna för de kvarvarande förskolorna som ökar, utan ekonomin försämras för förskoleverksamheten i sin helhet i Enskede-Årsta-Vantör. Avknoppningarna påverkar hela ekonomin.

Årsta 1 hade låga lokalkostnader, och förvaltningen fick därmed en budgetreserv som man kunde använda och fördela över hela stadsdelen. Den möjligheten finns inte kvar nu, utan de kommunala pengarna för förskolan går till vinst för en företagare som får köpa förskolorna till underpris. Det är det som är sanningen. Jag menar att detta minst sagt är en märklig ordning.

Anförande nr 29

Borgarrådet E d h o l m (fp): Roger Mogert är upprörd över att en del föräldrar kan tvingas gå ett par kilometer. Så har det dock alltid varit eftersom det inte finns en närhetsprincip på samma sätt som det finns för skolan och det heller inte finns förtur för barn som bor nära en förskola jämfört med dem som bor långt borta. Det kan man naturligtvis ha åsikter om, men jag tror att det system vi får med en rak och ren kö kommer att göra det lättare för föräldrar att få en förskoleplats nära hemmet om det är det man först och främst vill ha.

Jag tillhör dem som tror att de allra flesta föräldrar egentligen inte efterfrågar om en förskola är kommunalt eller enskilt driven eller om det är ett föräldrakooperativ, utan de flesta tittar på verksamhetens kvalitet. Tror man att en förskola är bra för ens barn försöker man välja den. De här förskolecheferna i Årsta har bedrivit en verksamhet som jag förstår är väldigt populär. Fram tills att den övergår i privat regi har även Vänsterpartiet och Socialdemokraterna tyckt att den har varit jättebra, men nu anser man alltså att den dagen som förskolecheferna tar över kommer den att förvandlas till en dålig verksamhet som alla föräldrar kommer att hata. Jag har oerhört svårt att tro på detta. Så är det naturligtvis inte, utan verksamheten kommer att fortgå i stort sett som förut. De flesta föräldrar kommer att efterfråga en verksamhet utifrån de krav man har på kvalitet – men kanske också på närhet om man tycker att det är viktigt. Då får man ställa sig i den gemensamma kön naturligtvis.

När det gäller tillståndsprövningen kan vi naturligtvis ta en diskussion i utbildningsnämnden om hur man ser på detta. Men det är också viktigt att komma ihåg att det riktigt stora beslutet om en verksamhet ska avknoppas eller inte ju fattas i stadsdels-

nämnden. Det vore väldigt märkligt om lysande förskolechefer som har bedrivit populär kommunal förskoleverksamhet plötsligt när de kommer till utbildningsnämnden inte anses så duktiga längre. Det är ju det Inger Stark egentligen säger. När verksamheten omvandlas från kommunal till fristående blir den plötsligt väldigt mycket sämre.

Anförande nr 30

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande! Det är väl bäst att börja med att betona att jag inte är arg eller upprörd, så att jag inte blir tillhuten här. Jag är bara uppriktigt förvånad. Jag var dessutom redan tidigt förhållandevis bra på innantilläsning – sämre på välskrivning, men rätt bra på innantilläsning. Så även om Cecilia Brinks försvar av borgarrådet, där hon säger att borgarrådet faktiskt inte har sagt att 55 minuter är för långt, är intressant i sig är det faktiskt precis så det står. Nu ska jag ge mig på att läsa innantill: När det gäller frågan om långa restider eller gångtider som jag – avseende borgarrådet – anser vara rimliga finns en rad fall som prövats av Skolverket. Längre ned står det: Skolverket har exempelvis ansett att en förskoleplats med en restid på 55 minuter inte är förenligt med gällande regler. Det syftar rimligtvis på vad borgarrådet tycker är relevant. Sedan står det att ett par kilometer är okej. Jag kan inte låta bli att vara förundrad över den ambitionsnivån. 55 minuter är för långt att gå, men ett par kilometer är okej.

Anförande nr 31

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Det är naturligtvis beklagligt att Inger Stark tycker att det är larvigt att påpeka vänsterns brist på konsekvens när det gäller valfrihet och mångfald i kommunala verksamheter. Det kan jag nog inte göra så mycket åt, eftersom den uppfattningen beror på en fundamental skillnad i vår syn på vem som ska kunna utföra den här typen av tjänster.

Sedan målar också Inger Stark upp en hotbild, ett läge där samtliga förskolor i Stockholm har knoppats av och det inte finns några kommunala förskolor kvar. Nu vet Inger Stark precis lika väl som jag att detta aldrig kommer att hända. Det kommer inte att hända i Årsta heller eftersom stadsdelen faktiskt bygger kommunala förskoleplatser i en omfattning som motsvarar dem som nu knoppas av. Där kommer man alltså att landa på plus minus noll, om det nu är proportionen mellan kommunala och icke-kommunala förskoleplatser det handlar om.

Anförande nr 32

I n g e r S t a r k (v): Cecilia! Det är naturligtvis helt sant att vi har helt olika syn på detta, men jag menar att det blir larvigt när man låtsas vara så häpen över att vi pratar om att det vara en valfrihet också att kunna välja kommunalt. Och även om kanske inte alla förskolor i Stockholms stad kommer att vara privatiserade vid den här mandatperiodens utgång, vilket vi innerligt får hoppas, så kommer det ändå att vara ganska många. Jag tycker att det finns väldigt många problem med det. Några av dem har vi berört här i dag, och andra kommer vi utan tvekan att se vad tiden lider.

När det gäller gångavståndet borde det naturligtvis finnas en närhetsprincip även för förskolor. När kommunala grundskolor nu läggs ned har det i och för sig visat sig att det där med närhetsprincip för grundskolan inte heller verkar gälla riktigt. Men jag tycker att det vore bra om man hade någon sorts närhetsprincip, för två kilometer att gå först på morgonen och sedan på eftermiddagen, kanske fram emot kvällen, är väldigt långt. Det är alldeles för långt. Då har man inte tillstymmelse till närhetsprincip.

Sedan är detta också en ekonomisk fråga. Ju fler förskolor som knoppas av desto mer påverkas stadsdelen ekonomiskt. Det är ingen tvekan om det.

Anförande nr 33

Borgarrådet E d h o l m (fp): Fru ordförande! Borgarrådet Mogert är uppriktigt förvånad över att jag i mitt interpellationssvar försöker tala lite om hur rättsläget ser ut och hur Skolverket ser på saker och ting. Jag tycker att det kan vara intressant för borgarrådet Mogert att få reda på sådana saker, även om det förstås inte exakt ansluter till detta. I nästa andetag säger jag nämligen att vi i Stockholm tycker att stadsdel är en rimlig närhet när det gäller vad man ska tvingas tacka ja till när man blir erbjuden förskoleplats.

Jag tror att föräldrar gör olika värderingar av vad som är det viktigaste. Det kan hända att det finns föräldrar som tycker att närhet är det absolut viktigaste. Det finns andra föräldrar som tycker att föräldrakooperativ där man är med och lagar mat eller städar eller något sådant är viktigt. Det kan handla om kompetensen bland personalen eller vad andra föräldrar säger är en god verksamhet.

Däremot vet vi av erfarenhet att det är ganska få föräldrar i Stockholm som frågar efter om verksamheten är enskilt driven eller kommunalt driven och har detta som avgörande skäl för att välja en viss förskola. Kvaliteten är viktigast för de flesta.

När jag själv hade förskolebarn valde jag faktiskt just en förskola som låg flera kilometer bort. Det var det här trasslet varje morgon med buss åt fel håll, men det var det värt, eftersom den förskolan var väldigt bra. Väldigt många föräldrar gör den värderingen.

I dag är ungefär 70 procent av förskoleplatserna i Stockholm i kommunal regi. Att varenda förskola skulle gå över i någon annan verksamhet är väl inte särskilt troligt. Jag tror att det är rätt viktigt att föräldrar granskar principerna för sitt val utifrån vad de själva tycker och inte utifrån vad Vänsterpartiet och Socialdemokraterna tycker.

Anförande nr 34

Borgarrådet M o g e r t (s): Jag vill verkligen inte framstå som ogin och otacksam. Jag måste säga att jag tyckte att svaret var riktigt intressant, snudd på riktigt användbart faktiskt.

*§ 10 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Angående utförsäljningen av fastigheter i allmännyttan*

Anförande nr 35

H å k a n W a h l é n (s): Fullmäktige och ledamöter! Frågan handlade alltså om försäljningen av Centrumkompaniet till Boulton. Den senaste tiden har vi i sett en hel del om detta i medierna. Man kräver väldigt kraftiga hyreshöjningar. Det kan vara intressant att veta om det fanns några förbehåll eller ställdes några krav i förhandlingarna med Boulton. Under debatten framskymtade det, enligt vad finansborgarrådet sade, att det fanns tydliga åtaganden. Vad var det för åtaganden som fanns i avtalet?

Anförande nr 36

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag uppfattade att frågan handlade om de hyreshöjningar som Boulton nu har annonserat för sina hyresgäster. Man kan konstatera att det pågår ett antal förhandlingar, precis på samma sätt som det pågick förhandlingar med Centrumkompaniet. Det är förstås lite svårt att från politiskt håll gå in och ha synpunkter på en pågående förhandling.

Den enda reella synpunkten som man i dagsläget kan ha när det gäller de utannonserade hyreshöjningarna, eller den förhandlingsutgång som Boulton uppenbarligen hade när de pratade med bostadshyresgästerna och som gick ut på att höja hyran med 16 procent eller vad det är, är att detta ju inte är aktuellt med tanke på att vi har en hyresreglering. Dessutom bruksvärdesprövade Centrumkompaniet medan det var kommunalt ägt hyrorna i Fältöversten. Den prövningen har alltså redan skett, och därmed kommer inte någon hyreshöjning att kunna genomföras där.

I övrigt är det svårt för oss i den här salen att diskutera en hyresförhandling som pågår när det gäller till exempel lokalhyresgäster. Men det förutsätter ju att två parter är överens för att man ska komma fram till någonting.

Anförande nr 37

H å k a n W a h l é n (s): När det gäller hyreshöjningar är det klart att politikerna inte kan ge sig in i förhandlingar mellan två parter. Men var ni inte alls oroliga att detta skulle komma som ett brev på posten med det pris som Boulton betalade för Centrumkompaniet och att man nu använder detta för att jaga bort småföretagarna från de attraktiva gallerierna framför allt i Stockholms innerstad? Är det meningen att ni ska ersätta mångfalden i gallerierna med enfald?

Anförande nr 38

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige! Det pågår uppenbarligen ett antal hyresförhandlingar, och det vore politiskt inte korrekt att gå in och recensera olika förhandlingar som pågår. Men självklart tycker jag att det är jätteviktigt att vi

fortsätter att ha en mångfald bland handlarna runt omkring i Stockholm. Om det är någonting som Stockholm just nu har så är det en mångfald. Jag tror att stockholmarna aldrig har shoppat så mycket som just nu, och det bådär ju gott för att dina farhågor eventuellt är obefogade. Det är klart att vi kommer att fortsätta vara en attraktiv stad för både småföretagare och små och stora butiksägare eftersom stockholmarna uppenbarligen gillar att shoppa.

Anförande nr 39

H å k a n W a h l é n (s): Boulthbee har begärt oerhört kraftiga hyreshöjningar. Sådant resulterar ofta i att mindre företag försvinner. Även om man kanske kan drömma om att fortsätta shoppa börjar konjunkturen vika ganska påtagligt. Att i det läget kraftigt höja hyrorna slår ut alla små företag. Det blir bara de stora kedjorna kvar, de som finns i alla europeiska huvudstäder. Det blir en total likriktning i våra köptempel.

Anförande nr 40

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Jag kan bara konstatera att ingen av de professionella centrumutvecklare och ägare till centrumanläggningar runt omkring i Stockholm, övriga Sverige och för övrigt också i övriga världen har som affärsidé att ha tomma gallerior. Hela poängen är naturligtvis att ha nöjda hyresgäster och nöjda kunder som kan komma och handla. Att vi skulle få tomma centrumanläggningar för att ingen vill vara kvar i dem på grund av hyreshöjningar är naturligtvis en helt orimlig tanke.

Fråga nr 2. Insyn och kontinuitet i kommunala respektive privata förskoleverksamheter

Anförande nr 41

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, ledamöter! Kontinuiteten när det gäller personal vid förskolorna är viktig för barnen. De behöver trygghet och tillit från den personal som tar hand om dem kanske 7-8 timmar per dag. Därför är det viktigt att personalen trivs och stannar på dagis eller förskolan. Om ett stort antal anställda under förhållandevis kort tid försvinner från arbetsplatsen, utan att någon egentligen vet varför, drabbar detta barnen. Det handlar också om vilken insyn personalen tillåts ha i verksamhetens ekonomi.

Anser borgarrådet att kontrollen och insynen är mildare i privata förskolor än i kommunala?

Anförande nr 42

Borgarrådet E d h o l m (fp): Jag uppfattar frågan ungefär så här: Är kontrollen bättre eller sämre i kommunalt drivna förskolor än i fristående förskolor eller är den lika bra? Det är olika typer av kontroll. Naturligtvis kan det skifta mellan stadsdelar vilken kontroll man har på verksamheten, både när det gäller det pedagogiska och det ekonomiska.

Jag vet inte om frågan är ställd utifrån det som sannolikt har hänt ute i Rinkeby, men där är det självklart så att utbildningsnämnden framför allt måste se över de verktyg som finns för att upptäcka rena oegentligheter. Men tyvärr kan det ibland vara svårt när man använder pengar som det inte var tänkt från början. Detta gäller även för kommunala verksamheter.

Anförande nr 43

E i v o r K a r l s s o n (mp): Jag sade det inte rätt ut men det gick kanske att tyda av undertexten. Utgångspunkten för frågan är alltså personalens och barnens behov. Vad händer när något går fel? Om en stor personalstyrka lämnar en arbetsplats kan det bero på brister i den fysiska eller psykosociala arbetsmiljön. Om ett par anställda skulle försvinna utan påtaglig orsak brukar facket kontaktas. Vid en kommunal förskola kan man inte heller sparka personal utan godtagbar anledning. Där gäller också meddelar- och yttrandefriheten. Hur är det med insynen i privata skolor? Det handlar om såväl barnens som personalens trygghet.

Anförande nr 44

Borgarrådet E d h o l m (fp): När det gäller det här fallet måste utbildningsförvaltningen först och främst göra en genomgång av vad som har gått snett. Fanns det någon möjlighet för utbildningsförvaltningen att upptäcka det som Ekobrottsmyndigheten uppenbarligen har upptäckt? Förvaltningen har ju till exempel ingen möjlighet att göra husrannsakan eller beslagta datorer.

Detta är svårt att säga i dag. Utredning måste först bli klar. Men det är fullkomligt självklart för mig att vi i utbildningsnämnden ska vara stenhårda när det gäller att dra in tillstånd till verksamheter som inte sköter sig. Så sent som för ett par månader sedan drog en enig utbildningsnämnd in ett tillstånd till en annan fristående förskola, också på grund av bland annat den här typen av ekonomiska skäl. Det kommer att prövas i länsrätten om några veckor, och då får vi se hur det går. Men vi måste vara helt glasklara med att vi inte accepterar oegentligheter.

Anförande nr 45

E i v o r K a r l s s o n (mp): Att få ekonomin att gå ihop brukar vara ett problem för såväl kommunala som privata verksamheter. Man brukar gå igenom verksamheten i jakt på pengar som kan sparas eller plockas fram. Det verkar dock inte som om alla verksamheter har en sådan genomgång av erhållna medel, eftersom detta kunde hända.

Om personaltätheten är gles innebär det att barnen inte kan aktiveras på rätt sätt. De kanske inte får gå ut under dagen, och då blir det mer en förvaring än pedagogik. Även här borde kontroll och insyn vara viktig.

Anförande nr 46

Borgarrådet E d h o l m (fp): Herr ordförande! Det som Eivor nu tar upp och som inte rör ekonomin utan snarare kvaliteten i verksamheten granskas genom tillsynen. Det finns dels en kontinuerlig tillsyn, och en sådan gjordes för bara några månader

sedan, dels kan utbildningsförvaltningen få telefonsamtal och utifrån detta göra en flygande, oanmäld tillsyn. Som Eivor säger kan man då se om något verkar konstigt, till exempel att personaltätheten är jättelåg. Men i det här fallet gick det inte riktigt att se detta. Personaltätheten var något lägre än snittet men inte tillräckligt låg för att man skulle ha anledning att tro att de hade tagit 40 procent av pengarna och använt dem till något annat.

Det är alltså lite svårare att se bokföringsbrott. Men jag tror att man kan göra en hel del mer för att förbättra läget.

Fråga nr 3. Mötesfriheten och det offentliga rummet

Anförande nr 47

A n n M a r i E n g e l (v): Kristina! I samband med er olycksaliga försäljning av Centrumkompaniet i våras yrkade vi i Vänsterpartiet på att man skulle ta in en garanti om stockholmarnas tillgång till det offentliga rummet. Detta avvisades från er sida väldigt indignerat med att det absolut inte skulle bli någon skillnad. Självklart skulle samma regler gälla.

Nu är det så att inte nog med att Boulton håller på att kasta ut småbutiker genom att chockhöja hyrorna. Nu har de dessutom öppet gått ut och deklarerat att det är förbjudet att ha offentliga möten i deras anläggningar.

Därför vill jag fråga dig: Anser du att det fortfarande råder samma villkor i dessa anläggningar som när det gäller allmän mark? Är du beredd att kontakta Boulton för att garantera stockholmarna tillgång till det offentliga rummet?

Anförande nr 48

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Tack för frågan! Vi har diskuterat detta tidigare. Jag tror att Ann Mari Engel vet att gallerierna varken är allmän mötesplats eller allmän mark. Det har de inte varit tidigare, och det är de inte nu heller. Om man vill ordna offentliga möten är det, och har alltid varit, en förhandlingsfråga och en överenskommelse man måste göra med galleriaägaren.

Precis som jag berättade för ett år sedan när vi senast diskuterade detta, du och jag, hade jag och Annika Billström en debatt i Kista Galleria som ägs av Humlegården. När vi ordnade den debatten förhandlade vi helt enkelt med Humlegården och bad om lov att få ordna detta möte om vi såg till att det inte störde verksamheten i övrigt.

Det är så det ser ut, och vi kan inte ställa några andra krav på Boulton än på andra galleriaägare. Gallerior är inte allmän mark.

Anförande nr 49

A n n M a r i E n g e l (v): Kristina! Det var ju just därför vi ville ha in detta i avtalet. Boulton har sagt att det inte ens går att förhandla om det här. Jag tror till och med att det är flera moderata partiföreningar som har ansökt och fått nej. Även

stadsdelsnämnder som har velat ha möten i gallerierna har fått nej därför att Boulton principiellt har bestämt att inte det är möjligt att ha några möten i deras anläggningar.

Detta strider väldigt mycket mot det som ni stod här och sade i juni. Då sade ni att det inte skulle bli någon skillnad. Ni kommer att få ha möten, sade ni, det är ingen som kommer att kasta ut någon, och Boulton kommer inte att göra detta. Det trodde vi på, men nu ser vi något annat.

Därför undrar jag om du är beredd att göra något åt detta.

Anförande nr 50

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Jag upprepar det jag har sagt: Gallerior är ingen allmän mark, har inte varit det och kommer aldrig att bli. Det var det inte, Ann Mari Engel, när ni styrde i staden med majoritet heller. Det är ingenting vi kan besluta om, utan det är så att gallerior är gallerior och ingen allmän mark utomhus. Därför är det en direkt förhandling och en överenskommelse som måste göras mellan galleriaägare, partier, musikerförbund och andra som vill vara inne i våra gallerior.

Att Boulton skulle ha fattat något slags principiellt beslut att aldrig någonsin tillåta någon debatt eller någon typ av möte i sina gallerior är ingenting jag har hört talas om. Vi kan naturligtvis ta med oss det, men det måste som sagt var alltid vara en diskussion, precis som det var när ni styrde i staden och som det alltid har varit i alla gallerior, oavsett om de är kommunala eller privata. Det är ingen allmän mark.

Anförande nr 51

A n n M a r i E n g e l (v): Jo, Kristina, det är allmän plats. Det står så, och det är ett lite oklart rättsläge hur detta ska tolkas. Det finns många exempel de senaste åren på att man har försökt köra ut folk, men man har faktiskt inte rätt till det. Om det är planlagt som allmän plats har man rätt att ha möten där. Men det var ju just eftersom rättsläget är lite oklart – det har tolkats olika, vi har tittat på detta – som vi ville ha in det i klausulen för att på så sätt garantera stockholmarna den här tillgången. Men ni sade att det inte behövdes, för det skulle absolut inte bli någon skillnad, och ingen skulle avvisas. Men nu har de gått ut med en sådan allmän deklARATION.

Det är därför jag fortfarande frågar dig om du inte tycker att det är någon skillnad och om du är beredd att prata med Boulton om det här. Nu har ju stockholmarna framtogs ett stort antal mötesplatser som de tidigare hade möjlighet att vara på.

Fråga nr 4. Angående finansborgarrådets uttalande om andelen allmännytt i Stockholm

Anförande nr 52

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Det som föranleder min fråga är att finansborgarrådet i olika medier har uttryckt sig om att

Stockholms bostadsmarknad har en abnormt stor andel hyreslägenheter som ägs av kommunen.

Inledningsvis vill jag bara upplysa finansborgarrådet och fullmäktige om att ungefär hälften av alla bostäder i staden är hyresrätter och hälften av dem, alltså var fjärde bostad, ägs av kommunen.

Innebörden av ordet "abnorm" är "onormal eller mycket långt ifrån att vara normal", "onaturlig" eller "felaktig". Om man slår upp och tittar på synonymer till ordet "abnorm" hittar vi ord som "avvikande", "grotesk", "onaturlig", "onormal", "rubbad" och "sjuklig". Att flera av de 226 595 personer som i dag står i bostadskön verkligen tycker att bostadsmarknaden i Stockholm är onormal, rubbad, sjuklig och till och med abnorm, det har jag mycket lätt att förstå. Men att det skulle vara för att hälften av de hyresrätter som efterfrågas ägs av något av de kommunala fastighetsbolagen är inte lika glasklart.

Man kan dessutom bara genom att granska statistiken hos bostadsförmedlingen konstatera att andelen förmedlade lägenheter från de privata fastighetsägarna endast är en fjärdedel. Resten kommer från – just det – den abnormt stora andelen kommunalt ägda hyreslägenheter.

Min fråga är alltså: Vad menar finansborgarrådet med att en abnormt stor andel hyreslägenheter ägs av kommunen?

Anförande nr 53

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Det är glädjande om jag kan se till att fullmäktigeledamöterna förkovrar sig lite mer i exakta ord och slår upp olika ord i ordlistan. Det har hänt några gånger förut när jag har pratat att det har lett till det. Jag är ledsen om jag använde ett svårt ord, men jag tycker att Stockholm har en väldigt stor andel, eller "ovanligt" stor, som Teres hade hittat som synonym till "abnorm".

Stockholm har 25 procent andel ägda hyreslägenheter av allmännyttan, precis som du, Teres Lindberg, sade, och precis som jag sade i den radiointervju som jag antar att du hänvisar till. Det kan jämföras med till exempel Malmö som jag hade som exempel förut. Där ägs 15 procent av lägenheterna av den kommunala allmännyttan. Det är en väldigt stor andel som också ska ses tillsammans med de 26 procent vi har som ägs av privata hyresvärdar. Detta innebär att Stockholm har över 51 procent hyreslägenheter i bostadsbeståndet, vilket är en väldigt stor andel jämfört med många andra städer och någonting som säkerligen är vad många vill ha.

Oavsett om det handlar om privata hyresvärdar eller allmännyttan är bra fastighetsvärdar det som är intressant för medborgarna. Det finns ingenting som tyder på att de privata hyresvärdarna – till exempel Einar Mattsson och Stena – skulle ha många klagomål från sina hyresgäster. Tvärtom – de framställs väldigt ofta som riktiga föredömen som hyresvärdar. Det är den diskussionen som är viktig att föra: att Stockholm har bra och duktiga hyresvärdar och att vi har en väldigt hög andel hyreslägenheter. Däremot har vi, enligt min uppfattning, en abnormt stor andel hyreslägenheter som just ägs och drivs av allmännyttan.

Anförande nr 54

T e r e s L i n d b e r g (s): Ordförande, fullmäktige och Kristina Axén Olin! Det blir lite märkligt när man jämför Stockholm med andra städer i Sverige. Stockholm kan inte jämföras med så jättemånga, men om vi skulle jämföra oss med till exempel Göteborg så har de till och med några procent mer allmännytta än vad vi har, och de har väldigt många procent färre bostadsrätter än vad vi har i Stockholm. Är det något som är abnormt på Stockholms bostadsmarknad så är det andelen bostadsrätter.

Men det stora problemet är ju att stockholmarna inte har tillgång till de privata hyresrätterna. Inte minst ditt eget socialborgarråd Ulf Kristersson måste vara den första att skriva under på att det inte är så lätt att få tag på lägenhet hos bostadsförmedlingen. Han hade till och med den dåliga smaken att använda sina kontakter i det privata hyresrättsbeståndet för att ordna sin egen bostad. Men skillnaden här är ju att de allra flesta stockholmare inte har dessa kontakter, och då är de allmännyttiga bostadsbolagen med de kommunalt ägda hyresrätterna den enda möjligheten att ha en bostadsmarknad som är öppen och tillgänglig för de flesta på ett rättvist sätt. Det tycker vi att den ska fortsätta att vara, och det känns lite märkligt att du använder uttryck som är väldigt starka om bostadsmarknaden i Stockholm, vilken heller är jämförbara med någon annan region eller stad i Sverige.

Anförande nr 55

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Herr ordförande! Först säger du, Teres Lindberg, att du inte tycker att vi ska jämföra oss med andra städer. Sedan tar du ändå upp Göteborg som ett exempel. Och det stämmer att Göteborg har några procent högre andel allmännyttiga, kommunalt ägda hyreslägenheter än vad vi har – de har 28 procent. Men jag tycker inte att bostadsmarknaden i Göteborg direkt är något föredöme att jämföra oss med.

Men visst finns det någon kommun i Sverige och Europa och världen som har en större andel kommunalt ägda hyresrätter. Absolut! Men det hindrar inte att jag tycker att Stockholm har en abnormt hög andel jämfört med till exempel Malmö, där 15 procent är kommunala hyreslägenheter.

Det är inte så att privata hyresvärdar är av ondo. Jag tycker att det är det Teres Lindberg borde diskutera. Om man nu vill värna hyresrätten därför att många vill ha hyreslägenheter – vilket jag gärna också uppmuntrar, och självklart ska det vara den andel stockholmarna vill ha – då ska vi diskutera hyresrätter, eller småhus eller hur stor andel bostadsrätterna ska vara.

Men att påstå att det är en utarmning bara för att vi har Einar Mattson, Stena och andra privata hyresvärdar och inte kunna se att Stockholm har mycket hyresrätter, det tycker jag är fel. Att dessutom påstå att de privata hyresvärdarna skulle vara onda och inte lämna lägenheter till bostadsförmedlingen stämmer inte heller. Man lämnar mer än 50 procent, vilket är mer än man någonsin har lämnat till bostadsförmedlingen.

Jag tycker alltså att vi ska hålla oss till saken. Stockholm har en abnormt stor andel kommunalägda hyreslägenheter.

Anförande nr 56

T e r e s L i n d b e r g (s): Kristina Axén Olin! Jag har ingen förståelse för att du kallar 25 procent för abnormt mycket! Jag sade heller inget ont om de privata fastighetsägarna. Under den förra mandatperioden var jag själv med och såg till att fler och fler lägenheter lämnades till bostadsförmedlingen från de privata fastighetsägarna. Men det är bara det att de lämnar ju inte allt! Det är där vi ser skillnaden. Det är bara en fjärdedel av de lägenheter som förmedlas som kommer från det privata beståndet, trots att de äger hälften av hela hyresrättsbeståndet. Det är där uppdelningen är.

Det är klart att vi inte kan jämföra oss med städer i Sverige, men om vi nu skulle jämföra oss med någon stad är det ju Göteborg. Vi skulle dock kunna jämföra oss med några städer i Europa. Om man framför allt tittar på den socioekonomiska uppdelningen, eller uppdelningen mellan fattig och rik, eller segregation, finns det två städer som är mindre segregerade, alltså där uppdelningen inte är större än vad den är i Stockholm – för vi ligger bra till även om jag inte på något sätt är nöjd med den uppdelning som finns redan i dag – och det är Wien och Amsterdam. Det dessa städer har gemensamt är att de har en större allmännytta än vad Stockholm har. Inte en mindre, utan en större. Det är den enda faktor som forskarna kan se som gör att den socioekonomiska uppdelningen är mindre än vad den är i Stockholm.

Anförande nr 57

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Det är intressant att Teres Lindberg absolut vill jämföra Stockholm med Göteborg, för i annat fall brukar vi 08:or och stockholmare vara ganska överens om att vi faktiskt är bättre än Göteborg på de allra flesta siffror.

Men av någon anledning vill Teres Lindberg inte jämföra Stockholm med Malmö i just den här frågan. Den är annars en stad som man mycket väl skulle kunna tänka sig att ha med som ett exempel. Nu ska vi i stället prata om Göteborg som ett föredöme. Där äger förvisso allmännyttan 28 procent av lägenheterna, men Göteborg består också av 20 procent småhus. Det är 19 procent i Göteborg jämfört med Stockholm som har 10 procent. Jag har inte sett några fantastiska förslag om att bygga en massa villor i Stockholm från Socialdemokraterna, men det kanske kommer. Om vi nu ska jämföra oss med Göteborg.

Det finns också annan statistik om Göteborg. Där finns en högre andel socialbidragstagare, en högre andel arbetslös, en högre andel elever som går ut skolan utan fullständiga betyg och en högre andel elever som över huvud taget inte klarar de svenska kärnämnen. Är det den stad vi ska jämföra oss med och som ska vara ett föredöme? Jag tycker inte det, Teres Lindberg, och jag tycker inte att vi ska föra den diskussionen. Jag vill i stället påtala att jag tycker att Stockholm har en abnormt hög andel hyresrätter som ägs av allmännyttan.

Fråga nr 5. Husby och referenskvarteret

Anförande nr 58

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Hej alla stockholmare! Det finns en fråga som vi har diskuterat lite. Nu har tiden gått, och frågan bör fortfarande diskuteras. Den handlar om den påbörjade upprustningen i Husby. De boende där har begärt och velat ha rådrum i den processen – rådrum för att kunna diskutera hur upprustningen ska se ut tillsammans med Svenska bostäder och inte bara bli påtvingade en flytt utan att ens veta vilken hyra man har när man ska flytta tillbaka.

Jag vill fråga Kristina Alvendal om man inte kan lyssna på de boende och faktiskt acceptera ett rådrum innan man går vidare och fortfarande har flyttvärdar i det här referenskvarteret.

Anförande nr 59

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Tack för frågan! Jag tycker naturligtvis att det är oerhört viktigt att vi gemensamt står upp för den förhoppningsvis positiva utveckling som Husby står inför och den målbild som vi i fullmäktige delar om utvecklingen på Järvafältet.

Att lyssna på de boende är jätteviktigt och nästan avgörande för att vi ska kunna klara av den stora utmaningen som vi står inför när det gäller stora investeringar och hela utvecklingen på Järvafältet och naturligtvis även i Husby. Nu handlar det specifikt om det referenskvarter som Yvonne tar upp, och där handlar det verkligen om att lyssna på de enskilda hyresgästerna. Just därför pågår nu en diskussion med var och en av de hyresgäster som bor i de berörda fastigheterna om enskilda lösningar som passar just för den individen, den familjen, det äldre paret eller vem det nu kan vara som bor i de berörda fastigheterna.

Vi ska definitivt lyssna på de boende! Enskilda lösningar tror jag är det viktigaste eftersom en lösning inte passar alla.

Anförande nr 60

Borgarrådet R u w a i d a (mp): När det gäller frågan om Husby har man ännu inte lyssnat på de boende. De boende vill ha rådrum. De enskilda lösningar som diskuteras just nu är flyttlösningar och det utan att folk vet vad upprustningen kommer att innebära i form av höjda hyror för deras egen del. Man ska flytta till ett annat boende, och det är dessa enskilda lösningar som diskuteras.

Jag sitter själv i Svenska bostäders styrelse tillsammans med Kristina Alvendal, och där har vi påpekat och tryckt på väldigt mycket man verkligen måste utgå från de boende i en sådan här upprustning. Det har man sagt att man skulle göra, men sedan fanns det en tidsfaktor. Vi kanske inte hinner med samma process som vi skulle vilja ha när det gäller referenskvarteret, för det finns någon tidsplan. Den tidsplanen känner dock inte jag till.

Men man måste lyssna på de boende när det gäller hur upprustningen ska se ut. Den processen pågår inte. Man har ännu inte lämnat in begäran om rivningslov eller nya bygglov. Så ge dessa boende råd! Diskutera upprustningens innehåll med dem innan ni går vidare!

Anförande nr 61

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Det är helt rätt, och det är just dessa diskussioner som pågår. Men jag tror faktiskt – möjligen till skillnad från Yvonne Ruwaida – att dessa diskussioner förs på ett bättre sätt genom en dialog öga mot öga med de enskilda hyresgäster som faktiskt bor i området i stället för att man kallar in till stora massmöten och jätteinformationsmöten. Det handlar väldigt mycket om att ta sig tid att lyssna till de enskilda individernas olika synpunkter och önskemål.

Hur hyrorna kommer att se ut längre fram vet man inte på förhand, och det vet ju även du eftersom du sitter i bostadsbolagets styrelse. Det kan man inte föra en dialog om, utan det en dialog som i Sverige förs med Hyresgästföreningen. Det kan man absolut ha synpunkter på, och jag har stora synpunkter på den förhandlingsordningen, men vad jag vet har ju inte du något som helst förslag på att man ska ändra och förhandla hyran med den enskilda individen. Nu har vi ett system som bygger på att man förhandlar hyran med Hyresgästföreningen, och då är det det som gäller här också.

Avslutningsvis vill jag säga att det inte alls är så att vi inte har frågat de boende. Vi har under flera år, även under er tid vid makten, genomfört undersökningar och ställt frågor just för att få reda på vad de boende tycker om boendemiljön och vad man tycker är lämpligt att förändra. Det är på den inslagna vägen vi arbetar.

Anförande nr 62

Borgarrådet R u w a i d a (mp): En enkät är ingen dialog. Man kan få enkätsvar som kan utgöra underlag för diskussion och dialog, men enkäter anser inte jag vara den tillräckliga dialog som behövs.

Jag bor ganska nära det här kvarteret och pratar med de boende ganska ofta. De säger till mig att flyttvärdarna inte sitter och pratar om hur en upprustning ska kunna se ut eller om olika former av upprustning och olika hyresnivåer. Samtalen öga mot öga handlar om flytten! Det handlar om att skriva på ett kontrakt för att flytta så att referenskvarteret blir tomt så att upprustningen kan påbörjas.

Jag är ändå lite förvånad över den uppgivenhet som borgarrådet visar, att vi inte kan diskutera nivåerna på hyreshöjningen. Självfallet kan ett kommunalt bostadsbolag ha en ambition med en upprustning och säga att vi vill att hyrorna ska hamna på den här nivån och att de boende i Husby inte ska få hyrorna höjda hyror med mer än en normal ökning. Självklart kan man gå in och ha den ambitionen. Man kan gå in och lägga egna resurser i en upprustning för att hejda en hyreshöjning eller göra energieffektiviseringsåtgärder så att det inte blir ökade kostnader för de boende.

Jag går inte på idén om att detta skulle bestämmas någon annanstans och att man inte kan säga någonting om hyresnivåerna. Det tror jag inte på.

Anförande nr 63

Borgarrådet A l v e n d a l (m): Ordförande, fullmäktige och Yvonne Ruwaida! Vi som har varit aktiva i Stockholmspolitiken under en ganska lång tid har fått höra att inte görs någonting i miljonprogramsområdena. Underhållet är eftersatt. Människor trivs inte. Hyresgäster känner sig otrygga. Vi såg bara för några månader sedan många och långa så kallade skandalreportage om hur det stod till i några av miljonprogramsområdenas bestånd.

Förra mandatperioden var fyra år. Mandatperioden innan dess var också fyra år, och mandatperioden innan dess var fyra år. Nu äntligen görs det någonting, men då framförs kritik mot att det görs någonting och att det görs för fort! Hur lång tid ska det ta innan den här politiska församlingen faktiskt fattar beslut om att göra något för ett antal hyresgäster runt omkring i våra ytterstadsområden?

En av dessa fastigheter som du pratar så varmt om har brunnit! Det är en ruin! Det är ingen trevlig bostadsmiljö, och det är klart att vi måste göra något åt detta. Det är dags att göra det nu – inte om fyra år och inte om tre år.

§ 16 Förslag att Lambarö, Hässelby, ska ingå i det kommunala verksamhetsområdet för kommunalt vatten och avlopp (utl. 2008:1)

Anförande nr 64

Borgarrådet H a m i l t o n (m): Ordförande, fullmäktige! Det finns ingen oenighet i detta ärende. Men jag skulle bara vilja säga att det är väldigt viktigt att vi får ordning på de här frågorna. Östra Mälaren är ett väldigt känsligt vattenområde, det framgår bland annat i tidningar i dag, av det skälet att Mälaren är en viktig vattentäkt för Stockholm. Därför behöver vi verkligen hitta en bra lösning för att hantera vatten- och avloppsfrågorna på Lambarö.

Jag är tillfreds med att det är en enig kommunstyrelse som står bakom detta förslag.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 19 Rapport från Stockholms stads deltagande i den nationella samverkansövningen, SAMÖ 2007, samt reviderad plan för Stockholms stads krishantering och plan för kriskommunikation (utl. 2008:4)

Anförande nr 65

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Vår regering beslutade i våras att våra olika myndigheter och städer runt om i Sverige tillsammans skulle öva en kris den 24–26 april för snart nio månader sedan. Ett fyrtiotal myndigheter och organisationer och företag har varit med om detta. Vi var en av de absolut största aktörerna. Sammanlagt övade ungefär 1 000 personer i vad som skulle göras om det verkligen blev en kris.

Vi har lärdomar på lokal nivå, på olika platser runt om i staden, i olika verksamheter men också här en sammanställning för staden i stort vad som har fungerat bra och vad som behöver förbättras. Tillsammans med vår erfarenhet, som vi har rapporterat, har naturligtvis de andra inblandade lämnat in olika rapporter kring vad som fungerade bra och vad som måste förbättras.

Jag är mycket glad och stolt över det arbete och engagemang som många av stadens personal och chefer visade under den här övningen. Jag tycker att vi ska tacka vår personal och chefer för, att det blev så bra som det blev och att man gjorde detta med största allvar. Det är viktigt att öva vad som kan hända i en stad och med olika verksamheter om en verklig kris skulle inträffa.

Det var första gången som vi hade tillfälle att öva detta, och stadens nya krisledningsplan och den nya krisledningsnämnden, det vill säga kommunstyrelsen, fick tillfälle att öva på allvar vad som skulle kunna hända.

Vi har lärt oss många saker, allt ifrån att mobiltelefoner kanske inte är det lämpligaste verktyget om man ska kommunicera under en kris, utan det är snarare troligt att mobiltelefoner inte kommer att fungera. Det är också viktigt att titta på att vi behöver avlösning och återhämtning för viktiga personer då krisarbetet tenderar att dra ut på flera dagar. Vi har lärt oss att larmkedjan behöver ses över. Vi har lärt oss att information aldrig kan ges tillräckligt noggrant, utan vi måste lära oss att bli ännu bättre på information.

Herr ordförande! Slutsatsen är att det finns saker som vi verkligen har lärt oss och fått erfarenhet om och som vi kan ta med oss nu och revidera vår gamla krisberedskapsplan till en ny. Vi kan också ta med oss värdet av att fortsätta att öva detta, att fortsätta kompetensutveckla personal, anställda och befolkningen och oss i den politiska ledningen om vad som kan hända om vi någon skulle råka hamna i en kris.

Med de orden vill jag, herr ordförande, tacka alla som har medverkat i övningen på ett bra sätt och också yrka på att vi godkänner den redovisade rapporten över vad som hände och vad som kan bli bättre samt att vi antar en reviderad krisledningsinstruktion, som kan vara lite mer aktuell än den gamla.

Anförande nr 66

Borgarráðet R u w a i d a (mp): Ordförande, fullmäktige! När det gäller själva frågan om krisberedskap är det två frågor. Den ena handlar om erfarenheterna och den andra handlar om en ny säkerhetspolicy. Jag kommer i nästa runda att gå in lite grann på säkerhetspolicyn och hur jag tycker att stadens krisberedskap skulle behöva se ut.

Jag vill först ta upp frågan om scenariot. Det var ett scenario som Stockholms stad inte hade bestämt sig men som jag själv reagerade på. Det är nämligen så att alla de som deltog i det viktiga arbetet för att försöka förstå och förbättra krisberedskapen och samverka mellan olika myndigheter under två veckors tid fick olika medieinslag, TT-rapporter och så. Själva scenariot byggde på en bild av att det fanns ”bogalandier”, som de kallades för. Det var ganska uppenbart att vad man egentligen pratade om var muslimer, shia- och sunnimuslimer. Det fanns ett land som var ockuperat.

Det var väldigt olyckligt med scenariot, som jag också gav uttryck för i en del debattartiklar under själva övningen. Det understöder den världsbild som USA har, inte svensk utrikespolitik eller svensk världsbild, och som faktiskt kan påverka människors syn på världen, nämligen att bli misstänksamma mot muslimer som bor i förorten och att tycka att det kan vara säkerhetsrisker med dem som uttalar sig i riksdagen till försvar av människor som protesterar mot ockupationer.

Jag tycker att scenariot var väldigt olyckligt, men det är inte Stockholms stad som har ansvar för själva scenariot. Jag tycker att det är viktigt att i den här diskussionen betona detta för att man ska kunna gå vidare, och förhoppningsvis har människor inte påverkats så mycket att detta scenario.

Anförande nr 67

T o m a s R u d i n (s): När det gäller erfarenheterna från den här övningen vill vi också hävda att det var väldigt bra att den genomfördes och att den gjordes seriöst av stadens alla aktörer. Man lade ned all energi och kraft, och det ska alla inblandade ha ett stort tack för. Det skapade en känsla av att det var nästan som på riktigt.

Sedan kan man fundera lite grann över scenariot. Jag har grunnat lite på hur klokt det var att ha krisledningsmöte i det här huset när scenariot var att det hade hänt någonting på Centralbron. Det är sådana detaljer. Jag undrar om vi i själva skulle ha varit sprängda, eller bestrålade med en massa radioaktivitet efter övningen.

I alla fall är det sådant som det går att grunna på när man genomför en sådan seriös övning. Det är inte helt taget ur luften att någonting kan hända. Vi måste förbereda oss för det på ett vettigt sätt.

Det som jag tyckte framkom under övningen och som vi också framhåller i vår reservation är att man skulle från början beskriva vilka roller och vilka förväntningar som man har på olika personer i olika roller. Det var ganska uppenbart att man helt enkelt var ovan vid situationen i vissa lägen. Jag tror att det går att undvika det om vi utbildar de inblandade aktörerna i de olika förväntningsprofilerna.

§ 20 Revidering av säkerhetspolicy för Stockholms stad (utl. 2008:5)

Anförande nr 68

T o m a s R u d i n (s): Det är väldigt bra att man tagit upp det här ärendet. Initiativet till det här togs redan under förra mandatperioden. Bakgrunden till det var att vi tyvärr under förra mandatperioden fick uppleva ett antal händelser som var helt oväntade och som skapade för stadens räkning en väldigt stor anspänning och ansträngning. Inte minst var tsunamikatastrofen någonting som satte hela stadens krisberedskap på hårda prov, och vi började beskriva olika rutiner under pågående kris. Det klarade staden väldigt bra överlag. Men ändå blev det tydligt att det behövs någon form av säkerhetspolicy. Därför är det bra att ärendet har kommit fram och att man noggrant beskriver de olika delarna i stadens krisledningssystem.

Vi vill ändå peka på att den här säkerhetspolicyen borde kompletteras och att det krävs ett något bredare begrepp när det gäller kris för att kunna förbereda sig till det som staden kan drabbas av. Framför gäller det effekterna av klimatförändringarna som är på tapeten och diskuteras dagligdags numera. Det var inte alls länge sedan som Mälaren höll på att svämma över och vi hade en situation då vår tunnelbana kunde ha fyllts av vatten. Då var det på ropet och diskuteras väldigt mycket, men det är en bara en liten del i det som kan komma att hända om någonting liknande skulle ske. Det handlar om färskvattentäkter, hur de påverkas och hur vi belastar dem på olika sätt. Det handlar också om vad som händer i våra dagvattensystem och annat.

Helt enkelt borde vi göra en inventering av de scenarier som staden ska sättas ut för där man med en bredare benämning av vad som kan vara en säkerhetsrisk förbereder sig för situationer som staden kan hamna i. Med det vill vi komplettera ärendet och har ett yttrande till förmån för det.

Anförande nr 69

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Jag tycker att det är glädjande att det råder stor enighet om vikten av att vi får en bra policy för staden när det gäller säkerhet vid kriser och att vi ständigt reviderar det hela.

Därför är jag lite olycklig över Socialdemokraternas önskemål om återremiss. Som framgår av ärendet är den gamla policyen något som det beslutades om år 1993. Den är alltså 15 år gammal. Det som Tomas Rudin nu efterfrågar, med all rätt med tanke på att ingen tidigare gjort någonting åt detta även om man borde ha gjort något för länge sedan, när han pratar om sårbarhetsanalys håller jag med att det är många andra scenarier som vi inte riktigt har med. Men det uppdraget har vi redan i den här salen fattat beslut om att ge. Samtliga nämnder, bolag och förvaltningar har, enligt ärendet där vi fattade beslut om det integrerade ledningssystemet, ILS, i uppdrag att göra sårbarhetsanalys under 2008 och redovisa den. Därefter ska vi, tycker jag, självklart revidera säkerhetspolicyen om det framkommer något nytt där.

Som sagt delar jag verkligen Tomas Rudins åsikter men tror att det är tillgodosett redan med det uppdrag som vi beslutat om. Vi ska inte behöva få ytterligare tidsspill i det här ärendet.

Anförande nr 70

T o m a s R u d i n (s): Det är jättebra om det är tillgodosett. En viktig del i vår reservation är att vi tycker att man skulle ha en kontinuerlig bevakning av detta både från stadens politiker och från andra berörda parter. Vi föreslår att man ska ha en kommission som ska arbeta med det här bredare säkerhetsbegreppet. Vi tror att det är viktigt att det är förankrat i den här församlingen under det pågående arbetet så att det inte enbart blir en tjänstemannaprodukt. När en krissituation inträffar ska stadens ledningssystem fungera.

Jag vore tacksam om du kunde kommentera det. Vi är överens i alla delar, men det är bara det att ambitionerna kanske ser lite olika ut. Nu är det ingen mening med att göra en poäng av vem som tog initiativet till det här. Det är bara att konstatera att vi har saknat en säkerhetspolicy och att det är bra att det nu kommer fram.

Anförande nr 71

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Det vi saknar i säkerhetspolicyn är klimatperspektivet. Här hamnar man lite grann, som man gör ganska ofta med borgarna, i att allting ska finnas med även om det inte är utpekat. Vi tror att det behövs ett centralt klimatberedskapsråd med experter från stadens verksamheter för att kunna titta på olika saker. Vad händer om det blir kraftiga oväder, översvämningar och rasrisker i staden? Vi måste kartlägga väldigt mycket, vi måste också beräkna kostnaderna för översvämningar och kraftiga oväder och beräkna vad åtgärderna kostar.

En annan sak vi behöver göra är att kartlägga alla de tunnelsystem vi har. Vi har olika tunnlar som har olika huvudmän. De borde kartläggas för att se om det finns någonting där som behöver åtgärdas. Det finns väldigt mycket att göra när det gäller klimatberedskap. Vi tycker inte att man i det här tar ansvar för det. Stadens riskhantlingsråd har än så länge över huvud taget inte tagit upp klimatet. Det har inte än så länge varit en del av deras arbete. Det är väldigt oroväckande, tycker vi.

Vi begär återremiss och vill att man lägger till ett uppdrag att titta på det här ur ett klimatperspektiv.

Anförande nr 72

U l f F r i d e b ä c k (fp): Anledningen till att jag begär replik är att Miljöpartiet säger i sin egen reservation att enligt budgeten för 2008 ska kommunstyrelsen ansvara för den här analysen. Om Yvonne har läst, och jag utgår från att hon verkligen gjort det, budgeten för 2008 ser hon att vi där tar upp detta och ger kommunstyrelsen ett precist uppdrag att ta med detta. Ni skjuter in öppna mål. Uppdraget är redan lagt i budgeten 2008.

Anförande nr 73

Borgarrådet R u w a i d a (mp): Ulf Fridebäck påstår att vi skjuter in öppet mål. Det är det vi inte gör. Vi tycker att man i dokumentet betonar klimatberedskapen alldeles för lite, och vi sade redan då att vi förmodligen inte kommer att följa det på det sättet som man önskar. Man ger inte väldigt tydliga direktiv om hur viktigt det är

med klimatberedskapen. Vi tror att det behövs ett centralt klimatberedskapsråd. Vi har följt den här frågan väldigt noga.

Jag har ett mejl från i dag som visar på att än så länge har man inte tagit fram någonting när det gäller klimatberedskap. Man har inte börjat jobba med den frågan.

Vi följer det här och kommer att ställa frågor om vad ni gör, vad ni håller på med, om ni har ett arbete centralt på SLK. Vi vet att idag har man inget sådant arbete. Det är någonting som vi hoppas naturligtvis kommer. Men vi tror att man i det ursprungliga dokument som antogs inte har betonat vikten av att man ser till att kartlägga de olika sakerna, till exempel är frågan om tunnlar inte ens nämnd i det ursprungliga dokumentet.

Anförande nr 74

Borgarrådet A x é n O l i n (m): Ordförande, fullmäktige! Jag skulle vilja svara Tomas Rudin på vad det är som egentligen skiljer oss. Det som var viktigt var att ersätta den gamla med en ny policy eftersom den är från 1993. Jag tror att alla förstår att en 15 år gammal säkerhetspolicy inte är bra för staden, som lever i en förändring i världen som går med rasande hög takt och som dessutom den här diskussionen visar. Det är viktigt att ta fram en ny säkerhetspolicy.

Vid sidan om detta – och det har jag försökt säga i min text på s. 75 – har vi också redan beslutat om att under 2008 göra ett större säkerhetsprogram. Staden ska tillsammans med samtliga nämnder och styrelser bland annat genomföra sårbarhetsanalyser, förebyggande arbete och en rad andra saker som står explicit uttryckt för att komma till rätta med de säkerhetsbrister som vi har men också göra en uppdatering av vad den nya världen kan hota med i form av olika kriser och som det är viktigt för staden att ta hänsyn till.

Det Tomas Rudin efterfrågar tror jag att vi kan vara överens om är viktigt för staden och att vi kan ha en bred diskussion här allteftersom våra nämnder och förvaltningar kommer in med sina sårbarhetsanalyser. Det som skiljer oss åt, Tomas, är möjligen att ni vill ha en kriskommission. Men vi tror att en sådan vid detta stadium inte vore så värdefullt. Däremot kan jag gärna diskutera det med dig och andra senare om det kan vara någonting som staden borde ha.

Tills vidare är det viktigt som vi har gjort, och som vi har gjort med stor glädje, och det är att vi har anställt en risk- och säkerhetssamordnare som nu också är säkerhetsriskchef i Stockholm, Tom Settervall. Det vi vill är att han får arbeta i lugn och ro tillsammans med sina medarbetare och ta in sårbarhetsanalyserna och komma tillbaka till oss för att diskutera hur vi kan se till att vi uppdaterar oss och får den bästa policyn och de snabbaste beslutsvägar och den bästa ordningen där vi klargör våra roller.

Även om jag i dag kommer att yrka avslag på ert återremissyrkande har jag full respekt för de synpunkter som kommer och tror att vi kan bli ganska överens om hur det här arbetet framöver ska skötas.

Herr ordförande! Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 75

T o m a s R u d i n (s): Jag vill upprepa att de väsentliga är att det kommer fram en säkerhetspolicy. Sedan kan också metoderna hur man arbetar vara betydelsefulla för de framtida resultaten. Vi tror att en kommission som också omfattar det politiska styrsystemet är av stor vikt. Under SAMÖ visade den typ av diskussioner vi fick i offentligheten, i massmedierna, och mellan olika partier i den här salen att vi hade lite olika uppfattningar om SAMÖ:s uppläggning. Också under själva övningen hade vi disparata uppfattningar om hur övningen skulle genomföras. Det är inte bra.

Den kriskommission som vi efterlyser skulle kunna borga för att vi fick ihop det hela. Vi tror att det är viktigt att vi visar för hela stadens tjänstemannakår att det är av yttersta vikt för det politiska systemet att vi får en sådan kommission.

§ 22 Namn på allmän plats efter Anna Lindh – Anna Lindhs Plats (utl. 2008:7)

Anförande nr 76

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Ordförande, fullmäktige! Det finns all anledning för Stockholms stad att hedra minnet av Anna Lindh som har gjort väldigt fina insatser både för Stockholms stad och för landet. Det oerhört tragiska sammanhang då hon avled motiverar i ännu högre grad att vi uppmärksammar Anna Lindh i Stockholm.

När jag började mitt förtroendemannaskap i Stadshuset var jag ersättare i kulturnämnden, och Anna Lindh var ordförande i kulturnämnden, så jag har också varit kollega med henne.

Vi har sett det som naturligt att vi ska uppmärksamma henne och göra det på Södermalm där hon hade sitt hjärta i Stockholm. Vi tycker att vi har hittat en bra plats. Den är än så länge lite grann av en byggarbetsplats, så vi kommer att avvakta med den officiella ceremonin. Så småningom när den platsen blir färdig tror vi att den kommer att vara en väldigt trevlig plats som kommer att passa minnet av Anna. Jag kommer också att ta kontakt med Anna Lindhs familj ytterligare kring detta innan vi formellt sätter upp skylten till minnet av Anna.

Detta är alltså vårt förslag till minne efter Anna Lindh.

Anförande nr 77

T o m a s R u d i n (s): Jag vill framföra ett tack från Socialdemokraternas sida för hanteringen av det här ärendet. Jag tycker att det känns väldigt bra att staden på det här sättet väljer att uppmärksamma Anna Lindhs gärning och ge henne en offentlig plats.

Jag vill också tacka för förtydligandet från borgarrådet om att det inte kommer att sättas upp någon skylt förrän platsen är färdig. Det blir internationell uppmärksamhet kring Anna som kommer att göra att det kommer att uppmärksammas långt utanför Stockholms gränser. Inte minst för familjens skull är det viktigt att platsen är så vacker och bra som det kan bli.

Stort tack för hanteringen och förtydligandet.

§ 23 Motion om rätt till heltidstjänst för stadens anställda (utl. 2007:120)

Anförande nr 78

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Äntligen får vi prata om heltid. Det känns jättebra. Jag vill givetvis börja med att yrka bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen och med det bifall till motionen.

Före jul fattade vi beslut som en äldreplan för Stockholms stad, och då uttryckte sig ansvariga borgarrådet på följande sätt: De äldre ska få chansen att få känna vinden i håret. Jag vill inte raljera, det är väldigt vackert sagt, men däremot kan jag utifrån erfarenhet säga att om verksamheten bedrivs av deltidsanställda är den enda vind de gamla kan känna i håret är vinden från hårtorken, om ens det.

Det handlar om att omsätta de vackra orden i praktiken. Jag kan av erfarenhet berätta att de inte kan verkställas med att den ena deltidsanställda avlöser den andra på ett äldreboende. Det är en praktisk omöjlighet eftersom många deltidsanställningar gör att överlappningstiderna, som är så viktiga, blir så knappa eller är obefintliga att det är omöjligt för de anställda att utföra någonting utöver det primära omvårdnadsarbetet på stället. När jag läste remissvaren från förvaltningarna kunde jag konstatera att de inte ens försökt att på ett seriöst sätt titta på vad det får för konsekvenser. SLK anger ekonomin som orsak, vilket egentligen går stick i stäv med befintlig forskning på området. Ofta är det ekonomiskt effektivt att anställa personal på heltid, eftersom man då kan minska övertidsuttag och inte behöver anställa timvikarier i samma utsträckning.

Södermalm anger att de flesta som arbetar deltid arbetar inom vård och omsorg. Det är precis där, som vi alla vet, de deltidsanställda finns. Men man använder som skäl att det inte går rent schematekniskt. Det är kvalificerat trams att det inte gör det. Om man vill kan man schemalägga på ett bra sätt. Det går faktiskt inom andra verksamheter. Landstinget är ett utmärkt exempel på det.

Det innebär att man faktiskt får ge anställda makten över arbetstiden. De individuella arbetssystemen brukar kunna klara av det på ett bra och för verksamheten gynnsamt sätt, det är viktigt att komma ihåg. Då måste man som enhetschef våga samverka med sina anställda. I Spånga-Tensta resonerar man att då blir andra övertaliga i stället. Återigen vill jag hänvisa till forskningen – inte ens överanställningar ger den effekten. Snarare är det så att man långsiktigt gör besparingar och samtidigt bättrar kvaliteten. Då kan man låta de äldre få känna vinden i håret.

Det här med bemanningens ekonomi är oerhört lurigt. Därför borde staden titta lite mer långsiktigt. Man borde också göra en omvärldsanalys när det gäller arbetstiderna. När människor jobbar mer brukar följande hända. Man har alltid tacksamhet för dem som är sjuka eller har sjuka barn hemma. Man får utrymme för kompetensutveckling eftersom det finns personal på plats på jobbet. Verksamhetens kvalitet blir bättre. Det beror givetvis på att alla som finns på plats kan göra och gör allt som behövs, även det viktiga kringarbetet som gör att allt fungerar.

Det är ofta så att när man är timvikarie har man inte riktigt kunskap om rutinerna, och man har inte kunskap om kringarbetet. Allt som allt så har staden ingenting att förlora på att anställa alla som vill på heltid. Det är faktiskt tvärtom.

Om jag har uppfattat regeringens politik rätt är intentionen den att alla ska kunna jobba heltid, att vi inte ska ha deltidsarbetslösa, vilket det är när någon har ofrivilligt deltidsarbete. Så borde det också bli i den här fullmäktigeförsamlingen att man följer de intentioner som regeringen har satt upp för arbetsmarknadspolitiken och framför allt för att få ned den höga deltidsarbetslösheten.

Anförande nr 79

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Jag har en fråga till Mirja. Jag delar uppfattningen som du och den sidan har att det är viktigt arbete som de anställda gör och att staden ska ha en bra och ansvarsfull personalpolitik. Men du sade att staden inte har någonting att förlora på att anställa alla på heltid.

Min fråga till dig är då: Varför gjorde inte du och dina kompisar det under föregående mandatperioden?

Anförande nr 80

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag var stadsdelsnämndsordförande i Kista. Vi fattade beslut i Kista att anställa alla som så vill på heltid, att erbjuda alla som vill heltid. Sedan händer det givetvis att alla inte vill jobba heltid, och det ska man respektera. Däremot tycker jag att när vi har deltidsanställda som önskar heltid och som dessutom måste stämpla upp till heltid måste vi kunna göra det. Det gjordes i Kista, men det gjorde fler än i Kista.

Anförande nr 81

E i v o r K a r l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Det är inom serviceyrkena som deltidsarbetena finns. I en del manliga yrken som verkstadsindustrin och liknande förekommer knappast deltidsanställningar. Men så handlar det inte heller om service för medborgarna och allmänheten.

Miljöpartiet anser att eftersom nästan 80 procent av alla deltidsarbetslösa är kvinnor är det också en jämställdhetsfråga. Kvinnor tvingas genom sina anställningsförhållanden ställa upp när arbetsgivaren ropar. Inom vård och omsorg handlar det till stor del om schemaläggning.

Vi har också en segregerad arbetsmarknad. Män och kvinnor arbetar inom olika sektorer. Kvinnorna får betala för deltiden genom lägre lön, sämre anställningsförhållanden, sämre kompetensutveckling och sämre pension. Nu kan de dessutom genom brist på möjligheter att arbeta heltid tvingas till socialen. De kan nämligen snart inte få stämpla från deltid upp till heltid.

Miljöpartiet anser att när man diskuterar hel- och deltidsfrågorna borde man också diskutera möjligheten till arbetstidsförkortning såväl som den arbetsbelastning som många kvinnor, inte minst äldre, utsätts för.

LO:s rapport 2004 *Ohälsans trappa 2004* visade att vid 60-årsåldern var varannan kvinna förtidspensionerad på grund av förslitningsskador i skelett och rörelseorgan, skador som man knappast kan få av ett lätt arbete, snarare av för tungt. Alltså borde, anser Miljöpartiet, arbetstidsförkortning vara möjlig samtidigt nya krafter på heltid kunde fasas in i arbetslivet. Det är klart att de flesta unga vill arbeta heltid. Det handlar om deras sjukpenning, föräldraledighet, pensionsgrundande inkomster under hela arbetslivet.

Vi står snart inför generationsväxling. Kommer de unga att acceptera deltid? Men utbildningsförvaltningen i Skarpnäcks stadsdelsnämnd pekar ändå i sina remissvar på möjligheterna att erbjuda en heltidsanställning. Andra remissinstanser hänvisar till ekonomin och schemaläggning som hinder för reformen.

I övrigt återkommer jag i motionen om utvecklande av välfärden, att anta utmaningen från Kommunal. Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunfullmäktige.

Anförande nr 82

Å s a H a g e l s t e d t (v): Ordförande, ledamöter och framför allt kära majoritet! Jag har förstått ganska tydligt att er linje lyder: Jobb är bättre än bidrag. Det är bra. Men gäller inte detta för stadens deltidsanställda kvinnor? Precis som sagts drabbar den här ofrivilliga deltiden till störst del kvinnor. Vi vet att väldigt många av dem jobbar inom den offentliga verksamheten. Det är som man säger här en jämställdhetsfråga. Man förutsätter nästan att kvinnorna ska ha en rik man hemma som de kan leva på eftersom de kanske inte ska behöva en heltidslön. Ett sådant samhälle ska vi försöka komma ifrån, det är vi väl alla överens om.

Ulf Fridebäck frågade vad vi har gjort tidigare. Då kan jag berätta att jag och mina kompisar i riksdagen och alla på den här sidan hade ett färdigt lagförslag om att man skulle lagstadga om rätt till heltid. Det låg färdigt och berett för att antas, men man bytte majoritet i riksdagen, och då valde den nuvarande borgerliga majoriteten att kasta förslaget i papperskorgen.

Vi på vår sida har faktiskt gjort allt för att försöka få människor att få rätt till heltid. Nu är inte Ulf Kristersson här i dag, men jag har skrivit upp ett citat från tidigare där han säger: Vårt mål är att människor ska kunna stå på egna ben och tjäna egna pengar. Var det något fel där att man bara menade män, eller har ni något annat argument för att inte genomföra den här oerhört viktiga jämställdhetsreformen?

Jag yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation och bifall till motionen.

Anförande nr 83

U l f F r i d e b ä c k (fp): Det är rätt – jobblinjen är det viktigaste som regeringen med framgång driver. Vi kan titta på de siffror som presenteras varje dag.

När det gäller den lagstiftning som du och dina kompisar tog fram i riksdagen var det stadshusledningen som jag talade om. Den gjorde inte särskilt mycket åt den här frågan under föregående mandatperiod. De hade kunnat driva den mycket hårdare.

Det är möjligt så som Mirja sade att man gjorde det i Kista stadsdelsnämnd, men centralt hände det inte särskilt mycket.

Den stora anledningen till att vi inte tillstyrker den här motionen är att det inte enbart är arbetstagares önskemål som ska tillgodoses. Man måste också titta på den ekonomiska utvecklingen. Det är oerhört viktigt.

Anförande nr 84

Cecilia Brinck (m): Ordförande, fullmäktige! Det är klart att staden som är en stor arbetsgivare ska vara en god arbetsgivare, en arbetsgivare som ger medarbetarna ett så stort inflytande och en så stor flexibilitet som möjligt. Problemet med det ni vill ha är att en rätt till någonting också motsvaras av en skyldighet för någon annan att tillhandahålla detta någonting. I det här fallet en skyldighet för staden att tillhandahålla heltidsjobb.

De ekonomiska argumenten viftade Mirja väldigt elegant bort i en bisats genom att säga att det finns forskning som säger att det är fel. Det är möjligt att det finns en sådan forskning, men stadsledningskontorets beräkningar visar att om samtliga stadens deltidsarbetare gick över till heltid skulle det bli en merkostnad på nästan en miljard om året. Då är det intressant att se den forskning som kan trolla bort den miljarden.

Människor kan välja att arbeta deltid av väldigt många olika skäl. Ett sådant skäl kan vara att man har svårt att få vardagslogistiken att gå ihop med dagishämtningar, skolhämtningar och så vidare. För sådana fall kan dessa sådana tjänster som ni aktivt motarbetar faktiskt innebära en lösning.

Jag blir lite konfunderad över Miljöpartiets ståndpunkt med tanke på vad Eivor alldeles nyss, om jag inte missförstod det alldeles grovt, och i så fall blir jag bli upplyst om det. Det var att alla ska ha heltid men ingen ska egentligen jobba heltid. Alla ska få betalt för att jobba heltid. Sedan ska vi ha kortare arbetstid. Då vill jag ställa en fråga: Vem ska betala det?

Anförande nr 85

Mirja Räihä Järvinen (s): Ordförande, fullmäktige! Upplyningsvis kan jag berätta att det kollektivavtal som styr verksamheter inom staden säger följande: Alla har rätt till heltid, men det är den anställda som ska begära hos chefen att få heltid när man är ofrivilligt deltidare. Då är det chefens skyldighet att i det läget fylla upp så fort det dyker upp vakanta jobb. Det kan visserligen vara på barnstugan bredvid eller på äldreboendet bredvid, men likväl måste de vakanta tjänsterna i första hand erbjudas dem som vill jobba heltid.

Det är inte bara forskning som visar att det blir billigare. Vi har inte så många praktiska exempel i staden som jobbar med deltidare, men från landstinget kan jag berätta om ett exempel. På Astrids Lindgrens barnsjukhus började man medvetet att anställa och överanställa på heltid, tillsvidareanställa. I långa loppet sparade detta pengar. Man kunde minska den andel av personal som man köpte från uthyrningsfö-

retag, och timvikarier behövde inte alls anställas. Det är ett praktiskt exempel från vår omgivning.

Anförande nr 86

C e c i l i a B r i n c k (m): Om kollektivavtalen redan garanterar den här rätten, vad är då problemet?

Jag vill också upplysningsvis meddela att ohälsotalen, som ju upptar ganska mycket av motionärernas tankegångar i motionerna och här i debatten, är de lägsta på över tio år, alldeles utan lagstiftning om heltid.

Anförande nr 87

Borgarrådet L i v h (v): När vi pratar om att alla ska jobba heltid innebär det att alla ska ha en lön som det går att leva på. Ingen ska behöva vara beroende av någon annan. Det är det som är själva grunden i en jämställdhetspolitik. Att jag tog replik beror på att den här diskussionen om att man måste kunna välja om man vill göra något annat, att man kanske inte orkar jobba, kanske vill jobba mindre, aldrig skulle ha förekommit om vi hade pratat om till exempel de tekniska förvaltningarna där det jobbar män. Man förväntar sig aldrig att män ska gå ned i arbetstid och bli försörjda av någon annan eller pyssla med andra saker. Men när det gäller kvinnor pratar vi om det. Det tycker jag är fullständigt oacceptabelt.

Anförande nr 88

C e c i l i a B r i n c k (m): Men bästa Ann-Margarethe Livh, nu förstår jag över huvud taget inte om vad du pratar om. Det du sade var att jag aldrig skulle ha nämnt någonting om möjligheten att göra avdrag för hushållsnära tjänster om det inte hade varit att majoriteten av deltidsarbetande var kvinnor. Vad är det för larv? Det är något som både kvinnor och män har rätt att göra. Det är både kvinnor och män som arbetar deltid, och både kvinnor och män skulle kanske vilja gå upp i heltid. Jag betackar mig för den sortens idiotiska påhopp.

Anförande nr 89

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige! Det här är en mycket viktig fråga, och vi tar den på största allvar. Jag är ute i verksamheter inom äldreomsorgen, och jag hör lite olika signaler. En del verksamheter är väldigt positiva till att man skulle kunna arbeta utifrån det här konceptet, medan andra säger att man har svårigheter.

Jag har lyssnat i stadsdelsnämnderna, det är samma sak där. Man gör på en del håll så som Mirja nämnde och ser att det inte finns behov av dem som är deltidsanställda eller har valt det själva. Men det vi kommer att göra från majoriteten, och vi har redan gett uppdrag till stadsledningskontoret, är att titta på dem som har deltid i dag och som stämplar upp till heltid och se hur de egentligen ser på frågan och om de önskar en heltidstjänst och se om vi kan tillgodose den delen. Det finns ett uppdrag i budgeten där man ska gå igenom andelen timanställda ute i verksamheterna för att det ligger ett uppdrag i stadsdelsnämnderna att man ska minska andelen timanställda

ute i personalgrupperna. Det ligger därför ett uppdrag i budgeten att vi ska titta på bemanningen på alla gruppboende.

Det finns flera delar i det här arbetet, och vi går vidare steg för steg. Men vi går däremot inte på att säga att alla ska ha en rätt till heltid, utan steg för steg tittar på det här.

Det är precis så som ni säger att man ska kunna leva på sin lön. Visst finns det ett genusperspektiv i de här frågorna. Det lärde jag, om inte annat, när jag jobbade med arbetstidsfrågorna för ett antal år sedan på stadens uppdrag. Så är det, och det är anledningen till att vi vill att personal- och jämställdhetsutskottet ska titta vidare på den frågan.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 90

Åsa Hagelstedt (v): Jag tycker att det är bra att Ewa säger att ni ändå gör en del, men som med mycket av majoritetens jämställdhetssatsningar går det alldeles för långsamt och händer alldeles för lite.

Om Cecilia Brinck tycker att det var så larvigt förstår jag inte riktigt varifrån du hämtar de orden. I verkligheten är det inte läge att använda ordet "larvig". Vi vet att kvinnor generellt tjänar mindre än män. Vi vet att det är kvinnor som till största delen har ofrivillig deltid. Vi vet av forskning som har tittat på arbetsplatser att på arbetsplatser som är manligt dominerade, till exempel där man säljer tv-apparater, lyckas man lösa det med att de manliga arbetarna får rätt till heltid. Men i en motsvarande butik där man kanske säljer kläder eller är kvinnodominerade säger man att det måste vara deltid för att gå ihop för företaget.

Vi andra tänker att det kanske hänger ihop med något, att det kanske har med kön att göra. Om man då tycker att det är larvigt får det stå för var och en. Men så ser det ut.

Det här påverkar sedan när man ska ta ut föräldraförsäkring, pension och så vidare. Det är inte så konstigt att man säger: Det är väl klart att det är bäst att kvinnorna är hemma med barnen eftersom det är mannen som tjänar mer. När man sedan går i pension har kvinnorna mycket mindre pengar.

Så det här är inte alls larvigt, det här är en jätteviktig fråga, och jag önskar verkligen att ni insåg det. Som svar på frågan varifrån pengarna ska tas om det ens kommer att kosta mer kan jag hänvisa till att i Vänsterpartiets budgetförslag finns det pengar inte bara för att se till att få heltid utan också att satsa mer på personalen inom den offentliga sektorn över huvud taget. Synd att den budgeten inte gick igenom!

Anförande nr 91

Borgarrådet Samuelsen (kd): Man ska vara försiktig med orden, Åsa. Du stod här alldeles nyss och slog dig för bröstet för att ni hade ett lagförslag på gång. Tolv år i rad hade ni makten tillsammans med Socialdemokraterna och Vänsterpar-

tiet, och så beklagar du att ni inte kunde få fram det lagförslaget. Det är ganska intressant.

Titta på låglönesatsningar: När skedde de löneökningar som nu slår igenom för Kommunal med 8 procent? Vilka har makten? Vilka leder förhandlingarna med arbetsmarknadens parter? Var försiktig när du slår dig för bröstet.

Anförande nr 92

Å s a H a g e l s t e d t (v): Jag förstår att det är svårt att höra mig när jag är så hes. Men jag sade att vi fick fram lagförslaget. Det var ni på er sida som kastade det i papperskorgen. Varför då, Cecilia? Svara på det. I staden var det så att vi hade pengar till låglönesatsningar.

Anförande nr 93

C e c i l i a B r i n c k (m): Nej, Åsa, jag tycker inte att detta är en larvig fråga. Det var inte heller det jag sade. Det jag tyckte var på gränsen till larvighet var det påhopp som Ann-Margarethe Livh riktade till mig.

Det finns ytterligare en dimension på det här, och det är det faktum att för de deltidsarbetande ofta lågavlönade kvinnorna är staden eller landstinget den enda möjliga arbetsgivaren. Det finns ingen annanstans det kan gå därför att vi har skapat ett system där det inte finns några alternativ i många av de yrken inom vilka de här kvinnorna är verksamma. Det tycker jag är tråkigt.

Varför slängde ni förslaget i papperskorgen? frågade Åsa. Jag skulle vilja upprepa det som borgarrådet Samuelsson sade. Om ni hade tolv år på er hade det inte varit begåvat att lägga fram förslaget i början av dessa tolv år i stället för i slutet?

Anförande nr 94

Å s a H a g e l s t e d t (v): Jag vet inte på vilket sätt det var svar på min fråga. Det var ett sätt att komma undan att ni inte tycker att det här är en tillräckligt viktig fråga.

Det Ann-Margarethe försökte förklara men som kanske var svårt att förstå var att när det gäller manligt dominerade arbetsplatser ser det annorlunda ut. Det är ingen tillfällighet att det är fler kvinnor som drabbas. Man kan inte heller säga: Nej, det här är någonting som bara blir. Så är det inte. Det handlar om vilja. Oavsett när vi lade förslaget är vi väldigt tydliga, vi vill att alla ska ha rätt till heltid. Vi gör allt för att försöka få det. Det var ni som röstade emot förslagen. Försök inte vända det emot oss!

Anförande nr 95

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Jag blir ändå glad när Samuelsson säger att det ändå finns ett arbete och en vilja att försöka ta de små stegen för att kunna erbjuda heltid. Självklart skulle jag vilja att man bifaller motionen nu, men att det finns ett arbete som pågår känner jag en liten glädje över.

Det är inte ett självändamål att man ska anställa alla som vill på heltid. Det är en kvalitetsfråga så att man kan göra det lilla extra. Jag har jobbat inom vården så mycket att jag vet att om den här överlappningstiden inte finns så att dag- och kvällspersonalen under några timmar är samtidigt kan man inte gå ut. Det är först då man har en överlappningstid som man kan gå ut i centrum och fika, och det är först då man kan läsa tillsammans. Har man inte den här överlappningstiden finns det ingen tid för sådant. Det är det som jag vill få fram. De facto är detta inte bara en personalfråga utan även en kvalitetsfråga i våra verksamheter.

Jag kan inte låta bli att påpeka att den åttaprocentiga nivåhöjningen i lönerna avser 2007 och 2008. Det fanns inga nivåhöjningar under 2007. 8 procent låter mycket, men det motsvarar tvååriga nivåhöjningar. Det tycker jag att vi ska försöka komma ihåg.

§ 25 Motion om bättre idrottsmöjligheter – trygghetsmärkta spår och områden för spontan utomhusträning (utl. 2007:123)

Anförande nr 96

U l f F r i d e b ä c k (fp): Ordförande, fullmäktige! Den här aktuella motionen handlar om hur viktig idrotten är för människors hälsa och det civila samhället. Idrotten är Sveriges största folkrörelse. Spontanidrott som löpning och promenader är för många människor en oundgänglig del av livet. Tyvärr tvingas många stanna hemma när mörkret faller på. Motionsspår, parker och andra grönområden är ofta dåligt upplysta eller helt mörka. Många, framför allt kvinnor, känner inte bara rädsla utan utsätts också för reella risker i motions- och joggningsspåren.

Runt om i staden finns det massor med exempel på spår och områden som borde belysas bättre. Stockholm ska vara en trygg stad, och det ska inte gälla bara gator och torg, utan det här ska gälla även ute i naturen. Det ska vara säkert att vistas där. Det ska finnas goda möjligheter till spontanidrott på många olika ställen i staden.

Ordförande! Jag tycker att den här motionen har fått en positiv behandling. I årets budget är det nämligen avsatt hela 5 miljoner kronor för just belysning av motions-spår. Samtidigt pågår ett arbete med ett nytt trygghetsanpassat spår mellan Hammarby Sjöstad och Hellasgården. Det här spåret kommer att anläggas nära öppna stråk, och en trygg och bra belysning ska tas fram.

Det pågår samtidigt en trygghetsupprustning på flera andra motionsspår på andra ställen som syftar till att göra spåren öppnare och ljusare.

Ytterligare ett område där det pågår ett arbete med spåren är Ågesta. Motionsspåret där håller på att ses över, allt i syfte att belysningen och tryggheten ska bli bättre.

Ordförande! Det här är en bra början för att göra det tryggare och säkrare för framför allt kvinnor att motionera ute, och jag är ganska säker på att arbetet kommer att fortsätta.

Jag är nöjd med kommunstyrelsens förslag och yrkar bifall till det.

§ 27 Motion om uppförandekod i offentlig upphandling (utl. 2007:135)

Anförande nr 97

Å s a R o m s o n (mp): Fru ordförande! Man upplever att det tar lite tid ibland med motioner. Den här skrevs under förra mandatperioden, och det fanns ett svar framme. Vi trodde att det skulle hinna bli en debatt om den före valet, och sedan trodde vi att det skulle bli en debatt efter valet, för den låg kvar på listan. Men efter något halvår drogs den bort, och svaret skrevs om. Det blev radikalt annorlunda, kan man säga.

Jag har skrivit motionen av flera anledningar. Den första och grundläggande anledningen är att vi ju är ansvarstagande politiker med ansvar för skattebetalarnas pengar här i staden, som till inte oväsentlig del går till uppköp av produkter som importeras.

Ett tydligt exempel när jag satt i gatu- och fastighetsnämnden förra mandatperioden var upphandlingen av gatsten från Kina i Hammarby sjöstads-projektet. Det var en upphandling som fick uppmärksamhet i radio, tv och tidningar. Man kunde konstatera grova övergrepp i produktionsprocessen i Kina. Insiktsfullt nog reagerade samtliga politiker på upphandlingen och krävde att den skulle ses över. Man skulle se vad staden kunde göra åt detta så att vi inte med vår upphandling påverkar människors situation. Det här handlade om barn, och det var en allvarlig hälsosituation i Kina.

I dagens samhälle är det uppenbart att det inte är nog att tänka på hur vi utvecklar politik och regler enbart här i staden. Det vore samma sak som att säga att vi skulle skita i hur människor har det bara för att de har passerat kommungränsen. Det gör vi naturligtvis inte. Som ansvarsfulla politiker anser vi att vi ska handla ansvarsfullt. I det ingår också allt som vi beslutar om.

Upphandlingar är en stor fråga att besluta om. Tyvärr är det någonting som gärna döljs i beslutsprocessen. Det är sällan vi ser tydligt i nämnderna hur man får följa processen. De upphandlingsunderlag som föreläggs är ibland extremt komplicerade att läsa. Jag vet att det är många lokala fritidspolitiker som tycker att man får lita på att upphandlingsexperterna har gjort rätt.

Men det finns viktiga politiska överväganden. Jag menar inte att vi som politiker ska bli experter på upphandling. Men vi måste faktiskt bli duktigare på att se vilka konsekvenser våra beslut har, inte minst när det gäller den globaliserade värld vi har nu för människor i andra länder och implicit vad det är vi gör med våra skattepengar. Är det rätt att vi subventionerar en produktion som medvetet dumpar priset på sin vara genom att konsekvent inte hålla sig till grundläggande arbetsrättsliga avtal? Nu pratar jag inte om lönenivåer och sådana mycket intrikata frågor, utan jag pratar om grundläggande arbetsrättsliga förhållanden – helt enkelt sådant som vi i det internationella samfundet och inom ramen för ILO internationellt har kommit överens om är så pass grundläggande att det är att betrakta som mänskliga rättigheter.

Det är flera organisationer som har jobbat med det här; det är en stor rörelse kring hur man kan få en mer ansvarstagande upphandlingsprocess. Inte minst i vårt eget landsting här i Stockholm har det hänt enormt stora saker under den senaste tioårsperioden. Både under rödgrön och under borgerlig regim har man gjort stora framsteg när det gäller att förbättra sin upphandling bland annat därför att man har haft ögonen på sig. Gång efter annan har det handlat om någon upphandling av till exempel operationsverktyg, t-shirts som i försvarets hänseende eller som i vårt hänseende de stenar som skulle läggas på gatorna i Hammarby sjöstad. Varje gång är det en liten vara som är i fokus. Men som politiker måste vi se att det finns ett system. Här borde vi systematiskt se till att så mycket som möjligt säkerställa att vi inte bidrar till brott mot mänskliga rättigheter i andra länder.

Det är just det systematiska arbetet som gör att vi borde ha diskuterat frågan här i fullmäktige när vi antog upphandlingspolicyn. Den sittande majoriteten tycker till skillnad mot den i landstinget inte att det här är en fråga som man bör göra någonting åt. De tycker inte att det är en fråga som har den prioriteten, och de argumenterar dessutom emot den. De håller inte riktigt med om den, utan försöker se det här som ett protektionistiskt system. Jag måste faktiskt fråga mina kära borgerliga ledamöter: Hur tänker ni då? Om vi skulle ställa krav på en etisk upphandling av gatstenen – är det att säga att vi underlättar för Kinas protektionistiska handelssystem? Jag hänger inte riktigt med. Jag tror att ni har dragit några grova felslutsatser i ert motionssvar.

Anförande nr 98

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar också bifall till motionen och samtidigt till den reservation som vi har lämnat till kommunstyrelsen. I motionen tas oerhört viktiga frågor upp. Det är frågor som är viktiga för kvaliteten i våra verksamheter och därmed också för de brukare som faktiskt nyttjar kommunens tjänster.

Jag minns ett spännande trafiknämndssammanträde under förra mandatperioden när vi fick reda på att trafikkontoret handlade sten från Kina. Jag måste nämna några namn: Sten Nordin begärde att vi omedelbart skulle stoppa handeln med gatsten. Ulf Fridebäck gjorde detsamma. Kristdemokraternas gruppleddare gjorde samma sak. Det var flera olika fackliga kämpar även från den blå sidan som krävde att vi omedelbart skulle upphöra med att handla sten. Det var en glad dag, då det fanns en stor facklig enighet i trafiknämnden.

Men vi har också våra egna upphandlingar, där vi upphandlar verksamheter. Där finns det givetvis ytterligare att önska när det gäller uppförandekod, om vi nu ska kalla det för det.

I motionssvaret från majoriteten sägs det att vi ska vara ett föredöme när det gäller att styra kvaliteten i upphandlingar. Men ibland kan jag känna att det är lite mer av läpparnas beaktelse än verklighet. Vi måste ändå påpeka att det första majoriteten gjorde efter valet var att ta fram en ny upphandlingspolicy där man uteslöt möjligheten att begära att entreprenörerna respekterar antidiskriminering och att diskriminering inte får förekomma. Man uteslöt också möjligheten att begära att entreprenören

ska sköta sig gentemot de anställda. Nu är en lagstiftning på väg som gäller antidiskrimineringsklausulen, och det får vi väl vara glada för.

I debatten sade man att nämnderna har möjlighet att begära den här typen av klausuler. Men min erfarenhet är att den begäran konsekvent har blivit avslagen av majoriteten. Då blir givetvis tanken att det är företagarnas villkor som är viktigare än brukarnas och de anställdas.

Jag vill inte att någon den här gången ska påpeka att jag tycker illa om privata företag. Det handlar inte om det. Privata företag ska precis som staden sköta sig gentemot brukarna och gentemot de anställda för att säkerställa kvaliteten i verksamheterna. Det är det som är så viktigt. Vi måste begära detta i framtida upphandlingar och ställa krav på entreprenörerna som gör att de fullföljer kraven gentemot de anställda och brukarna. Det är viktigt att inga anställda får sämre villkor än de skulle ha haft i egenregiverksamheten. Det är också viktigt att verksamheterna får lägga egenregianbud, vilket också nekas dem. De blir förvägrade det. Det är diskriminering att inte tillåta att våra verksamheter lägger den typen av anbud.

Jag tycker att det hade varit smakfullt om man hade utvärderat den upphandlingspolicy som antogs under vår period. På så sätt kunde man ha använt den som en grund för att sträva efter en ännu bättre upphandlingspolicy i framtiden.

Anförande nr 99

U l f F r i d e b ä c k (fp): Fru ordförande! Jag måste svara Mirja eftersom du nämnde mitt namn. Det är helt korrekt som du säger; vi stoppade upphandlingen av inköp av sten från Kina i dåvarande trafiknämnden – jag tror att det var den. Stenen skulle användas till Gustav Adolfs torg, om jag inte minns helt fel. Nu är det ärendet lagt på is, så just det där är inte aktuellt. Men det är helt korrekt att vi gjorde så. Det handlade om de mänskliga rättigheterna som kränktes i Kina.

Anförande nr 100

M i r j a R ä i h ä J ä r v i n e n (s): Ordförande och fullmäktige! Jag skällde ju åtminstone inte på dig den här gången, Ulf. Jag var snäll den här gången, eller hur?

Anförande nr 101

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande och fullmäktige! Jag hade hoppats få se fler från majoriteten gå upp i den här frågan, för jag tycker att den är viktig. Jag skulle gärna vilja höra er förklara er. I det här ärendet är ni omoderna, bakåtsträvande och, tror jag faktiskt, i otakt med många stockholmare. Vad ni säger i ert svar är att stadens upphandlingar först och främst ska vara affärsmissiga. Sedan kanske de kan vara etiska. De får inte snedvrیدا konkurrensen. Sedan, när man har tillgodosett företagets intressen – för det är vad det handlar om – kanske man kan börja fundera lite på moralen.

Jag tycker att det är rörande att finansborgarrådet månar så mycket om konsumenterna i Brasilien och Kenya. Men ni månar inte lika mycket om producenterna i de länderna. Vi vet numera att mycket av det som säljs produceras under omänskliga

förhållanden. Vi behöver bara nämna hur Fyffes odlar sina bananer med växtgifter. Vi vet också hur barnen i Kina under slavliknande förhållanden står och tillverkar våra barns leksaker. Rättvisemärkningen gör det möjligt att åtminstone i mycket högre grad se till att man bekämpar de här villkoren. Men det tycker ni inte är intressant. Jag tycker att det är obegripligt att ni inte kan följa ILO:s konventioner, som innebär att man är för föreningsfrihet och mot tvångsarbete, diskriminering och barnarbete. Jag tycker att det är det minsta man kan begära av etik när det gäller upphandling.

Det är också obegripligt att ni inte kan ha en antidiskrimineringsklausul när det gäller vår egen stad. Det hade vi tidigare. Ni har tagit bort den, och vi har inte sett någonting annat. Jag vill gärna höra er förklara er på den här punkten. Jag tror att det för många människor är obegripligt, om man inte utgår från att ni i alla lägen sätter företagens bästa före producenternas eller stockholmarnas. Så upp till debatt! Jag yrkar bifall till vår reservation.

Anförande nr 102

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande, fullmäktige! Jag får väl börja med att be Ann Mari Engel om ursäkt för att vi inte var så snabba med begäran-om-ordet-fingret som ni var. Det var naturligtvis en miss.

Om det nu är så att vi är omoderna, otidsenliga och i otakt med invånarna eller vad det nu var och om det betyder att vi vill respektera gällande lagar och regler så tror jag att det är en stämpel vi kan bära att vara omoderna. Ni gör det här mycket enklare än vad det egentligen är. Ni skriver i er reservation att det inte finns några rättsliga hinder för att ta in krav på rättvisemärkning i upphandlingsunderlag. Men det finns det! Man får plocka in generella krav, men man får inte stoppa in krav på specifika märkningar – inte rättvisemärkning, inte kravmärkning och inte något sådant. Rättsläget på den punkten är tämligen klart.

Ni låter det bästa bli det godas fiende på ett sätt som jag tycker är lite bekymmersamt eftersom ni har en sådan enorm övertro på märkningarnas betydelse. Det har precis kommit en rapport som på ett ganska vederhäftigt sätt visar att de enda som med säkerhet tjänar på rättvisemärkning är de företag som säljer produkterna. De enda som med säkerhet tjänar på rättvisemärkning är de Icaaffärer som säljer det rättvisemärkta kaffet, om man ska tala klarspråk. Det görs inte några som helst försök att problematisera detta hos er. Ni utgår ifrån att detta är bra, rätt och moraliskt.

Jag tror – eller jag vet – att det är viktigt att vi sköter våra upphandlingar i enlighet med gällande lag och förordning. Jag tycker också att det borde vara ganska självklart att affärsmässighet, som Ann Mari Engel nyss beskärnade sig över, är någonting som i allra högsta grad gynnar skattebetalarna. I Ann Mari Engels värld verkar affärsmässighet bara gynna företagen. Jag har lite svårt att se det. Det är självklart att det är skattebetalarna som är de slutliga vinnarna när vi gör våra upphandlingar så effektiva, ekonomiska och rationella som möjligt. Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 103

A n n M a r i E n g e l (v): Cecilia! Det är otroligt att du säger att forskning nu har visat att rättvisemärkning inte är något att ha och att det därför är mer moraliskt att avstå från det. Jag vet inte vilken rapport du refererar till, och jag tror inte att den är till 100 procent tillförlitlig. Det här är ändå ett bra verktyg och redskap som vi har.

Både ni själva och stadsledningskontoret säger att det inte alls strider mot lagen att göra så här. Rättsläget är lite osäkert och man får pröva olika saker. Men det finns många andra städer som har lyckats med det här. Det är viljan som saknas.

Jag har inte sagt att upphandlingar inte ska vara affärsmässiga. Jag tyckte bara att det var så utmärkande för er att när ni ska tala om vad det handlar om i det här sammanhanget sätter ni hela tiden upp att de först och främst ska vara affärsmässiga och inte snedvrیدا konkurrensen. Först därefter kan man börja fundera på om man kan lägga några moraliska aspekter på upphandlingarna, tydligen.

Alla de aspekter som vi föreslår och som ILO har med i sin konvention är fullt möjliga att lägga in i upphandlingar. Annars förstår jag inte varför andra städer kan göra det. Men det är inte det ni svarar, utan svaret är att ni inte vill eftersom ni inte vill snedvrیدا konkurrensen.

Anförande nr 104

C e c i l i a B r i n c k (m): Nej, det strider inte mot lagen att ställa generella krav. Men det strider mot lagen att ställa specifika krav på specifika märkningar. Det var det jag sade. Det ni vill göra är att ställa specifika krav på specifika märkningar. Vi kan naturligtvis diskutera räkneexempel och rättvisemärkning hur länge som helst. Men att Ann Mari Engel inte tycker att en rapport som inte tycker som hon är tillförlitlig förvånar mig inte ett dugg.

Anförande nr 105

Å s a R o m s o n (mp): Där har du fel, Cecilia. Vi vill inte ställa specifika krav på specifika märkningar. Vi vill ställa krav på en upphandlingspolicy som inkluderar en uppförandekod i enlighet med den motion som jag har skrivit. Den säger faktiskt ingenting om speciella märkningar – inte ens om rättvisemärkt. Det är ni som har lagt in det i ert svar.

I motionen talas det om att säkerställa en kod för hur vi undviker att bidra till brott mot mänskliga rättigheter. Det kan man göra. Man kan också, Cecilia Brinck, enligt de senaste direktiven tydligt ställa krav på kriterier som motsvarar märken, till exempel rättvisemärkt. Man har i Frankrike ställt krav när det gäller arbetslösa som ingår i projekt i företag och där man har upphandlat med den intentionen. Det har gått igenom i EU-domstolen och det är också det som har färgat de senaste direktiven på området.

Du utgår från att det inte finns barnarbete, slavarbete och oacceptabla hälsorisker i den här världen, Cecilia, och menar att det därmed redan finns en perfekt konkurrens. Du menar att det är att snedvrیدا konkurrens att diskriminera de bolag som faktiskt

bryter mot grundläggande mänskliga rättigheter. Vi tycker att vi måste göra det. Annars är vi inte sunda med skattebetalarnas pengar.

Anförande nr 106

C e c i l i a B r i n c k (m): Nu läser jag högt ur den gemensamma miljöpartistiska och vänsterpartistiska reservationen i kommunstyrelsen. Det står så här i andra stycket: Det finns alltså inga hinder för att man kan ställa krav på att det i sortimentet finns varor som är rättvisemärkta eller bevisligen framtagna under motsvarande förhållanden. Det var det jag refererade till, Åsa Romson, och ingenting annat.

De problem som du mycket klokt tog upp här med barnarbete och förskräckliga arbetsförhållanden finns. Lösningen på dem heter frihandel.

Anförande nr 107

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Ordförande, fullmäktige! Det står i svaret från borgarrådsberedningen att det är angeläget att stadens upphandling sker på ett sätt som väger in såväl affärsmässiga som etiska aspekter. Det är alltså inte ett nej rakt av, utan tanken finns bakom.

Men det hela är inte fullt så enkelt som det låter. Det finns frågor som man måste kunna besvara. Vad är till exempel en etisk upphandling? Och är den förenlig med reglerna för offentlig upphandling? Det är sådana här saker som måste gå ihop. Etik är något slags värdegrund. Det ligger också till grund för uttryck, bland annat normer, lagar och regler som gäller i samhället. Det är sådana som vi har stiftade och som gäller nu, eller så kan det handla om beteende eller beslut av olika slag. Nu har vi fastställda regler och lagar om konkurrens. Vi har dessutom regler om upphandling som är gällande för hela Europeiska unionen. Det om något är egentligen tydliga uttryck för etiska ställningstaganden i sig som gäller just nu, det vill säga värderingsmässiga regler som kan accepteras eller inte kan accepteras på en marknad där man upphandlar varor och tjänster.

Det är Konkurrensverket som nu har hand om de här frågorna. Nämnden för offentliga upphandlingar, NOU, ligger sedan någon månad tillbaka under Konkurrensverket. Verket har i sitt yttrande rätt så nyligen, i oktober 2007, till Arbetsmarknadsdepartementet tagit ställning till leverantörernas förutsättningar att försöka följa arbetsmiljölagstiftningen. Vi har ju haft uppe ärendet med Kina och gatstenar här. Hur ska man kunna följa arbetsmiljölagstiftningen i samband med upphandling i andra länder? Det här har Konkurrensverket avstyrkt just bara för att det leder till svårigheter i tillämpningen av upphandlingsreglerna.

Visst är motionen intressant, men det kommer att ta tid innan man kan finna former för något slags etisk upphandling, eller vad man ska kalla det, samtidigt som man kan åstadkomma ett förenklat regelverk. Det får vi inte förglömma. Alla, också småföretag, måste kunna vara med i anbudsgivningen. De får det annars svårare ju mer vi försvårar och gör regelverket mer komplext. Ni måste ha tålamod och låta Konkurrensverket jobba med de här frågorna och följa detta.

Jag tycker att motionären har fått ett bra svar utifrån hur förutsättningarna ser ut. Jag yrkar att vi beslutar i enlighet med borgarrådsberedningen och kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 108

A n n M a r i E n g e l (v): Yvonne! Jag skulle gärna vilja ha en förklaring från er sida. Vad betyder det att man ska väga in etiska aspekter? Om man som Cecilia nu gjorde underkänner rättvisemärkningen och om man avvisar ILO:s konventioner – vad är det då värt att man säger att man ska väga in etiska aspekter?

Jag förstår inte vad du säger om att Konkurrensverket arbetar med det här. Det är väl vi som valda politiker som ska jobba med detta och få det till stånd så att det blir möjligt? Vi borde kunna börja med att själva besluta i vår egen stad så långt det över huvud taget är möjligt att vi ska ansluta oss till konventionerna och att upphandlingarna ska se ut så här. Vi kan inte sitta med armarna i kors och vänta på att det kanske kommer någonting annat så småningom. Såvitt jag vet har man inte sagt nej. Man har sagt att en del frågor kan bli lite komplicerade att pröva. Låt oss pröva dem om vi är intresserade av frågan! Men problemet är väl att ni egentligen inte är så intresserade.

Anförande nr 109

Å s a R o m s o n (mp): Du ställde frågan: Vad är en etisk upphandling? Det är just det som motionen är framlagd för att diskutera. Jag vill inte höra detta återigen. Det är lite av ett god dag-yxskaft-svar som ni har lagt fram från stadsledningskontoret och som ni stöder er på nu igen. Vi kommer inte vidare utan att visa politisk vilja. Vi ska diskutera vad en etisk upphandling är.

Vad menar vi är etik? Från mitt och vårt håll – vi som har reserverat oss mot ert svar – är det ganska tydligt. Det är oetiskt att upphandla om det bryter mot till exempel ILO:s grundstadganden. När det är möjligt och rimligt borde vi ställa krav som är likvärdiga med de kriterier som finns i rättvisemärkningen. Det är vårt svar på vad som är etiskt. Men vad är ert svar? Vad anser ni är etiskt och vad anser ni är oetiskt?

Anförande nr 110

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Man får tydligen snabbt tyst på majoriteten genom att ställa lite jobbiga frågor. Särskilt tysta blir Kristdemokraterna, som brukar vara snabba med att diskutera de här frågorna och som även har en vana av att göra det i sina organisationer. Jag upplevde att vi under den förra mandatperioden faktiskt hade en hel del intressanta samtal om de här frågorna, och jag hade hoppats på att vi hade kunnat fortsätta med det.

När det gäller gatstenen – om vi ska fortsätta den berättelsen som ju många här i salen har varit delaktiga i – presenterades i förra veckan en rapport från Swedwatch, som hade tittat just på detta och följt upp hur arbetsmiljön såg ut i de här stenbrotten. De hade gjort det bland annat på uppdrag av Stockholm, Göteborg och några andra som hade varit med och upphandlat sten tidigare och råkat i de här problemen. Det är problem man får som upphandlare när man plötsligt hamnar i medierna för att någon produkt har bidragit till något som våra medborgare anser är fullständigt oaccepta-

belt. De kunde då inte finna tecken på barnarbete, vilket är positivt. Däremot kunde de tydligt se att de anställda inte får någon hälso- eller säkerhetsinformation över huvud taget trots att de jobbar i miljöer som är direkt hälsofarliga. Det handlar om bullerstörningar som direkt ger svåra hörselnedsättningar, och de har ingen säkerhetsutrustning. Bland annat detta är sådant som är inkluderat i ILO-konventionen, och här kan man se att det inte följs upp på ett korrekt sätt.

Det är någonting som man skulle vilja jobba vidare med. Ni ger faktiskt en öppning i ert svar och säger att uppföljningsbarheten är viktigt. Jag håller helt med om det. Det säger väl egentligen alla organisationer och alla som jobbar seriöst med de här frågorna. Uppföljbarheten – att ställa frågor, få information och titta på hur man kan följa upp det hela – är just det viktiga för att kunna komma vidare med frågan om etisk upphandling i de svårare fallen. Det handlar alltså inte bara om att man ställer kravet på att chokladen ska motsvara kriterierna i rättvisemärkt, utan här handlar det om lite svårare material.

Det finns flera arbetet gjorda. Men kan vi inte för en gångs skull titta på det hela lite bredare? Nästa gång ett sådant här gatstensfall kommer upp borde vi inte behöva sitta där lika handlingsförbluffade igen som guppyer i nämnden och bli tvungna att lägga fram en skrivelse och visa att vi som politiker ligger tre år bakom. Varför kan vi inte vara lite proaktiva och säga att vi har en policy som jobbar med de här frågorna? Varför kan vi inte på område efter område försöka lösa detta och säkerställa att vi inte bryter mot konventionerna? Vi måste försöka arbeta lite mer över hela linjen och inte bara reagera när medier och andra skriker. Det är det som händer just nu.

Jag vill fortfarande gärna ha svar på frågan om vad ni anser är etiskt.

Anförande nr 111

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det här låter som en gammal debatt. Jag kan börja med hänvisningen till Konkurrensverket och Nämnden för offentlig upphandling. När jag först tog upp frågan med dem för tio tolv år sedan var de emot den. De var emot den för fyra fem år sedan, och de är fortfarande emot den. De arbetar definitivt inte med att ta fram hållbara sociala krav eller miljökrav. Hela deras ansats under de senaste tio tolv åren har varit att fundera på hur man kan stoppa sådana här idéer.

Problemet är också att jurister, även i Stockholms stad, uppenbarligen har påverkats av detta. Man hittar på en juridik som inte finns, och sedan slår man ned på det här. Man kan se det även i borgarrådet svar, där det står: Jag kan därtill ur ett juridiskt perspektiv konstatera att stadsledningskontoret i detta och andra ärenden framför att det rådande rättsläget såväl vad avser svensk lagstiftning som EG-rätten är oklar. Men i nästa mening säger majoriteten – och jag betonar att det är majoriteten – att man inte på något sätt vill avvisa sociala krav i upphandlingsförfaranden. Rättspraxis medger att sociala aspekter kan utgöra delkrav vid upphandlingsprocesser.

Hur är det? Antingen är det oklart eller så medger juridiken detta. Det kan inte vara både–och. Dessutom är det väldigt klart att EG-rätten tillåter att man ställer sociala krav och miljökrav. Det är inte ens en fråga om rättspraxis. Det är en fråga om de

direktiv vi lyder under. Det verkar antingen som om majoriteten inte förstår detta eller som om våra jurister i Stadshuset inte förstår det.

Det blir besvärligt med sådana här god dag-yxskift-svar. Vi vill vara lite sociala, men vi vill inte göra någonting i förväg, menar ni. Vi ska anta en säkerhetspolicy som vi röstade för tidigare i dag där vi ska fundera hur vi ska hantera frågor och problem i framtiden. Men här blir det så att vi ska hantera allting i efterhand. Ni vill alltså inte göra någonting över huvud taget, men ni vill låtsas som om ni gör någonting.

Anförande nr 112

C e c i l i a B r i n c k (m): Nu säger jag det här för tredje gången, så kanske det tränger in: Det är inte olagligt att ställa sociala krav. Det är olagligt att ställa krav på specifik märkning.

Anförande nr 113

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det här ska återigen bli en kort replik. Det som det ställs krav på i ärendet är en uppförandekod. Det som man säger nej, eller god dag yxskift, till är något annat. Ni säger: Vi kanske tycker om sociala krav, men vi vill inte fundera på det och vi vill inte formulera dem. Och vi vill inte att hela staden ska lyda under Stockholms stads kommunfullmäktiges policy.

Anförande nr 114

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Som jag och flera talare från vår sida har sagt och påpekat här tidigare kan man välja in sociala aspekter – men inte i den omfattningen att det strider mot lagstiftningen. Det är det vi säger. Men det förefaller som om man inte riktigt vill höra det här. Jag vet ju att ni kör med detta som er fråga. Det är er väl förunnat, men man kan inte gå hur långt som helst eftersom vi har den här EU-lagstiftningen som jag talade om tidigare.

Man kan till exempel ta det här med krav på närproducerad mat inom kommunens skolor och omsorg. Det blir en geografisk avgränsning som kan stå i strid med kravet på icke-diskriminering inom lagen om offentlig upphandling till exempel. Detta är inte så enkelt. Hur ska man kunna övervaka etiska och miljömässiga krav? Om man till exempel vill värna arbetsmiljön i Kina härifrån – hur ska vi kunna övervaka den? Det finns upphandlingar som sker från Indien och Baltikum. Jag vet inte, men det förefaller fullständigt orimligt.

Är det vidare stadens roll att följa upp detta på det här sättet? Ligger det inom den kommunala kompetensen? Det borde bli förfärligt dyrt om man fortsätter att dra i den här tanketråden. Är vi lämpade för detta inom staden? Det är många, många frågor som måste tacklas i det här. Det är inte så enkelt som man säger.

Anförande nr 115

Å s a R o m s o n (mp): Yvonne! Ett svar är att det inte heller är så svårt som du vill låta påskina. Uppenbarligen har du inte läst det här. Vi fick två nya lagar om

offentlig upphandling vid årsskiftet. Sedan ungefär ett halvår eller ett år tillbaka lyder vi under de nya direktiven i EU. Där är det tydligt att det är just miljökrav och sociala krav som man har velat underlätta. Det är precis så diskussionen har gått. Det är detta det har handlat om i EU. Det hela beror naturligtvis på hur man definierar sociala krav. Men som jag sade finns det ett rättsfall som gäller att ställa krav när arbetslösa ska ingå i ett projekt. Detta har bifallits i EU-domstolen. Det har varit en del. När det gäller krav på kriterier motsvarande rättvisemärkning ser inte några svenska jurister några stora hinder, såvitt jag vet.

Men problemet är: Vad är det ni vill om ni inte vill se problemet? Yvonne hänvisar till lagstiftningen. Men läs lagen! Vår mening är att man absolut kan göra så här. Är det inte vår skyldighet att värna skattebetalarnas pengar på ett sätt så att vi inte projekterar barnarbete, slavarbete eller oacceptabla hälsorisker? Är det inte också er mening att man inte ska slänga ut pengar på sådant?

Anförande nr 116

Y v o n n e F e r n e l l - I n g e l s t r ö m (m): Det är klart att vi ska värna skattebetalarnas medel på olika sätt. Därför ska vi se till att vi lagligt tacklar alla upphandlingar och avtal på ett sådant sätt att vi inte åker på ett bakslag. Det kan kosta mycket pengar i skadestånd för Stockholms skattebetalare. Sådant vill vi inte ha.

Det är inte så svårt att genomföra det här, säger Åsa. Men vad är rådet? Är det att gå emot nuvarande gällande lagstiftning inom EU och lagen om offentlig upphandling som gäller i hela EU? Sverige är en enda nation i detta.

Anförande nr 117

A n n M a r i E n g e l (v): Yvonne säger att det inte är enkelt. Vi vet att det inte är enkelt att åstadkomma social rättvisa. Det är inte lätt att övervaka att all produktion går rättvist till och att ställa ekologiska krav. Men i motsats till er avstår inte vi från att försöka. Du har alldeles rätt när du säger att det här är vår grej. Ja, det är faktiskt vår grej att slåss för social rättvisa och mot tvångsarbete, diskriminering och barnarbete. Det borde vara hela Stockholms grej att göra det.

Vi har fortfarande inte i denna debatt hört från er vad det är ni vill och vad det är ni menar med ert svar annat än att ni inte vill snedvrیدا företagens konkurrens. Jag tycker att det är lite bedrövlіgt.

Anförande nr 118

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Det man vill ha är en uppförandepolicy, såvitt jag har kunnat läsa motionen. Jag har inte sett att det någonstans står att Miljöpartiet eller någon annan föreslår att man ska föra in olagliga klausuler, policyer eller krav. De krav man ställer ska vara lagliga; det är klart! Men man ska åtminstone göra ett försök. Det jag hör där borta är: Det kanske är intressant med sociala krav, men vi ska inte ha någon stadsövergripande policy. Ni vill inte ha det.

Det är ni som har majoriteten. Det är ni som kan utforma uppförandekoden. Gör det om ni vill! Men säg inte att ni vill det om ni inte vill det! Det är där problemet uppstår.

Anförande nr 119

S t e l l a n H a m r i n (v): Ordförande! Jag har lyssnat på debatten utan att ha läst papperen innan. Det är ibland ganska intressant, för då kan man skaffa sig en bild av diskussionen medan den pågår. Jag har ärligt talat svårt att förstå vart majoriteten vill komma i den här frågan. Man säger att det visserligen är tillåtet att ställa krav och sätta upp regler men att det är så besvärligt och så svårt att vi nog ändå inte kan göra det.

Men så är det faktiskt inte. Precis som Cecilia sade är det fullt tillåtet och prövat många gånger att använda de krav som finns bakom rättvisemärkningen utan att nämna ordet rättvisemärkning. Det är prövat i domstol flera gånger. Det är bara att köra på.

Dessutom är ju era kompisar i regeringen fullt medvetna om det här. De kräver nämligen att man ska ta bort sociala krav och miljökrav ur våra handelsavtal. De tycker att det ska behandlas separat. Hur då? Jo, regeringen säger att det ska de som upphandlar ta hand om. Vi ska inte reglera de här faktorerna direkt i handelsavtalen, menar regeringen. Det tycker vi är fel; vi tycker att man ska göra det. Men er regering tycker alltså inte det, utan den uppmanar upphandlare som Stockholms stad att själva ta de här hänsynen. Därför tycker jag att ni skulle kunna göra det nu.

Anförande nr 120

Å s a R o m s o n (mp): Det är alltid beklämmande när man skriver en motion och det blir så här. Först blir man lite glad över svaret, för det skrev vi i den förra majoriteten fram själva. Sedan blir man lite besviken över svaret, när den nya majoriteten skriver fram det. Efter debatten känner man sedan att saker och ting har flyttat sig ännu längre bort. Som företrädare för det absolut största majoritetspartiet säger man nu i stort sett att vi inte längre ens ska ställa krav i stenfallet, Ulf Fridebäck! Nästa gång ni får upp samma fråga i trafiknämnden ska ni, åtminstone enligt Moderaterna, inte längre ställa de kraven. Antingen anses de olagliga av Cecilia Brinck eller andra eller så är de omöjliga, enligt Yvonne.

Detta är märkligt. Ni frågar hur vi ska göra. Titta på vad era kamrater gör i landstinget, säger jag. Titta på vad ni var med och gjorde tillsammans med oss under förra mandatperioden i stenfallet! Men titta då inte bara på ett fall i taget, utan försök hitta en struktur. Det finns jättemånga organisationer som jobbar med att ge förslag. Swedwatch, som jag refererade till, gav ytterligare förslag på hur man kunde göra just i relationerna med Kina för att inte avbryta upphandlingar som innebär ett fint handelsutbyte med parter i Kina. Vi är inte för någon protektionism här. Det kan mycket väl vara så att Kina har bättre sten för Stockholm att köpa än vad som finns i Sverige, vilket blir dyrt på grund av vår miljölagstiftning.

Men om ni inte vill göra någonting är det naturligtvis lättare. Då kan ni bara säga: Vi tycker inte så här. Vi tycker att det är helt okej att Stockholms skattebetalares pengar

går till företag där det finns hälsorisker som gör att barn mår dåligt och att arbetare dör. Det är konsekvensen. Men ni tycker inte att vi har någonting att göra med det eftersom det här är så krångligt alternativt olagligt. Det är oansvarigt att göra på det här sättet när ni dessutom ser runt omkring er att man kan göra saker. Men ni orkar inte, och det är tragiskt.

Anförande nr 121

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Det är nästan så att öronen ramlar av en. Jag undrar om ni i alliansen inte har några kontakter med företagen. Jag känner att de synpunkter som man får fram i den här debatten är långt efter vad man kan uppleva när man träffar producenter både i det här landet och i andra länder. Många av dem menar nämligen att krav och lagar gör att de får incitament att utvecklas och gå vidare. Låt oss ta några storföretag som exempel. Vad skulle ha hänt om vi inte hade fört en debatt om de här frågorna?

Anförande nr 122

C e c i l i a B r i n c k (m): Kerstin Wickman! Det är klart att vi ska ha en debatt om de här frågorna. Det har vi haft många gånger, och jag kan garantera att det här inte kommer att bli den sista. Men nu är det så att Stockholms stadsfullmäktige inte stiftar lag. Det kanske är bra om vi alla som sitter här är medvetna om det.

Anförande nr 123

K e r s t i n W i c k m a n (mp): Men Stockholms stad ägnar sig faktiskt åt upphandling. I och med att vi gör det har vi också ett ansvar. Det är oerhört stora belopp som det handlar om. Genom att göra upphandlingar på ett medvetet etiskt och socialt sätt har vi möjligheter att också påverka utvecklingen till det bättre. Jag förstår inte att ordet etiskt ska vara så oerhört laddat och svårt att ta i sin mun.

Anförande nr 124

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Jag säger det en gång till: Vi stiftar inte lagar. Såvitt jag vet är det helt rätt. Grattis! Men såvitt jag vet har vi ett ansvar för att applicera lagarna och ett ansvar för att utnyttja den makt vi har för Stockholms väl och ve. Om vi avstår, såsom ni föreslår, från att använda den maktbefogenheten är väl det okej. Men säg det då! Säg att ni inte vill ställa sociala krav! Säg att ni inte vill ställa etiska krav! Till och med försvarsmakten har en policy för att ställa etiska krav i sina enorma upphandlingar. Men Stockholms stad orkar inte.

*§ 28 Motion om utvecklande av välfärden, anta utmaningen från Kommunal
(utl. 2007:136)*

Anförande nr 125

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att säga att det inte har slagit mig förrän nu, när jag läser detta en sista gång, att motionen har blivit lite styvmoderligt behandlad. Man tycker alltid att ens motioner är alldeles utmärkta och väldigt bra av någon anledning. Men den här har gått från roteln till stadsledningskontoret, som har svarat: Det här gör vi redan! Hela innehållet i motionen och det som jag försöker belysa är faktiskt ett helt nytt sätt att tänka, så det känns lite trist.

Med detta sagt vill jag också säga att när jag den 6 februari 2007 läste Ylva Thörns budskap att man utmanade alla arbetsgivare runt om i Sverige, både de offentliga och de privata där Kommunals medlemmar arbetar, med den här utmaningen blev jag väldigt glad. Jag hade kommit i kontakt med Paula Liukkonen under de tidigare åren i majoritet under den förra mandatperioden. Jag hade träffat henne på ett antal seminarier, också med privata företagare. Hon redovisade där sin modell och hur man kan jobba på ett helt annat sätt när det gäller både personalekonomi och personaladministration. Det hon visade i sin modell på ett handfast sätt var att man genom att bara tänka annorlunda i personaladministrationen kunde frigöra enormt stora resurser – både personella och ekonomiska. Det har lite bäring på det vi diskuterade förut i debatten om rätten till heltid.

Det handlar om att man ska ha en genomtänkt bemanning. Det vill väl de flesta säga att man faktiskt har. Men det Paula Liukkonen visade i sin forskning och i modellen var att man inte tar hänsyn till alla kostnader när man redovisar exempelvis sjukskrivningar. Och vad händer i en organisation där man är beroende av deltidare och vikarier? Med små enkla grepp och mycket pedagogiskt lät hon oss alla vara med om en process där vi fick gå från början till slut. Det var en tänkt organisation, en äldreverksamhet, med en personalstyrka på ungefär 100 anställda. Hon visade hur man på mycket kort tid kunde spara uppemot 30–40 miljoner kronor.

Ylva Thörn beskrev i artikeln i DN Debatt att Kommunal utmanade kommunerna eftersom man såg en effektiviseringspotential med flera hundra miljoner kronor – uppemot en miljard. Det är klart att det är stora pengar i ett läge där vi alla funderar på vad vi ska prioritera ekonomiskt och där vi också står inför en eventuell arbetskraftsbrist inom ett antal år. Vi har pratat om det i många år, och därför har vi vidtagit ett antal åtgärder. Men fortfarande är det en realitet att vi får fler och fler som går i ålderspension och att det blir färre som ska försörja fler.

I den offentliga sektorn kommer man att konkurrera på samma och lika villkor som de privata verksamheterna. Då gäller det att vara lite mer klurig för att vara den attraktiva arbetsgivare som det står om från både stadsledningskontoret och föredragande borgarråd.

Det här handlar alltså om verksamheten och kvaliteten i den men också om ekonomifrågorna som är kopplade till det. När Paula redovisade detta var en av de

mest överraskande sakerna att det visade sig i planeringsinstrumenten – jag är inte så insatt i sådana här frågor – att när man gör en personaladministrativ redovisning av sjukskrivningar försvann kostnaderna för den sjukskrivna personalen efter x antal dagar beroende på hur lag- och regleringssystemen ser ut. De summorna läggs utanför, i en annan budget.

Detta fick mig att tänka efter lite grann. Hur gör vi egentligen? Hur redovisas kostnader för vikarier när personal är sjuk? Hur redovisar man när det försvinner personal från arbetsplatsen? Jo, man tar bort den person som har försvunnit, men man redovisar faktiskt inte de kostnader som inträder i stället när man tar in en vikarie.

Den här modellen användes under förra mandatperioden. Vi gav nämligen Kompetensfonden i uppdrag att ta in Paula Liukkonen och undersöka om det här stämde och vad det skulle kunna ge för effekter på arbetsplatserna. Det visade sig att man kunde göra effektiviseringar i verksamheten när man använde instrumentet. Man kunde anställa fler personer och ändå få minskade kostnader – precis det som vi diskuterade förut när det gällde rätten till heltid.

Jag tror att man ska gå vidare i det här, analysera och tänka igenom om man inte ska försöka använda sig av den här planeringsmodellen. Man behöver inte införa den överallt på en gång. Men man bör åtminstone skapa en dialog. Motionen borde ha gått ut på en bredare remiss. Vi borde kanske ha varit uppmärksamma själva på det. Den borde ha gått till äldreverksamheterna och kanske, inte minst, till de fackliga organisationerna, Sesam och andra. Det ligger i allas intresse att det här hanteras på ett bra sätt både när det gäller ekonomin och bemanningen. Det handlar om personal och kvalitet i förlängningen. Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 126

U l f F r i d e b ä c k (fp): Fru ordförande! Jag har med stort intresse läst Leif Rönngrens motion. Jag har en fråga till dig, Leif. Du skriver i motionen om det borgerliga beslutet att alla som har fyllt 60 år *kan* få garantipension. Du ifrågasätter det beslutet. Beslutet innebär inte att alla får garantipension, utan det är först efter en ansökan man kan få det. Är det inte bra att medarbetare som kanske har jobbat i många, många år exempelvis i den arbetstygda äldre vården, som du själv skriver här, och är trötta och utslitna kan få en möjlighet om de så önskar att sluta när de har fyllt 60 år? Det är en mycket märklig inställning du redovisar här, tycker jag.

Anförande nr 127

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande, fullmäktige! Så skulle man eventuellt kunna säga. Det är väl skönt för dem att slippa jobba mer när vi har slitit ut dem i verksamheten. Men det här handlar faktiskt om att tänka på ett nytt sätt. Om det är någonting som Kompetensfonden visade var det att man kunde ta till vara den erfarenhet och kompetens som finns i den här åldersgruppen. Det är ofta äldre kvinnor, i 60-årsåldern, som har jobbat länge i verksamheten. Det man skulle kunna göra är att anpassa arbetet efter förmåga och att använda dem som mentorer på arbetsplatserna i en arbetsplatsförlagd utbildning. Det här gjordes faktiskt inom ramen för Kompetensfonden. I Hägersten var man också framgångsrik med att dela

upp arbetstiden i tid för reflexion och planering av sitt eget arbete och friskvård. Det handlade även om att lära sig mer om arbetet för att kunna använda det i arbetsorganisationen. Det behöver inte vara en motsättning i detta.

Det som hände när vi bytte majoritet var att det blev effektiviseringskrav och rationaliseringar. Då är det väl det här ett alldeles utmärkt verktyg som finns till hands. Men jag tror att man ska tänka längre. Vi står inför arbetskraftsbrist. Vi måste få fler att tycka att det är intressant och spännande med vård- och omsorgsyrkana. Den här gruppen besitter en ovärderlig kompetens.

Anförande nr 128

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Det är intressant att höra Leif Rönngren prisa Paula Liukkonens förslag till beräkningar. När jag var rektor här i staden på 90-talet fick jag också lyssna på henne och fick förslag på att man skulle jobba utifrån hennes modell. Det är ingenting nytt. Det finns säkert förtjänster med detta.

Men jag är fortfarande förundrad över att vi i fullmäktige ska diskutera olika sätt och modeller för hur vi ska arbeta ute i verksamheterna. Det är väl inte hur-frågorna vi ska diskutera här, utan övergripande mål för hur vi ska komma ned i kostnader. Frågan om hur vi ska sätta de övergripande målen måste väl ändå vara det som vi ska jobba med.

Jag kan glädja Leif Rönngren med att en av hans att-satser, att man ska göra en arbetsinventering, är på gång i alla fall när det gäller de deltidsarbetslösa.

Anförande nr 129

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande och fullmäktige! Jag tycker att det var en bitvis bra diskussion och debatt om motionen om rätt till heltid som var uppe här tidigare. Jag tycker att det är bra åtgärder som ni nu åtminstone har påbörjat. De ligger helt i linje med det här.

Men jag måste säga att jag tycker att det är självklart att vi ska diskutera de här frågeställningarna i fullmäktige. Det är därför vi har fullmäktige och möjligheten att väcka motioner. Jag tycker att det är tråkigt att motionen behandlades på det här sättet och skickades upp till stadsledningskontoret. Jag vet inte vem som skrev svaret där, men man hänvisar till de forum som finns och så vidare. *Fine* – skicka det till det forumet då! Det gäller Sesamgruppen och samtliga fackliga organisationer. Vi kan debattera och diskutera det här med dem. Det är komplexa frågeställningar, men man måste ändå våga köra i gång dem och väcka frågan för att det ska bli någon debatt.

Hur många avtal har vi exempelvis i dag när vi pratar heltid? När jag lämnade det där jobbet fanns det sju arbetstidsmätt på heltid – från 36 timmar till 40 timmar. Vårdpersonalen hade 40 timmar. Jag vet inte vilka som hade 36 timmar, men det var heltid då också. Det finns en mängd frågeställningar kopplade till det här. Vi ska inte ta detaljerna. Men det här handlar inte om detaljer. Det handlar om miljarder i effektiviseringsmöjligheter där Kommunal har utmanat oss. Men ni är tydligen inte intresserade.

Anförande nr 130

Mirja Räihä Järvinen (s): Ordförande, fullmäktige! Jag yrkar självfallet bifall till den socialdemokratiska reservationen i kommunstyrelsen. Vi har diskuterat arbetstidsfrågan, så det kanske inte är någon idé att jag kommer med ytterligare av samma sak som jag gjorde under förra debatten. Men jag kan säga att den var bitvis bra, framför allt från delar av majoriteten.

Jag vill ändå påminna om en sak. När vi nu pratar om uppmaningen från Kommunalska vi tänka på att den övriga arbetsmarknaden har en sysselsättningsgrad på 85 procent. De offentliganställda kommunalarna har betydligt lägre grad. Egentligen är målet att komma till det som den övriga arbetsmarknaden har när det gäller sysselsättning.

Jag skulle vilja uppehålla mig vid att det i svaret inte finns någonting skrivet om ett av kraven. Det handlar om det här med resurspoolerna. Jag tycker verkligen att stadsledningskontoret, som har varit remissinstans, hade kunnat titta närmare på omvärlden och de kringliggande organisationerna. Vi kan ta exemplet Järfälla kommun, som har haft sina "superpoolare". Det är tillsvidareanställd personal som har varit extra kompetent, som har haft längre erfarenhet och kunnat tillföra verksamheterna någonting med sin kompetens. De har kunnat täcka korttidsfrånvaron på ett bra sätt. Man har haft en sådan pool för förskolan. Man har också haft det för äldreomsorgen. Man har rätt så bra erfarenheter av detta.

När det gäller sjukvården hänvisar jag återigen till det andra huset på Hantverkargatan. Där har man jobbat länge med resurspoolerna för att få ned kostnaderna för bland annat uthyrningspersonal och göra så att man inte behöver använda så pass många timanställda. Man har också högre kompetenskrav på dem som ska vara de extra flexibla och extra kompetenta människorna som går runt på arbetsplatserna. Detta har varit framgångsrikt där man har testat det. Man har också permanentat det på många håll, bland annat inom landstinget. Man har gjort det på de stora sjukhusen för att undvika de höga kostnaderna för annan personal.

Jag tycker att det fattas mycket i resonemanget i motionssvaret. Man har inte alls velat titta på de här frågorna och svara på dem.

Anförande nr 131

Eivor Karlsson (mp): Ordförande, ledamöter! Även den här motionen handlar om att höja sysselsättningsgraden. Man kan ha lite olika infallsvinklar. Stadsledningskontoret har i sitt svar när det gäller ökad sysselsättningsgrad och rätt till heltid gett ett svar som löper i flera motionssvar när det gäller ökad sysselsättningsgrad. Det vore intressant att analysera.

Stadsledningskontoret skriver bland annat: Om samtliga deltidsanställda skulle erbjudas heltid skulle kostnaden för detta uppgå till drygt 804 miljoner kronor inklusive personalomkostnadspålägg. Detta innebär en ökning av den totala sysselsättningsgraden, det vill säga antal arbetade timmar ökar. Om möjlighet däremot fanns att skapa heltidsanställningar genom att slå ihop befintliga deltidsanställningar ökar inte det totala antalet arbetade timmar och inte heller kostnaden.

En konsekvens skulle, enligt stadsledningskontoret, troligen bli övertalighet. Därutöver skulle verksamhet få svårighet att genom schemaläggning täcka behovet av personal. Om alla deltidanställda skulle erbjudas heltid skulle det alltså kosta drygt 804 miljoner kronor, enligt stadsledningskontoret. Men för staden övergripande skulle kostnaderna samtidigt minska därför att den som arbetar heltid betalar mer i skatt, eventuellt bostadsbidrag minskar eller försvinner liksom eventuellt socialbidrag. Personalens trygghet och status skulle höjas, vilket också kan påverka trivsel, arbetsmiljö och hälsa, och familjen skulle må bättre. Dessa 804 miljoner kronor är värda att ytterligare analysera.

Miljöpartiet anser att en arbetstidsinventering i staden ska genomföras i syfte att höja sysselsättningsgraden för stadens medarbetare med deltidanställningar, att en försöksverksamhet med resurspool ska införas för äldreverksamheten i stadens regi och att en partssammansatt projektorganisation snarast ska tillsättas för att bereda upplägg utifrån detta förslag. Därutöver behövs en politisk och ekonomisk analys av de 804 miljoner kronor som stadsledningskontoret tagit fram.

Bifall till Miljöpartiets reservation i kommunstyrelsen!

Anförande nr 132

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige och Ewa! Du sade att du inte tyckte att vi skulle diskutera den här typen av frågor i fullmäktige. Jag tycker att det är just det vi ska göra. Vi vet att vi har många lågavlönade i äldreomsorgen. Vi vet att många blir utslitna i förtid. Vi vet att det kommer att fattas personal. Vi har en rad olika problem. Då är detta en av de allra viktigaste frågorna som vi ska diskutera här i fullmäktige tycker jag. Jag tycker att den här utmaningen, det här förslaget, den här motionen som Leif har lagt fram visar på att vi kan spara pengar genom effektiviseringar, och det är väldigt bra.

Det som jag tycker är viktigt och bra med den här motionen är att vi kommer att göra de här förändringarna och förbättringarna tillsammans med de anställda. Man föreslår en partssammansatt grupp, och det är en förutsättning för att vi ska kunna förändra och förbättra arbetslivet i staden. Har vi inte de anställda med oss kommer vi inte att lyckas. Jag tror, precis som nämns i motionen, att det här försöket med en resurspool kommer att ge jättepositiva effekter för våra anställda. Jag tycker att det är dåligt och nästan fegt att ni inte vågar anta den här utmaningen från Kommunal. Jag tror att det finns otroligt mycket som vi kan och måste göra för att förbättra för personalen i staden, inte minst inom äldreomsorgen. Jag uppmanar faktiskt dig, Ewa, som personalansvarig att anta den här utmaningen från Kommunal. Jag tror att det kommer att leda till jättestora förbättringar.

Anförande nr 133

Borgarrådet S a m u e l s s o n (kd): Ordförande, fullmäktige och Ann-Margarethe! Man hör det man vill höra. Jag ifrågasatte om vi ska diskutera metoder utifrån enskilda forskares förslag eller inte i fullmäktige. Det var detta det handlade om. Du, om någon, borde väl veta att de här frågorna är viktiga för oss i Kristdemokraterna. Dessutom sade jag tidigare i en replik till Leif Rönngren att en av de här punkterna redan är tillgodosedd.

Du sade vid ett tillfälle till mig att du var ledsen att du själv inte hade kommit med det förslaget i personal- och jämställdhetsutskottet, det som nu är på gång där vi tittar på dem som nu arbetar deltid och stämplar upp till heltid. Det borde du komma ihåg.

Anförande nr 134

Borgarrådet L i v h (v): Jag tycker att det var jättebra att du kom med förslaget om en kartläggning av deltid. Jag gratulerade dig till det. Jag tycker att det var mycket bra. Men här är det inte frågan om en metod. Det här är en utmaning från Kommunal som jag tycker att vi i den här staden ska vara modiga och anta. Det var det jag sade. Det är inte så fruktansvärt konstigt att det ingår en metod i ett förslag. Jag uppmanar dig igen: Anta den här utmaningen från Kommunal! Det är jättespännande.

Anförande nr 135

C e c i l i a B r i n c k (m): Ordförande! Jag ska försöka låta bli att upprepa det som har sagts tidigare. Jag tror att bland de viktigaste man kan göra för de personalkategorier som den här motionen delvis handlar om är att se till att deras arbetsmarknad blir större och bryta upp de kommunala monopolen. Det är också någonting som fackförbundet Kommunal inte ställer sig helt avvisande till. Det kan kanske vara intressant att komma ihåg det.

Jag tycker absolut att vi ska föra den här debatten i fullmäktige, men jag tycker, i likhet med Ewa Samuelsson, inte att vi ska gå in och i detalj styra hur arbetsorganisationen i staden ska se ut. Det är inte vår uppgift, och vi har inte kompetens för det.

Att konstatera att sysselsättningsgraden måste stämma överens med verksamheternas ekonomiska förutsättningar är närmast en självklarhet, så de öppna dörrarna behöver vi kanske inte slå in mer. Men jag skulle vilja lyfta upp det som också Ulf Fridebäck var inne på för en stund sedan, nämligen den märkliga kopplingen motionären gör mellan å ena sidan att vi har gett dem som har fyllt 60 möjlighet att få garantipension och å andra sidan en mening som kommer längre ned i motionen som handlar om hur viktigt det är att skapa möjligheter för äldre att vara resurser i arbetslivet. Motionären tycks anse att de här två sakerna står i motsatsställning till varandra. Det gör de naturligtvis inte alls. Ulf Fridebäck sade det på ett värtaligt sätt. Möjligheten till garantipension är välkommen av många i olika personalkategorier. Det är många som sliter sig fram de där sista åren. Vi vill ge dem möjlighet att gå i pension lite tidigare om de vill. Men vi måste självfallet bli bättre på att hantera det faktum att personalstyrkan blir äldre och att vi inte är särskilt bra på att ta till vara de speciella erfarenheterna. Det gäller alla våra verksamheter, och det gäller många andra verksamheter också. Det måste vi bli mycket bättre på.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 136

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag förstår inte att du inte förstår frågeställningen. Har vi verkligen råd att skicka hem 60-åringar när vi står inför en stor arbetskraftsbrist? Ska vi inte ta till vara på den kompetens och erfarenhet som finns?

I stycket ovanför beskriver jag slutsatsen och jag tar detta som exempel. Det är ständigt pågående omorganisationer, men också neddragningar, som gör att detta blir ett scenario som uppträder plötsligt. Om ni tyckte att det var så himla bra skulle ni skicka hem alla som fyller 60, men det kostar också pengar. Min poäng är att man måste tänka lite längre än näsan räcker. Man måste tänka strategiskt och långsiktigt. Då är det oerhört korkat att skicka hem 60-åringar som är fullt kapabla att arbeta när vi samtidigt pratar om hur vi ska få fler att jobba mer. Det handlar kanske inte om fler år, men innan de blir så dåliga i kroppen att de inte orkar arbeta i 55–60-årsåldern. Det är detta det handlar om. Då måste man anpassa arbetet. Här finns det en modell där man kan ta till vara kompetensen och lära upp ny personal, unga människor som är intresserade, och samtidigt låta dem ha något meningsfullt att göra, nämligen gå till ett arbete. Det är inkonsekvent att skicka hem 60-åringar.

Anförande nr 137

Cecilia Brinck (m): Ingen skickas hem vid 60 års ålder. Det här är en möjlighet som staden erbjuder sina anställda. Ingen är tvingad att gå i garantipension när vederbörande är 60.

Anförande nr 138

Leif Rönngren (s): Alla har inte den här möjligheten. Om man nu tycker att det är så bra borde man införa den för alla. Det handlar om de områden där de har blivit överflödiga på grund av neddragningar i den offentliga välfärden. Sedan kan man prata om vad det beror på. Det här är en modell som faktiskt frigör resurser. Man skulle kunna använda personalen mycket mer om man också öppnade för en dialog. Det sätt som ni har hanterat motionen visar att ni inte är intresserade. Det här tar upp stora frågeställningar. Stadsledningskontorets svar och föredragande borgarråd tar upp att det finns ett forum, och det är de fackliga organisationerna i Sesamgruppen. Men varför fick man inte diskutera de här frågorna där.

Det här hänger ihop med oerhört många fler frågeställningar än bara 60-åringar som vi pratar om här. En facklig organisation säger att man är beredd att anta den här utmaningen och undrar om vi är det. Vi kan frigöra resurser motsvarande miljardbe-
lopp. På den här sidan är vi väldigt intresserade av vad vi skulle kunna göra med de pengarna. Man kan också diskutera vad ni skulle göra med dem. Ni skulle säkert sänka skatten ännu mer. Men möjligheten finns ändå att frigöra resurser och samtidigt ta till vara på kompetens. Dessutom kan man samtidigt möta dem som personalen finns till för i de kommunala organisationerna, nämligen brukarna eller de som är i behov av vård och omsorg eller stöd.

Det finns många olika delar i den här motionen, men nu valde jag att hålla mig till ekonomi. Det brukar jag inte göra, men det var framför allt det som jag belyste i motionen. Visst kan det vara skönt för några att gå hem när de fyller 60 och få en garantipension, men jag kommer ihåg åren i början på 90-talet när jag satt i sociala distriktsnämnden. Då gjorde man också det här, och ett och ett halvt år senare hade man personalbrist. Vad gör man då? Jo, då får man köpa in personal. Är det akut tar man in personer från bemanningsfirmor. Det kostar oerhört mycket mer, och det skapar inte kontinuitet i verksamheten. Där har vi hela den baksidan.

Poängen med den här modellen är att man belyser alla kostnader, alla utgifter, och får upp dem på bordet så att vi vet vad vi pratar om inte gör antaganden. Det är samhällsekonomi i ett stort perspektiv.

§ 29 Motion om den borgerliga alliansens förakt för den parlamentariska demokratin och förslag till hur den demokratiska processen ska säkras i staden (utl. 2007:137)

Anförande nr 139

Borgarrådet L i v h (v): Ordförande, fullmäktige! Jag ska börja med ett exempel. När vi skulle anta policyn för upphandling och konkurrensutsättning i den här salen röstade majoriteten för att genomdriva det beslutet trots att ärendet inte hade varit ute på remiss. Då genomdrev vi i oppositionen en minoritetsåterremiss, och då skickades ärendet till minsta möjliga antalet nämnder. En del nämndledamöter fick det här stora, viktiga ärendet direkt på bordet.

Det här, ordförande, fullmäktige, var ett av de största och viktigaste ärendena som den här fullmäktigeförsamlingen skulle anta under den här mandatperioden. Det behandlades på detta lättsamma och ansvarslösa sätt.

Ett annat exempel är SL-korten. Socialborgarrådet skickade direktiv till förvaltningen, för SL-korten ska bort från försörjningsstödet utan att vi har tagit ett enda politiskt beslut som styrker det. Det är helt odemokratiskt.

Det finns ytterligare exempel på lokal nivå. I Rinkeby ska man lägga ut servicehuset på entreprenad. De anställda har inte en susning om detta, än mindre de anhöriga till dem som vårdas på det här servicehuset. Det är utom all kritik.

Ordförande, fullmäktige! Man skulle kunna stå här och rada upp exempel efter exempel på hur demokratin har satts ur spel under den korta tid som har gått av den här mandatperioden.

Detta var några exempel, och vi menar att så här kan det inte fortsätta. Nu måste vi faktiskt få riktlinjer för hur olika politiska ärenden ska processas så att det blir demokratiskt och så att vi politiker, medborgare och brukare får vara med och bestämma och får ett rimligt demokratiskt inflytande.

Bifall till motionen!

Anförande nr 140

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag konstaterar att det blir minst en rond till med Ann-Margarethe Livh och hennes starka metaforer. Före jul var det, som alla minns, Vilda Västern. Efter det är det förakt för den parlamentariska demokratin. Jag ska inte prata mer om vad de sade i baren på Titanic. Det minns i alla fall Ann-Margarethe Livh, noterar jag. Jag konstaterar bara att vi nog behöver reflektera och nyansera oss lite, en gnutta.

Låt mig först ta polemiken och sedan ta fasta på det som jag tror förenar. Polemiken kan bäst sammanfattas så att det här är en motion som jag och några andra med mig lika gärna hade kunnat lägga fram under den förra mandatperioden. Jag vet inte om jag då använde ordet förakt. Mitt närminne sviker mig på den punkten. Men jag var påtagligt irriterad över liknande problem som de som Vänsterpartiet nu beskriver.

Det gällde då, bara för att friska upp våra minnen, sådant som att oppositionen inte fick lägga fram skrivelser, en oerhört snabb hantering av stora viktiga frågor med fullmäktigemöten i juli månad och dagen före julafton, stora delegationsbeslut till enskilda tjänstemän bort från den politiska arenan och ett någorlunda färskt exempel med ja-retoriken på nej-valsedlarna som ni kanske minns.

Om jag vänder på Vänsterpartiets motion överst på s. 3656 kan jag säga att er förra majoritet hade så bråttom att köpa in ny egendom att ni inte hann, just det, göra konsekvensanalyser och sköta informationen på rimligt sätt. Jag tänker till exempel på Skrapan som var en otroligt dålig affär på i princip alla sätt som man kan komma på.

Ordförande, fullmäktige! Med detta sagt är det ändå dags för lite ödmjukhet inför att det här från tid till annan är ett gemensamt problem. Som Churchill sade om Attlee: Han är en mycket ödmjuk man, å andra sidan har han mycket att vara ödmjuk inför.

Lite så är det, Ann-Margarethe Livh. Det är rätt som det står i motionen. Det har förekommit sena kallelser och sena utsändningar under det gångna året. Det är beklagligt, och det ska om möjligt undvikas, precis som det står i motionssvaret. När det blir fel ska det påtalas av opposition, revisorer och medier. Det är en självklar del av den parlamentariska demokratin som den här motionen utger sig för att gälla.

Ingen är helt utan skuld. Därför bör väldigt få stenar kastas i den här frågan även om det alltid är kul att käfta med Ann-Margarethe Livh. Hur vi agerar i majoritet får enligt all erfarenhet stark bäring på hur vi bemöts i opposition, och det bör vi alla besinna.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 141

Borgarrådet L i v h (v): Jag tycker att det är trevligt att du är så ödmjuk, Rolf, och erkänner att ni faktiskt har gjort vissa fel. Du säger att alla kan göra fel, och det kan man. Vi gjorde säkert också fel när vi styrde. Det är oundvikligt. Men vi hade faktiskt en grundläggande inställning. Om vi till exempel hade förslag i stadsdelsnämnderna förankrade vi dem hos medborgarna. Vi hade öppna möten och ordentliga remissförfaranden. Sedan vet jag att vi gjorde vissa misstag.

Det jag försöker peka på är att ni gör det systematiskt. Det gäller det här stora, viktiga ärendet som jag nämnde förut med konkurrensutsättningen och det här med SL-korten. I alla stadsdelsnämnder som vi har gått igenom med våra ledamöter förekommer det inte samråd med anställda och brukare när man till exempel lägger ut någonting på entreprenad. Är du beredd att ändra på det, Rolf? Om ni nu vill rätta till era misstag kommer ni från och med nu att samråda med de anhöriga och brukarna såsom man bör göra i en demokrati när ni ska lägga ut någonting på entreprenad?

Anförande nr 142

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tror att Ann-Margarethe vet att finns gränser för min ödmjukhet, så hoppas inte för mycket. Jag kan känna en viss sorg över att du i din replik hävdar att vi skulle ha lägre och sämre motiv och göra det mer systematiskt.

Jag är medveten om att det inte var Ann-Margarethe Livhs parti som stod för de grövsta övertrampen under den förra perioden. Det är jag väl medveten om, och jag tycker att det bör sägas i en debatt med dig. Men jag vore glad om du inte tillvitade oss andra och lägre motiv. Det är så uppenbart att det du pekar på var precis samma saker som jag och många med mig pekade på under den förra mandatperioden. Om vi inte är överens om någonting annat i kväll, Ann-Margarethe Livh, vore jag glad om vi i alla fall var överens om detta.

Anförande nr 143

A b i t D u n d a r (fp): Ordförande, ledamöter! Rolf Könberg har nämnt att det säkert finns saker som man hade kunnat göra bättre. Olika processer har kanske blivit fel.

Men jag är mest upprörd över rubriken. Jag tycker för det första att presidiet borde ändra rubriken. För det andra undrar jag hur Vänsterpartiet tänker när de skriver förakt för demokratin. Om vi hade förakt för demokratin skulle vi inte ha suttit här. Jag vill gärna att ni förklarar er. Vad menar ni med förakt? Jag som enskild ledamot är vald av stockholmarna. Om ni påstår här att vi föraktar demokratin tycker jag att ni går för långt. Ni måste förklara ganska sakligt vad ni menar. Jag blir nästan upprörd över den retorik som har använts i rubriken. Det har absolut inte med själva innehållet som nu beskrivs. Jag tycker att ni borde skämmas.

Anförande nr 144

O r d f ö r a n d e n : Talaren påstod att presidiet borde ha agerat på något sätt. Jag vill med anledning av det säga att presidiet har tittat på detta. Presidiet är enigt om att formuleringen inte är den bästa. Presidiet är enigt om att vi kanske inte borde ha släppt igen den formuleringen i motionen. Presidiet får lägga fram det vid tillfälle om det blir aktuellt, och sedan får naturligtvis fullmäktige i demokratisk ordning avgöra om presidiet har rätt att göra det eller inte. Presidiet har en skyldighet att överväga vilka formuleringar som kan vara rimliga att använda som rubriker i motionsskrivandet.

Anförande nr 145

Borgarrådet M o g e r t (s): Ordförande, fullmäktige! I en demokrati ska man naturligtvis föra den här typen av samtal om rubriker och hur man formulerar sig och betar sig mot varandra. Man ska kanske inte rösta om enskilda ledamöters rätt att lägga fram motioner, men det är en annan fråga.

Abit Dundar är väldigt upprörd över den här formuleringen. Jag tycker att man kan diskutera om det är lämpligt med det språkbruket, men man ska kanske komma ihåg, Abit Dundar, att det var den här typen av formuleringar som ni sysslade med i fyra år

under hela den förra mandatperioden. Jag ser inte en enda på era bänkar som rodnar ens det allra minsta. Det ska du kanske också betänka.

Anförande nr 146

A b i t D u n d a r (fp): Jag känner inte igen ordet förakt. Vi har aldrig anklagat den här salen för förakt för demokratin. När jag hör ordet förakt tänker jag på fascister och extremister. Jag tycker att det är ganska starkt att säga att man åsidosätter den demokratiska processen och spelet. Jag tycker att innebörden och budskapet bara är taget ur luften. Man har inte respekt för den här församlingen när man använder ordet förakt. Jag kommer inte ihåg ett enda ärende där vi har anklagat er för detta, Roger Mogert. Men vi tycker inte att detta med biltullarna var demokratiskt, och det står vi för.

Anförande nr 147

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige! Vi får väl vara glada för att vår rubrik inte blev censurerad av presidiet. Jag tror att ni är väldigt känsliga på er sida. Jag tror att ni ska gå tillbaka och titta lite på vad ni har kallat oss för.

Jag har suttit ganska länge här i fullmäktige under flera majoriteter. Visst har det gjorts övertramp från flera håll, men jag har en känsla av att man ändå har följt spelreglerna och ansträngt sig för att alla ska få komma till tals, både majoritet och opposition. En enda gång har jag varit med och avslagit en skrivelse i stadsdelsnämnden, men den skrivelsen gick ut på att uppdra åt förvaltningen att börja införa vårdnadsbidrag. Det var kanske inte så lätt att anta den.

Under den förra perioden fördes det diskussioner om att det faktiskt var lite svårt att varje majoritet ändrade om hela organisationen och att man skulle försöka hitta vissa spelregler. Man hade den här SPO-utredningen, men den föll ju, och det kan man beklaga. Men jag tycker att man ser en djupare skillnad under den här perioden. Vi har gång på gång upplevt att oppositionen säger att man inte har fått någon information eller en rimlig chans att bedöma saker. Man vet inte vad det handlar om. Jag tror faktiskt att det bottnar i den inställning ni har. Ni tycker att politikerna inte ska ha så mycket inflytande, och inte medborgarna heller, utan saker och ting ska beslutas av tjänstemän och de företag som de upphandlar. Det är en policy som ni har, och det gör att inte vi politiker, och framför allt inte medborgarna, har fått några rimliga chanser. Det fattas väldigt snabba beslut. Ni har också fått höra en hel del från medborgarna i den här frågan. Det vet jag.

Demokrati handlar om att följa de demokratiska spelreglerna, men det handlar också om att man faktiskt måste föra en dialog med medborgarna. Ibland måste man fatta svåra beslut som inte är populära, men man måste ändå ge det en tid. Vi har väldigt många exempel på att ni under dessa ett och ett halvt år inte har brytt er om att fråga medborgarna. Ni har inte brytt er om att diskutera med oppositionen, utan ni har bestämt vilken politik som ska föras, och det är den enda vägens politik. Om den sedan går mot avgrunden, så ju snabbare, desto bättre känns det som.

Vi står tyvärr för ordet förakt. Tycker ni att vi har fel och att det fungerar bra, varför går ni då inte med på vårt förslag att ha gruppleदारöverläggningar och fastställa riktlinjer? Om ni ärligt anser det förstår jag inte varför ni inte vill bifalla motionen.

Jag yrkar alltså bifall till vår motion.

Anförande nr 148

R o l f K ö n b e r g (m): Nu måste vi ta ett citat igen. Nu blir det Konfucius: Speglosan vanäras endast sin upphovsman.

Ordförande, fullmäktige! Jag anser faktiskt att Vänsterpartiet måste ta det fulla ansvaret för sina formuleringar. Det är klart att jag också tycker att formuleringen förakt är oförsämd. Men Vänsterpartiet måste få ta ansvar för det och använda den, i sig, rätt kränkande formuleringen.

Som en randanmärkning noterar jag att det tydligen inte tjänade någonting till att försöka slå an en försonande ton här i kväll. Jag kanske skulle ha gjort som jag brukar.

Jag diskuterar fortfarande hellre sakfrågan eftersom jag tror mig förstå, och dessutom delvis delar, den frustration som Ann-Margarethe Livh ursprungligen gav uttryck för. Det var exakt den frustrationen som jag och många med mig kände under den förra mandatperioden. Och lite grann är det så, om jag nu ska göra ett nytt försök, att utifrån sig själv dömer man och känner ibland stundtals andra. Men jag vänder mig med emfas mot detta: Nu är det värre än någonsin. Det är mer systematiskt. Ni är så illvilliga.

När Ann Mari står här och säger att det är ett förakt och försvarar den formuleringen finns det ingen anledning till försoning.

Jag yrkar med större emfas än tidigare bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 149

A n n M a r i E n g e l (v): Ja, Rolf, du sade att man måste ta ansvar för sina formuleringar, och det är det vi gör. Vi inser att det är utmanade, men vi vill utmana er i den här frågan. Vi har under den här tiden blivit oerhört frustrerade över hur det ser ut i Stadshuset, var besluten fattas och vilken inblick vi har. Vi förstår att ni fattar de beslut som ni vill genomföra, men vi tycker att hanteringen är fel. Om ni ärligt vill möta oss i denna fråga frågar jag igen: Varför går ni inte med på att vi sätter oss i gruppleदारöverläggningar och diskuterar det här? Detta är ytterligare ett tecken på att ni faktiskt inte bryr er om vad vi tycker.

Anförande nr 150

A b i t D u n d a r (fp): Jag tycker att det är väldigt viktigt att den demokratiska processen sköts bra och att oppositionen får den rätt som en demokrati ger. Men jag vill också påminna er om att under den förra mandatperioden – nu blir det käbbel – fanns det en skrivelse angående bostäder som Moderata samlingspartiet skulle lägga

fram i olika centrala nämnder och stadsdelsnämnder. Där försökte ni förvägra dem att lägga fram den skrivelsen. Du snackar om förakt för demokratin. Vi har aldrig förvägrat er att lägga fram en skrivelse. Med detta exempel vill jag påminna om hur ni försökte göra under förra mandatperioden.

Jag tycker att det är jätteviktigt att man lyssnar på oppositionen om den är missnöjd med processen eller hanteringen av ärenden. Men jag tycker att man är ute och cyklar om man kallar detta förakt, eller också vet man inte definitionen på demokrati. Det speglar er syn på demokrati i så fall.

Anförande nr 151

A n n M a r i E n g e l (v): Jag är väldigt glad för att du tycker att det är viktigt med demokrati. Jag vore ännu gladare om du kunde visa det lite praktiskt. Jag kommer ihåg hur det var med den här skrivelsen. I vissa nämnder fick man inte det, och sedan diskuterades det och ändrades. Det var en skrivelse som innehöll ett uppdrag till förvaltningen. Ibland kan inte alla veta exakt vad som är en skrivelse och vad som inte är det. Jag vet att det ändrades. Alla kan begå misstag, och det kan hända saker.

Vi står fast vid att vi tycker att det finns en systematik i det här som oroar och skrämmer oss. Därför skulle vi vilja ha gruppöverläggningar om hur det ska fungera i Stadshuset så att oppositionen ska känna att de har en rimlig chans. Vi är väldigt ledsna över att ni inte kan bifalla det förslaget.

Anförande nr 152

I n g e r S t a r k (v): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till vår motion och ytterligare poängtera det Ann Mari sade nu. Det vore väldigt bra om vi kunde komma överens om gruppledaröverläggningar där vi diskuterar den här frågan. Det är en allvarlig och viktig fråga.

Jag tänker ta ett mycket tydligt exempel där jag och många med mig menar att hela förfarandet har gått oerhört odemokratiskt till. Det gäller nedläggningen av Västbo-daskolan. Det handlar alltså om en nedläggning av en kommunal grundskola i Farsta. Den nedläggningen gick på 14 dagar. Ingen fick någon insyn i det utom majoriteten förstås. Föräldrar, elever, skolpersonal och den politiska oppositionen i Farsta stadsdelsnämnd fick inte veta någonting om denna viktiga fråga förrän 14 dagar innan nedläggningen var ett faktum.

Det här är ett exempel på när beslutsfattandet går så svindlande fort att all insyn och all demokrati försvinner. Det är ett av de exempel som vi menar här, och det finns flera.

Med detta yrkar jag bifall till vår motion.

Anförande nr 153

A b i t D u n d a r (fp): Jag tror inte på att ni vill ha en konstruktiv dialog med gruppledaröverläggningar för att lösa problemet. Om det hade varit så hade ni inte

satt den här rubriken. Det handlar bara om propaganda, mina herrar och damer, ingenting annat. Ni försöker spela hjältar här, men ni är ute och cyklar. Det är inte sant det ni säger. Ni är bara ute efter billiga poäng. Det handlar bara om er aggressiva vänsterretorik och ingenting annat. Rubriken och innehållet skiljer sig som dag och natt. Ni är så fega att ni inte ens förklarar vad ni menar med förakt. Vi skulle kunna ha en dialog om sakfrågan och försöka titta över rutinerna. Men när man läser rubriken ser man att ni inte ens försöker.

Anförande nr 154

I n g e r S t a r k (v): Men, Abit Dundar, varför svarar du inte på min fråga? Jag tog upp ett oerhört tydligt exempel som är så totalt odemokratiskt. Jag kan inte förstå hur någon kan tycka något annat. Jag tog upp nedläggningen av Västbodaskolan i Farsta. Det är viktigt att vi diskuterar det här. När vi skriver en sådan motion som vi har gjort är det också viktigt att vi tar fram de tydliga exemplen så att vi kan diskutera dem.

Jag har hur många gånger som helst tagit upp frågan om Västbodaskolan i den här salen. Jag har inte en enda gång fått ett vettigt svar. Ingen har kunnat säga att det nog gick lite snabbt. Det kanske är lite för snabbt att lägga ned en kommunal grundskola på 14 dagar, och det är definitivt inte demokratiskt. Det skulle glädja mig mycket om någon från er sida kunde ha modet att säga: Nej, det var inte bra.

Anförande nr 155

J o h a n n a S j ö (m): Minnet är kort hos den nuvarande oppositionen. Under den förra mandatperioden bollades medborgarna på Östermalm mellan ordföranden i stadsdelsnämnden och skolborgarrådet när deltidsförskolan i Humlegården lades ned. De fick inte svar hos stadsdelsnämnden därför att det var en skolfråga. De fick inte svar från vare sig Erik Nilsson eller hans borgarrådssekreterare, för de vägrade att svara på samtal. De kom till slut hit och satte sig på läktaren, och jag fick ställa en fråga till Erik Nilsson under pågående fullmäktigemöte för att över huvud taget få deras ord sagda, nämligen: Varför lägger du ned vår deltidsförskola?

Detta bollades fram och tillbaka utan att medborgarna någonsin fick något svar. Och innan min interpellation ens behandlades av fullmäktige hade, förvånansvärt nog, deltidsförskolan lagts ned, verksamheten avyttrats, de som jobbade där flyttats till andra verksamheter och den plats man hade använt användes till helt nya saker. Det går alltså inte att återskapa på samma sätt som det var.

Kom inte och säg att detta är ett förakt för demokratin och någonting som ni aldrig har varit med om själva. Det finns olika sätt att göra saker och ting på, men ni har inte världens renaste samvete på er sida.

Anförande nr 156

I n g e r S t a r k (v): Jag tycker inte att någon av oss har sagt att vi har helt snövita, rena samveten. Det hände saker under den förra mandatperioden också. Om det gick till på det sättet var det naturligtvis fel. Det är därför som det skulle vara

väldigt bra om vi kunde sätta oss i gruppleदारöverläggningar och diskutera den här viktiga frågan så vi kan lösa det och så att sådana saker inte upprepas.

Västbodaskolan lades ned på 14 dagar, och jag skulle vara väldigt glad om någon från er sida kunde säga: Det var inte bra.

Anförande nr 157

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Den här debatten engagerar många. Det kanske är så att vi borde ha lite fler av den här typen av terapisaamtal om hur de demokratiska beslutsprocesserna går till i staden. Det är trots allt bara vi som kan besluta om dem och utföra dem.

I motionen framförs faktiskt ganska ödmjukt att man skulle kunna ha samtal på gruppleदारnivå för att se om det går att slå fast detta. Jag tryckte in mig efter det faktiskt väldigt ödmjuka inlägget från Rolf Könberg där han helt enkelt pekade på det faktum att det sker övertramp i den demokratiska processen under olika ledningar. Jag tror att det också är viktigt att se att det kan vara en kultur som sätter sig, det vill säga yngre lär av äldre. Ni vet att barn inte gör som föräldrarna säger, utan de gör som föräldrarna gör.

Vi har alla kutymer. Jag deltar i en grupp som förändras mycket över mandatperioderna. Vi får in nya politiker som inte vet vilka spelregler som gäller. De kommer hit till salen och hör att man kan göra de mest plumpa påhopp på varandra, och då sätts den samtalstonen.

Jag tror inte att lösningen är, som presidiet delvis verkar förorda, att man ska stryka ord ur motioner. Det är väldigt svårt att peka på att man inte får säga dittan och duttan just i rubriken. Jag tror inte att vi kan ta fram den listan.

Jag tror att Vänsterpartiet i den här debatten har fått höra hur olika företrädare i fullmäktige reagerar på orden förakt för demokratin. Jag tror att vi är många som tycker att det är ett väl starkt uttryck som faktiskt inte passar sig i en motion som just handlar om demokratin. Man riskerar naturligtvis att mota just dem man vill ha ett samtal med, om man nu vill det, från sig snarare än åt andra hållet. Rolf Könberg pratade om ödmjukhet i sitt anförande, och jag tror att man bör se att det begås olika typer av övergrepp vid olika tider.

Det är svårt att vara tydlig med vad man tycker är värre. Vi kopplar ihop det här med politiska frågor, och i just de politiska frågor som man själv tycker är viktiga är det ännu värre om det begås övergrepp.

Under den förra mandatperioden hade vi en mycket upprörd diskussion om valsedlarna till omröstningen om trängselavgifterna. Vår grupp reagerade på att man inte kunde stryka en baksida hos den borgerliga majoriteten. Men det är svårt att under en sittande majoritet säga att det man gör inte är bra. Vi vet att det är känsligt. Man blir utpekad för att gå emot den partipiska som finns inom en majoritet. Jag har all förståelse för att ni på den här kanten inte vill tillstå att ni i flera processer gör en del övergrepp på demokratin.

Man kan uppenbarligen inte hålla samtal på den här nivån. Det verkar inte vara möjligt. Här har det kört fast. Men man bör hålla en bättre dialog i de forum där man kan göra det. Det är väl bra om vi fortsätter att diskutera detta, men gärna utan presidiets röda penna på motionerna.

Anförande nr 158

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Ann Mari Engel är frustrerad. Vem har inte varit frustrerad, Ann Mari Engel? Ni har, och det sade jag redan i mitt första inlägg, enskilda poänger i er motion. Men ju längre den här debatten pågår, i praktiken ju mer Ann Mari Engel talar, blir det mer och mer uppenbart att det inte finns någon ödmjukhet och att det inte finns någon vilja att dra några gemensamma slutsatser. Det finns inte, för att tala klarspråk, något gott syfte.

Jag tror människor om gott i grunden. Ibland tror jag även Ann Mari Engel om gott, men nu är ni bara grälsjuka. Det faktum att det inte var ert parti som stod för de största odemokratiska sakerna förra perioden fritar er inte från ansvar för vad denna majoritet gjorde. Ni säger er nu ha en lång lista över odemokratiska saker, och då kan jag berätta att jag har kvar min lista från demokratidebatten våren 2006. Vi kan väl jämföra våra listor, Ann Mari Engel.

Flera, och senast Åsa Romson, har varit inne på att vi ibland behöver reflektera över våra arbetsformer, hur vi umgås i den här salen, vad vi pratar om, hur vi pratar om det och över huvud taget hur vi arbetar. Jag tycker att det är en oerhört viktig fråga. Vi hade många och långa diskussioner om denna församlings arbetsformer under 2004 och 2005 mellan dåvarande demokratiberedningen och fullmäktiges dåvarande presidium. Men problemet utifrån demokratisk synpunkt var att resultatet av det arbetet var att det som vi var överens om i den gruppen, vilket vi var i väldigt stora delar, inte ledde till beslut.

Jag har däremot redan kommenterat att på ett antal grundläggande punkter, där vi i den här församlingen definitivt inte var överens, ledde det till beslut under rätt demokratiskt tveksamma former. Den frustration som jag kände vid den tidpunkten ger jag gärna uttryck för i kväll också. När man är oense blir det beslut, men när man ense blir det inget beslut. Det är något slags demokratisk paradox.

Vi som har varit eller möjligen är frustrerade kan väl i var fall konstatera att det för oss samman en kväll som denna, Ann Mari Engel.

Jag yrkar fortfarande bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 159

A n n M a r i E n g e l (v): Jag ska väl vara tacksam för att du säger att du ibland tror mig om gott, Rolf, även om du lyckas säga det på ett ganska nedsättande sätt. Visst kan vi sätta oss och jämföra listor över frustrationer, men det gynnar inte precis de medborgare som känner sig väldigt överkörda. Vi fråntar oss självfallet inte ansvaret för hur saker har gått till, men vi menar faktiskt att det finns en väldigt stark tendens under er majoritet att tycka att det inte är i de politiska organen som de viktiga besluten ska fattas. Det har ni också gett uttryck för. Ni säger ju att ni tycker

att politiker ska ha mindre inflytande, att man inte ska ha så många möten i stadsdelarna och att man inte ska ha så mycket medborgardialog. Det är där det ligger. Jag är beredd att titta på detta. Kan vi utarbeta några riktlinjer som gör att ingen, varken majoritet eller opposition, behöver känna sig väldigt frustrerad, är det ju det vi vill.

Vi tycker att det vore bra att ha några riktlinjer. Vi har blivit oroliga över hur det har gått till under den första delen av den här mandatperioden. Det har vi nu gett uttryck för. Vi hoppas att någon av er har tagit till sig något av det.

Anförande nr 160

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag ber givetvis fullmäktige om tillgift om jag har haft ett nedsättande sätt. Jag tycker kanske inte att jag har haft det mer än vanligt, men däremot är det klart att jag noterar att vilken ton jag slår an inte har någon som helst effekt på Ann Mari Engels bemötande av mig. Det är klart att det bidrar till min personliga frustration här i kväll att det är på det sättet. Det ska jag gärna medge.

Jag tror inte heller att det är någon hemlighet i den här församlingen att vi tycker att denna församling är väldigt viktig. Det är denna församling som är de direkt valda representanterna för stockholmarna. Vi har gjort, och kommer att göra, ett antal saker för att stärka den här församlingens betydelse, delvis på bekostnad av de indirekt valda församlingarna. Det tycker vi, utifrån vårt demokratibegrepp som vi kräver respekt för, är en viktig demokratireform. Det är en delvis annan debatt. Den tar vi gärna vilken kväll som helst, men kom inte och hävda att vi inte är lika demokratiska för att vi inte tycker att stadsdelsnämnder är den lokala demokratins förlängda arm på jorden. Ert demokratibegrepp utgår ifrån att det alltid bara är stadsdelsnämnderna som står för detta. Vi delar inte den åsikten.

Anförande nr 161

Borgarrådet L i v h (v): Kära Rolf! Jag ska väldigt ödmjukt fråga dig det som jag försökte fråga dig förut och som du inte svarade på. Tycker inte du att man ska rådgöra med och fråga anhängiga, brukare och föräldrar, det vill säga de som är berörda av de här förändringarna, när man lägger ut hela denna stad på entreprenad till privata entreprenörer? Ska man inte ha principer för hur det ska gå till? Det är nämligen det, Rolf, som jag har varit väldigt upprörd över. Jag har varit väldigt frustrerad över att det inte har skett.

Det har gått till på ett oerhört odemokratiskt sätt, vilket gör mig frustrerad trots att jag nu är väldigt ödmjuk när jag frågar dig detta. Skulle du, snälla Rolf, kunna svara mig på den frågan?

Anförande nr 162

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tror inte att det är någon statshemlighet, inte ens för Ann-Margarethe Livh, att vi inte lägger ut hela denna stad på entreprenad. Jag motsätter mig frågan med viss emfas. Men om jag anstränger mig, i den anda som vi har i kväll, att försöka bemöta det positivt kan man

i grunden säga att vi vann valet. Vi hade en politik före valet, vi talade om vad vi skulle göra, vi vann valet och nu genomför vi den politiken. Då har vi i väldigt hög grad fått ett mycket starkt förändringsmandat. Det innebär inte, och det har jag också sagt i andra debatter i den här salen, att vi inte ska följa de spelregler som gäller. Jag har tidigare i kväll talat om några fall som ni mycket väl känner till, sena handlingar och sena kallelser.

Jag har också i en tidigare debatt varit ödmjuk inför det faktum att något av kommunstyrelsen rådgivande organ inte hann yttra sig innan ärendet gick vidare i systemet. Det är trist. Det ska vi fixa till. Tjänstemännen är på frågan. Men kom inte och ifrågasätt vårt förändringsmandat! Kom inte och ifrågasätt att vi driver de här processerna på ett sätt som innebär att de medborgare som kan och vill har en möjlighet att göra sin röst hörd. Det finns en massa demokratiska instrument för detta, och dem har både ni och vi tillgång till. Det råder inget stort demokratiskt underskott. Det är den bild ni vill visa upp, jag förstår varför, men ni har likt förbaskat fel.

Anförande nr 163

S u s a n n a B r o l i n (v): Ordförande, fullmäktige! Man kan tro att kvällens debatt handlar om ordet förakt, men det gör den inte, utan den handlar om arbetsformer. Det pratas mycket i fullmäktigedebatten om livspussel som ska gå ihop. Som fritidspolitiker tar man tjänstledigt från jobbet, tar in vikarie, barnvakt till ungarna och allt sådant och sedan visar det sig sista timmen att borgarrådet som skulle svara på ens skrivelse inte är närvarande nu heller. Det är klart att man känner ett visst förakt, och det är klart att man känner ett visst förakt när en av de viktigaste frågorna som man vill läsa in sig på mitt i allt kaoset kommer alldeles för sent.

Då hjälper det inte att säga att det var ni som gjorde det eller att det var vi som gjorde det. Det är väl än mer fruktansvärt om det pågår mandatperiod efter mandatperiod. Den enda den debatt som pågår nu skapar är politikerförakt, och jag ber om ursäkt om det också är ett fult ord. Men det är det som händer när man säger att vi kan inte göra detta för att ni gjorde så. Den smutskastning som pågår leder till politikerförakt.

Det finns mycket som vi måste göra. Det finns brister som uppstår, och det måste man kunna lösa. När ett helt förskoleområde skulle avknoppas i Årsta fick man svar av de lokala politikerna i stadsdelsnämnden att det skulle upp i utbildningsförvaltningen. Utbildningsnämnden satt och väntade på ärendet, men sedan visade det sig att det var upp till en enskild handläggare som redan hade avgjort. Det är klart att det finns brister som måste återkomma i ren demokratisk form.

Låt oss ställa frågan: Om vi stryker ordet förakt, skulle ni ställa er bakom den här diskussionen då?

Anförande nr 164

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Jag tycker att det var ett lite märkligt inlägg. Det går i princip ut på att den debatt som vi för här i kväll i sig skulle vara skadlig och öka politikerföraktet. Det kan väl ändå inte vara det ni menar? I så fall måste vi konstatera att det här är en motion som ni har lagt fram. Ni

har mycket medvetet valt ordet förakt. Det är klart att vi debatterar det. Jag tillhör dem som anser, och det tror jag i grunden de flesta här inne anser, att ni ska få uttrycka er på det sättet, men då får ni också ta debatten. Som det heter: Så vind, skörda storm.

Nu pratar vi om det som er motion gäller, och det pratet pågår så länge som det finns någon som har något att säga i den frågan. Det är ganska naturligt. Såvitt jag kan bedöma har den motion som ni har varit med och skrivit under beretts på ett demokratiskt anständigt sätt i det här enskilda fallet. Det kanske ni håller med om. Men att den här debatten som kommer av den motionen och dess beredande i sig skulle vara ett problem är för mig helt främmande, Susanna Brolin. Är det verkligen så du menar?

Anförande nr 165

S u s a n n a B r o l i n (v): Jag tycker att det är oroväckande om det jag säger är så främmande för dig att du inte kan ta till dig det. Jag tycker att det var ganska klart uttryckt. Jag tycker att den här argumentationen är problematisk. Man sitter och smutskastar varandra och säger att ni gjorde så eller vi gjorde så i stället för att gå till pudelns kärna. Det kan inte vara så konstigt. Den är: Hur får vi bra arbetsformer?

Anförande nr 166

A b i t D u n d a r (fp): Jag tycker att Åsa Romson har utvecklat detta otroligt bra. Om man söker en dialog och vill ha den konstruktiv bör man kritisera någonting sakligt. Men när man tittar på rubriken förstår man redan där att ni inte vill ha någon dialog. Kom inte och säg att ni vill ha en dialog och att ni kritiserar konstruktivt!

När det gäller processerna kring avknoppningen i Årsta och Vantör har detta skett precis efter demokratiska processer. Man har frågat föräldrarna, och majoriteten av personalen var med. Detta har skett utifrån den policy som man har haft i den här salen, och man har följt den politiken. Förvaltningen har frågat. Det finns enkäter som har gått till alla föräldrar där de har fått säga vad de tyckte om den avknoppningen. Och även personalen har fått svara på detta. Ni ägnar er tyvärr bara åt propaganda.

Anförande nr 167

S u s a n n a B r o l i n (v): Nu vet jag inte riktigt var jag ska börja någonstans. Först vill jag ta upp Årsta. Jag har tagit del av de föräldramöten som har varit i det här området. De har varit mycket upprörda. De har inte alls varit för det här. De har undrat vad det kan vara och överklagat. Varför skulle de överklaga eller vilja ha mer information om de var för det? Det här är väl ett konstigt sätt att gömma sig undan? Det visar ännu mer hur den här debatten om hur vi arbetar verkligen behövs när man bara kan gömma sig i sin egen lilla stuga.

Den andra som jag vill lyfta upp gäller min fråga. Jag ställer den seriöst till dig. Om vi skulle ha haft titeln Abit Dundars fantastiska demokratiska sinne vädjar vi till för att vill ha en bättre dialog, skulle du då ha ställt dig bakom det här ärendet?

Anförande nr 168

D i k r a n D i s o n (kd): Ordförande! Jag har en viss förståelse för motionärens intentioner och den frustration som man kan känna. Jag har känt likadant. Det tänker jag påminna om nu.

Jag tycker att kritiken mot rubriken är lite berättigad. Jag tycker också att man har blandat ihop saker och ting när man har velat försvara motionen. Ann-Margarethe Livh sade att när man konkurrensutsätter kommunala verksamheter ska man rådfråga brukare och medborgare. Visst kan man göra det, men jag tycker att när någon använder utmaningsrätten är det inte brukare och medborgare som kan avgöra detta utan det är kommunallagen. Det tycker jag är ganska solklart. Det kan man inte blanda ihop.

Med tanke på rubriken och uttrycket förakt för demokratin vill jag påminna om Rinkeby stadsdelsnämnd där Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet godkände en rapport som förvaltningen själv hade gjort. Den var bristfällig och selektiv. Det handlade om en privat rådgivare. Utifrån den här bristfälliga rapporten skrev man hit till kommunfullmäktige och ville förändra reglerna. Där talade man om att de flesta i Rinkeby fuskade. Sedan kom det en annan oberoende undersökning som tog upp detta. Jag använde den praktiskt – det här ärendet ska gå till beredning. Och hör och häpna! Ann-Margarethe Livh och alla de andra röstade om den här, och den gick inte till beredning trots att det är otroligt enkelt. Så kom inte och prata om att vi har förakt för demokratin. Det är ni som har förakt för demokratin när ni utsätter folk för misskreditering. De har ingen möjlighet att försvara sig. Det här var en konkret sak. Jag tycker att ni ska vara lite med ödmjuka och inte använda så mycket brösttoner.

Anförande nr 169

Borgarrådet L i v h (v): Snälla Dikran, om du anklagar mig för detta oerhörda skulle jag vara väldigt tacksam om du kunde tala om för mig vad detta är för rapport. Du pratar om en rapport om några som vi har misskrediterat. Om jag får en sådan anklagelse vill jag veta vilken rapport vi pratar om, vad det handlar om och på vilket sätt vi har missbrukat den här rapporten. Jag tycker att det låter väldigt surrigt.

Ditt andra inlägg här om att medborgare och brukare eventuellt inte skulle vara med och ha inflytande om någon ska utmana en verksamhet verkar också väldigt otydligt. Jag har hela tiden i den här debatten försökt att säga att om man lägger ut verksamheter på entreprenad är det en demokratisk rättighet att de som är berörda får vara med och tycka, bestämma och ha inflytande. Tycker inte du det, Dikran? Tycker du att det skulle vara jättebra om någon kom till ditt glasmästeri med en utmaning och sade att han vill ta över den arbetsplatsen och du inte skulle ha någonting att säga till om? Varför ska just kommunalanställda bli utsatta för sådana övergrepp som ingen annan människa skulle acceptera?

Anförande nr 170

D i k r a n D i s o n (kd): Jag vet inte om ditt minne är kort, Ann-Margarethe. Jag kan bevisa det här. Jag till och med anmälde nämnden till länsrätten för det här. Rapporten handlade om dem som har hemhjälp. Kommunen gjorde en undersökning

bara bland de privata, inte bland sina egna, och bland brukarna om hur de uppfattade vården. Den var otroligt dåligt gjord. Det här finns dokumenterat. Utifrån detta skickade ni en anmodan till fullmäktige om att ändra reglerna eftersom ni tyckte att alla fuskade. Abebe känner till det, du känner till det och Rebwar känner till det. Ni känner till det allihop, för ni röstade emot mig.

Anförande nr 171

A b e b e H a i l u (s): Den här frågan handlar egentligen om ett enskilt ärende. Hela nämnden stoppade Dikran och Kristdemokraterna. Det gällde hela nämnden utom Dikran. Det gällde även Kerstin och moderaterna som sitter bakom dig. Hela nämnden stoppade dig därför att du är jävig. Du ska inte prata om det här, för det handlar om ett individuellt ärende.

Anförande nr 172

D i k r a n D i s o n (kd): Din vana trogen blandar du ihop saker och ting. Det här är absolut inget individuellt ärende. Det här är offentlig undersökning som finns i de offentliga handlingarna. Folkpartiet förstod vad det handlade om. De stödde mig. Du kan inte påstå att alla var emot. Det är bara du som trodde det och fick de andra på din sida. Det är sorgligt, Abebe, att du inte har större respekt för demokratin.

Anförande nr 173

R e b w a r H a s s a n (mp): Ordförande! Jag vill säga något eftersom Dikran nämnde oss i nämnden. Jag minns detta. Jag agerade mest demokratiskt av ledamöterna i nämnden under min tid. Du kan intyga detta. Det ärende som det handlar om är ett enskilt ärende. Inte ens Moderaterna stödde Kristdemokraternas uttalande i ärendet. Samtidigt kommer du kanske ihåg att vi har agerat för att förbättra demokratin i stadsdelen. Vi har inrättat demokratiutskott. Alla partier har röstat i utskottet, och det handlade om frågor som är lokala och belägna i området. Du satt där också. Lyssna noga nu, Dikran! Du kunde också lyfta upp de frågor som var viktiga. Men nu finns inte demokratiutskottet i stadsdelen längre.

Anförande nr 174

D i k r a n D i s o n (kd): Rebwar! Det är sant att du gjorde mycket för demokratin och agerade. Det erkännandet ska du få. Men detta är tyvärr en fläck även på dig. Du var med om det här. Jag är förvånad över att också du använder orden enskilt ärende om det här. Det var det inte.

Jag poängterar att om det finns någon som vill veta sanningen så är det lätt. Om någon mer, till exempel medierna, vill ta reda på vad som gäller här är det lätt att få veta vem som talar sanning. Jag betyder att det är så som jag har sagt. Därför menar jag att visst kan saker och ting gå fel. Men det som står i rubriken och som ni vill belasta oss för har också ni ägnat er åt, och tyvärr ännu mer.

Anförande nr 175

M e h d i O g u z s o y (v): Ordförande, fullmäktige! Det här är en viktig motion. Jag tycker att det är sorgligt att man anklagar oss som har lagt fram motionen för att formuleringen är olycklig. I stället för att debattera sakfrågan hänger man upp sig på formuleringen.

Jag tänker i likhet med mina kamrater lägga fram tydliga exempel här i debatten. Som representant för Stockholms invånare och för mina väljare anser jag att jag behandlas odemokratiskt. Jag ska ta upp ett exempel. Jag lade fram en skrivelse i Svenska Bostäders styrelse där jag krävde att få veta vilka fastigheter som på grund av svårighet att omvandla i ytterstaden nu ska säljas till privata värdar. Nyligen fick jag svar från en tjänsteman i Svenska Bostäder där det står att jag har fått svar på mina frågor i samband med ett extra inkallat möte den 11 december där ansvarigt borgarråd har svarat mig. På det här extra mötet som det kallades till fanns information som enda punkt på dagordningen. Jag ställde en fråga till ansvarigt borgarråd: Vilka fastigheter är det som ni tänker sälja? Jag fick inte något svar över huvud taget.

Min erfarenhet från tiden när vi satt i majoritet är att när en skrivelse lades fram av dåvarande opposition bereddes den av förvaltningen och tjänstemän i diverse bolag. Jag tycker att det är djupt odemokratiskt att min skrivelse inte behandlas på ett styrelsemöte. Jag får i stället ett brev med ett par rader där det står att jag har fått svar på de frågor som jag ställde i min skrivelse. Jag tycker att det är djupt odemokratiskt.

Det finns många andra exempel. Ett är att borgarrådet i egenskap av borgarråd och som ansvarig för bostadsbolagen skriver till alla hyresgäster hur bra det är att omvandla sin lägenhet. Vi i oppositionen får inte komma till tals och berätta om de negativa effekterna av att stadens lägenhetsbestånd säljs ut. Jag tycker att det är djupt odemokratiskt.

Anförande nr 176

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande! Först vill jag rikta ett varmt grattis till dig för att du fick lägga fram skrivelsen, Mehdi. Det var en bra början.

Utifrån koncernstyrelsens hantering av frågan vill jag säga att listan på samtliga fastigheter blev omedelbart och fullständigt tillgänglig och offentlig på koncernstyrelsen. Fråga Ann Mari Engel! Hon var med.

Anförande nr 177

M e h d i O g u z s o y (v): Rolf Könberg! Vi nekade aldrig oppositionen att lägga fram skrivelser till exempel i idrottsnämnden och inte heller i Stockholms shems styrelse där jag satt. Jag vet inte om du inte kan det här, men jag sitter faktiskt inte i koncernstyrelsen. Jag fick aldrig veta i Svenska Bostäders styrelse vilka bestånd majoriteten ämnade sälja till privata värdar.

Anförande nr 178

A b d o G o r i y a (s): Ordförande, fullmäktige! Vi har tidigare debatterat personaldemokratifrågor i fullmäktige, nämligen i samband med budgeten. Då

saknades samtliga moderata borgarråd. I dag finns det åtminstone ett borgarråd i salen för att diskutera demokratifrågan.

Låt mig återigen påminna er om det ni skrev i ert budgetförslag, som blev ett beslut: Stadsdelsnämnderna har en viktig roll i stadens demokratiarbete. Stadsdelsnämnderna är en lokal länk mellan medborgarna och stadens förvaltningsorganisation och politiker. Så skriver ni i ert budgetförslag. Om ni moderater tycker så – varför har ni då hela tiden varit emot stadsdelsnämndsreformen? Så är det än i dag, misstänker jag.

Man har också försämrat för både medborgarna och förvaltningarna och likaså för lokala politiker när det gäller att ta emot de förslag som medborgarna skriver. Man säger så här under förra årets budget: Om ett medborgarförslag inte har just med stadsdelsnämnden att göra ska det skickas enbart som skrivelse till någon annan nämnd, utan att stadsdelsnämnden tittar vare sig på det ena eller det andra. Detta är en inskränkning i demokratin.

Låt mig ta några konkreta exempel på vad som har hänt sedan ni tog över makten. Ni har lyft ut grundskolan från stadsdelarna till en central nämnd utan någon förankring över huvud taget vare sig hos stadsdelsnämnderna eller hos personalen. Det var samma sak med Centrumkompaniet. I all hemlighet har man skrivit avtal. I dag, under den senaste veckan, har vi sett konsekvenserna av det beslut som har fattats. Det var exakt samma sak med utförsäljningen av allmännyttan. Ytterligare ett konkret exempel är avtalet om Bromma flygplats. Ingen dialog över huvud taget förs med medborgarna.

Det vi riskerar i stadsdelsnämnderna är att privatiseringen kommer att ske utan att oppositionen över huvud taget ens blir informerad. Den risken upplever vi som mycket stor. Med detta yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 179

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! På Jeopardy sade de alltid: Välkommen in i spelet! Jag vill säga till Socialdemokraternas talesman i demokrati-frågor: Välkommen in i kvällens debatt! Det är särskilt intressant mot bakgrund av att Socialdemokraterna såvitt jag förstår av handlingarna står fullt ut bakom Vänsterpartiets så kallade föraktmotion.

Abdo Goriya! Jag har i grunden ingen annan åsikt i de frågor som du tar upp än när du och jag debatterade det här i samband med budgeten. Däremot är jag lite bekymrad över att du säger att vi inte har haft någon dialog med medborgarna om till exempel Bromma flygplats. Jag måste formulera mig aningen retoriskt: Vad var det för fel på valrörelsen som exempel på dialog med medborgarna, Abdo Goriya?

Anförande nr 180

A b d o G o r i y a (s): Rolf! Jag tror återigen att det man har sagt under valrörelsen var en sak och det man gör i dag är en annan sak. Låt mig ta upp några konkreta exempel på detta.

Ni har sagt under valrörelsen att ni kommer att ombilda. Men det ni inte har sagt är att ni kommer att ombilda till det låga pris som vi åskådar varje dag när det gäller utbildningar över huvud taget. Det är ett svek mot medborgarna. Ni har inte sagt detta till medborgarna under valrörelsen.

Ni har inte heller sagt detta till medborgarna: Om ni inte går med på en utbildning ska vi sälja de hus och det bestånd som ni bor i! Det var ett svek mot stockholmarna under valrörelsen. Ni sade en sak under valrörelsen och gör något helt annat efter valrörelsen.

Anförande nr 181

B a r r y A n d e r s s o n (s): Herr ordförande! Jag tycker att språket i en motion, framför allt rubriken, är avgörande. Jag håller med om det. Språket i den här salen har också med demokrati att göra. Det har vi diskuterat här rätt många gånger. Jag tror att det är så här i alla parlament. Det var samma diskussion under förra mandatperioden, mandatperioden före den och mandatperioden före den. Därför blir jag så överraskad över att man reagerar så här.

Jag har full förståelse för att man reagerar mot ordet i rubriken, men inte mot själva motionen. Det här är inte så konstigt. Så här gjorde vi flera gånger under förra mandatperioden; finansborgarrådet kallar till en gruppledarträff och talar om hur man ska uppföra sig i salen. Jag tycker att man borde göra det. Ni behöver inte bifalla motionen, men om finansborgarrådet är klok kommer ni att kalla till ett möte i nästa vecka. Sedan gör man en överenskommelse som håller inte bara under den här mandatperioden utan över flera mandatperioder. Då tror jag att vi får ett mycket, mycket bättre klimat. Det här är det tredje största parlamentet; det ska man veta. Själva brödtexten i motionen tycker jag inte att ni kan hänga upp er på. Många har ju visat att det här är verkligheten.

Till citatens mästare Rolf Könberg måste jag få säga att minnet sviker honom ibland trots att han verkar så säker. Det var inget möte dagen före julafton förra mandatperioden, Rolf Könberg. Du får gå hem och titta i din almanacka lite bättre.

Mötet i juli var föranlett, herr Könberg, av att den dåvarande oppositionen begärde återremiss av ett ärende där man visste att beslut måste fattas före det datumet. Då fanns det bara ett enda sätt att göra på, nämligen att kalla till ett möte i juli. Det här visste oppositionen. Du tror väl inte i din enfald att vi tycker att det är så kul att komma hit i juli? Vi tycker inte att det är ett dugg roligare än vad du tycker. Det har också med demokratin från oppositionen att göra. Då var ni i opposition, Rolf Könberg. Gå hem och titta i din almanacka så ska du få se att du har fel!

Anförande nr 182

R o l f K ö n b e r g (m): Välkommen in i debatten, Barry Andersson! Vad kan jag säga? Du har helt rätt. Det var två dagar före julafton. Jag medger det, och jag ber om ursäkt för detta.

Jag tycker att ditt inlägg bättre än de flesta här i kväll inklusive några av mina klarar ut just det gemensamma ansvaret, vilket ändå är och förblir den ton vi har i

motionssvaret och den ton som jag i alla fall i vissa av debatterna har försökt slå an med varierande framgång. Det är precis som du säger; vi gör så här när vi planerar ärenden. Ni gjorde samma sak förra gången. Vi gör det eftersom vi vet att minoritets-återremiss och minoritetsbordläggning är en del av det parlamentariska systemet. Då är frågan: Ska man kunna klara av det och ska man kunna sköta systemet både med effektivitet och med demokrati utan att behöva ha fullmäktigemöten i juli månad eller två – säger två – dagar före julafton? Ja eller nej, Barry Andersson?

Anförande nr 183

B a r r y A n d e r s s o n (s): Det där vet du lika bra som jag. Vi satt ju i demokratiutredningen både du och jag. Om man har suttit här ett tag så vet man hur det är. Om man begär återremiss på sista mötet inför jul, till exempel den 16 december, och man vet att beslutet måste fattas före årsskiftet så har man inte så många dagar att spela på. Vi vet att det måste vara en vecka emellan. Det vet också oppositionen när man gör det här. Då har man ett ansvar även därifrån. Det är klart att man kan spela ut de korten, men man kan inte stå och använda det i debatten här och mena att vi var så elaka förra gången. Det var det jag försökte säga.

Det var ni som var elaka i så fall som begärde återremissen. Du vet ju att det inte blir något annat än att det ska ut den 16 eller den 22 december. Det är samma beslut. Det är bara ett spel för galleriet. Om du vill kan du ju ägna dig åt det i framtiden när du kommer i opposition. Men jag tycker inte att man ska göra det. Jag har aldrig varit för sådant oavsett om jag har varit i majoritet eller i opposition.

Anförande nr 184

R o l f K ö n b e r g (m): Kamrater – som vi säger på partimötena! Det finns väl anledning att gå in lite grann för landning. Vi har ju en annan viktig demokratimotion som vi hoppas kunna hinna med innan vi får gå hem i kväll.

Jag tänkte egentligen bara försöka återkomma till några av de saker som ni pratade om lite tidigare i kväll innan Barry och andra piggade upp oss. Den stora frågan från Vänsterpartiets sida blev för en stund sedan: Hur får vi bra arbetsformer? Det tycker jag är en fullt hedervärd fråga. Jag tycker att den är intressant, och det var egentligen därför jag gick upp här en förhoppningsvis sista gång. Som jag har nämnt tidigare har den frågan engagerat många av oss, inte minst fullmäktiges förre ordförande som jag tycker ska ha en mycket stor heder för sitt arbete med arbetsformsfrågorna.

Men det finns ett problem. I ett tillfälligt anfall av ödmjukhet tog jag mig i kväll friheten att påpeka att vi har ett gemensamt ansvar över mandatperioderna för de problem som har funnits. Vi har ett ansvar för att påpeka detta respektive ett ansvar för att åtgärda de problemen. Om man har den utgångspunkten för samtalet blir det efter en stund jobbigt att diskutera detta mot bakgrund av motionen vars andemening jag tycker på ett ganska trist sätt har förtydligats och förgrovats under kvällens gång.

Jag måste samtidigt dra slutsatsen att när ödmjukheten upphör så snabbt som den har gjorts här i kväll och ersätts av anklagelser om smutskastning och annat så blir det svårt att komma vidare. Som det heter: Säg vad man vill, men det gör man inte. Därför säger jag inte mer just nu. Jag yrkar fortfarande bifall till kommuniststyrelsen.

Anförande nr 185

B a r r y A n d e r s s o n (s): Det verkar precis som om det är enbart Rolf Könberg som står för ödmjukheten här. Här hälsar han folk välkomna i debatten och är tydligen irriterad på att det är fler än han som går upp i debatten. Åger du frågan? Jag fattar inte ditt språkbruk. Här säger du att du är ödmjuk, och sedan ska man hälsas välkommen och raljeras bort bara för att man går in sent i debatten.

Anförande nr 186

R o l f K ö n b e r g (m): Jag känner att jag får gå upp igen och förtydliga mig. Om Barry eller för den delen Abdo uppfattade att jag raljerade med deras inlägg ber jag förbehållslöst om ursäkt för det. Jag tyckte tvärtom att jag var rätt tydlig. Inläggen var både intressanta och väl värda att debattera. Om det inte var så, Barry Andersson, att du och andra gjorde de där inläggen skulle inte jag få ut så mycket av att stå här. Det är ju viktigt för oss alla.

Det jag däremot tyckte var viktigt att illustrera är att socialdemokraterna ändå efter en stund gick in och debatterade sakfrågorna, vilket är viktigt mot bakgrund av att ni står bakom Vänsterpartiets motion och agerande i kommunstyrelsen. Det var det, och bara det, som jag tyckte var intressant förutom att det alltid är intressant att debattera med socialdemokrater.

Anförande nr 187

P a u l L a p p a l a i n e n (mp): Den stora frågan i kväll har varit frågan om förakt. Den ena sidan påpekar bland annat högerns förakt för demokrati. Högern påpekar vänsterns förakt för demokrati. Vi visar alla här förakt för demokrati. Jag är inte säker på att den viktigaste frågan här är vad vi tycker om varandras syn på demokrati och tillämpning av de demokratiska spelreglerna.

Det kanske viktigaste är någonting som nämndes tidigare, nämligen idén om politikerförakt. Det är någonting som växer. Alla vi tillhör partier som har en minskande skara människor som tror på oss. Vi tror mycket på oss själva. Problemet är att väljarna inte gör det. Pliktskyldigt går de och väljer oss. Men det är inte för att de tror på oss. Detta är någonting som alla bör fundera över när man hanterar sådana här frågor.

Anförande nr 188

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande och fullmäktige! Jag bara konstaterar att inte ett enda av majoritetens borgarråd har deltagit i debatten trots att de exempel som vi tar upp i hög grad handlar om deras sätt att styra. Det stärker tyvärr vår uppfattning att ni fäster alltför liten vikt både vid frågan och vid församlingen. Det beklagar vi. Men vi tycker att frågan är viktig, och vi kommer att begära votering.

Anförande nr 189

B a r r y A n d e r s s o n (s): Herr ordförande! Jag skulle bara vilja förklara för Rolf varför vi står bakom motionen. Om du tittar på motionens att-sats ser du att man begär en gruppledaröverläggning. Jag beklagar att det står så här i rubriken, och jag

tycker faktiskt till skillnad från många andra att presidiet har både rättighet och skyldighet att påpeka om de tycker att rubriksättningen i en motion är felaktig. Den här rubriken slapp förbi presidiets argusögon.

Men innehållet i motionen är ändå så pass viktigt. Det gäller framför allt att-satsen – det man begär. Det är det som har gjort att vi har ställt oss bakom motionen. Låt mig förklara det för dig så att du förstår det. Det är ingen som tycker om ordet förakt. Det har ju också beklagats här att det står så. Men i själva motionen ges en rad exempel, och sedan kommer man till själva cloun, det vill säga att-satsen. Det är det vi vill. Jag är övertygad om att finansborgarrådet ändå kommer att göra så här. Avslå gärna motionen, men kalla till gruppöverläggning!

§ 30 Motion om möjligheter för fler medborgare att delta i den demokratiska processen (utl. 2007:138)

Anförande nr 190

S u s a n n a B r o l i n (v): Herr ordförande, fullmäktige! Nu ska vi ladda om! Till att börja med vill jag uttrycka att det är ytterst glädjande att borgarrådet Axén Olin är så positiv till arbetet med lokal demokratiutveckling och det som görs i och med det engagemang som byalag och samhällsföreningarna har. Det tycker jag är positivt.

Dessvärre kom motionen till i möten med byalagen eftersom de upplevde att det blåser allt kallare för dem. Det är det som är bakgrunden till motionen. De känner att besparingar i stadsdelsnämnderna gör att de dels får mindre möjligheter, dels får det svårare med lokaler. De får det svårare att låna in sig i skolornas lokaler och så vidare. Det blir också allt dyrare. Det är därför motionen har kommit fram.

Det är klart och tydligt när man diskuterar med byalagen att det behövs öronmärkta medel. Anslaget till kultur- och föreningsverksamhet riktar sig till specifika grupper som barn och ungdomar, äldre, funktionshindrade och invandrare med utländsk härkomst. Det som saknas är just det holistiska synsätt som de här samhällsföreningarna har. Man bor i ett område tillsammans, och man vill diskutera det. Det är det engagemanget man har tillsammans.

Det är också det som är så viktigt i vårt demokratiarbete, för det är där de politiska debatterna bland medborgare oftast kan föras. Vi vill hjälpa föreningarna och se till att medborgarna får möjligheter att mötas. Det är därför vi föreslår att man avsätter en mycket liten budgetform för det här. Självfallet skulle vi också helst se att det vore stadsdelsnämnderna som delade ut det. Det har vi också skrivit i motionen. Däremot kan vi se hur man kanske tycker att det är för lite pengar om vi bara ska ge till stadsdelsnämnderna och att det skulle vara för svårt och byråkratiserat. Därför föreslog vi att det också kan vara integrationsberedningen som sköter det här. När motionen skrevs hade de ännu inte haft något möte, och vi tänkte att de ändå hade tid att behandla det här. Därför bifaller vi motionen.

Anförande nr 191

R o l f K ö n b e r g (m): Ordförande, fullmäktige! Även det här är en angelägen motion, precis som den förra. Även om vi som ni ser har synpunkter på de operativa slutsatser som motionärerna drar är motionen viktig eftersom den slår ett slag för det civila samhället, för människors naturliga gemenskaper och för deras frivilliga samverkan. Det tycker vi är viktigt.

För föreningslivets egen skull tror vi dock inte att vi behöver krångla till dess tillvaro ytterligare. Den är redan krånglig nog när det gäller att umgås med Stockholms stad. I budgeten gav vi kulturnämnden i uppdrag att inventera kultur- och föreningsstödet med syfte att uppnå en helhetssyn och en större enhetlighet i fördelningsbesluten. Det är viktigt.

Samtidigt är och förblir det stadsdelsnämndernas lokala uppgift att ta hänsyn till lokala förutsättningar och behov. Det uppfattar jag också att vi är helt överens om. Det är glädjande att oppositionen nu samlat jämkar sig med vår uppfattning på den punkten – att det är stadsdelsnämnderna som ska göra det här.

Det finns all anledning att återkomma till frågan i den här församlingen när kulturnämndens uppdrag är fullgjort. Däremot skulle det vara ett uttryck för en märklig budgetordning att bifalla motionens sifferyrkanden – där står vi på oss. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 192

S u s a n n a B r o l i n (v): Jag tackar för det inlägget. Föreningslivet för samhällsföreningar är krångligt nog. Det är det som är upprinnelsen. De får inte några pengar. Därför ser jag ändå på detta med viss hoppfullhet. Jag hade inte trott att ni skulle ändra svaret i kväll. Men jag ser som sagt med viss hoppfullhet på att detta kommer tillbaka till budgetdebatten och att man ger samhällsföreningarna en ärlig chans.

Anförande nr 193

M a r g a r e t a J o h a n s s o n (v): Ordförande, ledamöter! Jag ska ge lite ytterligare argument medan vi väntar på att ni ändrar er. Vi har följt samhällsföreningarnas start i Skärholmen. Vi kan se att människor har hittat dit i sitt engagemang när de inte känner en hemvist hos de politiska partierna. Människor har en otrolig känsla för sin egen boendemiljö. Jag tror att man måste vara varsam med de personer som engagerar sig. De har inte heller några stora organisationer bakom sig som vi har i de politiska partierna. Där har vi ju möjlighet att få stöd och hjälp när det gäller att få ut kallelser till möten och sådana saker. Det kanske bara handlar om att trycka en liten affisch.

Jag kan konkret se i Skärholmen att man har mycket svårare att stötta och hjälpa det lokala föreningslivet eftersom man får en krympande serviceorganisation som inte längre har utrymme att ge service till föreningarna. Jag tror att man behöver det här tillskottet för att kunna aktivera sig i sitt grannskap. Jag ser att föreningarna har en otroligt stor betydelse för att vi ska få en stark hemkänsla och ett stort engagemang i vår egen närmiljö.

Anförande nr 194

S t e f a n N i l s s o n (mp): Ordförande, fullmäktige! Från Miljöpartiets sida tycker vi att det här är en bra motion. Den tar upp en viktig aspekt i vår demokrati, nämligen det civila samhällets betydelse för demokratin. Vi tycker att det egentligen borde vara en självklarhet att bevilja motionen.

Det som jag kan höra som positivt i debatten är att man kommer att återkomma. Även de borgerliga förefaller positiva till att diskutera grundtankarna i motionen och kanske också till att skjuta till pengar. Visst är det en lite ovanlig gång, som Moderaterna påpekar, att man föreslår ett belopp. Men skälet till att motionen är framlagd är att detta är något som förbises och har förbisetts också i borgarnas eget

budgetförslag. Vi tycker att motionen är jättebra. Byalag och samhällsföreningar behöver stöd. Det behövs en samordning. Vi yrkar bifall till motionen.

§ 31 Motion om Stockholms inflytande över kollektivtrafikens utveckling (utl. 2007:139)

Anförande nr 195

Å s a R o m s o n (mp): Herr ordförande! För en stund sedan trodde jag att motionen inte skulle komma upp i kväll. Men det är ju aldrig för sent att diskutera viktiga frågor för Stockholm, så varför inte vända sig till ett helt annat ämne men hålla sig kvar i frågan om beslutsformer och gemensamma organ för att diskutera inflytande?

Jag har skrivit en motion tillsammans med några andra miljöpartister om hur vi kan höja blicken när det gäller att utveckla kollektivtrafiken och finansieringen av den i Stockholm. Det här hänger som ni vet, och som vi hör i debatten dagligen, ihop. Men det känns som att det går lite i stå. Visst kan man, så som också majoriteten svarar i motionen, hela tiden luta sig mot och klaga på att staten inte ger tillräckligt mycket pengar till kollektivtrafiken. Det finns ett par andra beslutsprocesser som måste till för att kollektivtrafiken ska utvecklas i Stockholm. Där är naturligtvis kommunen en av de aktörer som är viktiga.

Men jag tror inte att det räcker. Jag tror att vi måste höja blicken. Jag tror att man måste titta på flera former för inflytandet över utvecklingen av kollektivtrafiken. Man kan inte nog understryka kollektivtrafikens betydelse i en storstad som Stockholm. Då menar jag inte att de senaste årens klimatdebatt är det som egentligen i första hand har satt fokus, utan det är nog en hel del andra lokala miljöproblem och hälsoproblem, men också stadsutveckling och vad vi vill med staden och ytan där. Per definition är ytan i en stad ganska knapp. En yteffektiv kollektivtrafik är mer eller mindre det enda sättet att lyckas med viktiga stadsmål som att få folk att komma fram till jobb, fritidsaktiviteter och skola samtidigt som vi kan ha platser att bo, vara kreativa och visats på.

Jag tittar nu på hur motionen har bemötts. Den skrevs med de allra bästa intentioner när det gäller att väcka en fråga som inte var nedgrävd i skyttegravarna i något slags rödblått skyttegravskrig som ofta pågår i debatten. Den var skriven med tanke på att få en dialog om hur vi gör med kollektivtrafiken i Stockholm. Vi debatterar kollektivtrafik alldeles för lite. Jag har åtminstone fått medhåll av trafik- och stadsbyggnadsrådet Mikael Söderlund när det gäller att kollektivtrafiken är av stor betydelse i Stockholm. Det är jag glad för, och det hade jag också i och för sig förväntat mig. Men det finns väldigt lite av vad vi gör för att det ska kunna bli bättre.

Man kan tycka att de beslutsformer som finns med en förhandlingsman utsedd av staten som ska sy ihop ett Stockholmspaket är den bästa av diskussioner. Men jag tror inte att det vare sig på kort eller på lång sikt är av stor betydelse. Det som är av betydelse är hur kommuner, och speciellt kanske citykommunen, i Stockholmsregionen agerar. Om vi tittar på alla andra städer som jag känner till av lite större storlek – det är väl egentligen bara Göteborg förutom Stockholm i Sverige – så vet jag inte om det är någon som har det som vi, där det kommunala organet med den kompetens som vi har här i salen saknar inflytande över kollektivtrafikens utveckling. I Göteborg äger staden kollektivtrafiken. I Sverige är det enbart i Stockholm som

landstinget är ensam huvudman. Det är en anomali, menar jag, och det påverkar också hur det hela går till.

När majoriteten besvarar motionen har man inte i sina synpunkter bemött något av de tre huvudsakliga förslag som jag har på hur man skulle behöva titta på det här. Det handlar om att utreda vad ett huvudägarskap i SL skulle betyda. Det handlar om fördelningen när staden avsätter infrastrukturbyggnadspengar, vilket vi gör med stora summor – 4,4 miljarder – varav allt har gått till vägar, såvitt jag vet. Det handlar också om hur vi definierar kollektivtrafik kontra biltrafik från staden. Vi behöver en arbetsgrupp för det här. Trafikuskottet har inte längre något kollektivtrafikuskott, och det är svårt att få grepp om hur staden enskilt lägger tyngd bakom orden när vi behöver en kollektivtrafikutbyggnad, mer än att borgarrådet Söderlund går och kittlar Cederschiöld under hakan. Där verkar själva beslutsptensen i det här ligga.

Jag är inte riktigt nöjd med det, kan jag säga, vare sig på kort eller på lång sikt. Jag tror inte att det är en bra lösning. Jag är lite besviken på att man inte ens försöker bemöta de förslag som skrivs fram i motionen. Stadsledningskontoret skriver två enstaka rader om varför de inte tycker att man ska gå in i delägarskap. De skriver att det är svårt att hantera det här för SL och att det är dåligt för kranskommunerna. Men de skriver ingenting om att det är dåligt eller svårt för Stockholms stad. Det är anmärkningsvärt.

Anförande nr 196

P e t e r L u n d é n - W e l d e n (m): Herr ordförande! Jag tänkte bara komma med ett konstaterande. Åsa Romson hade fel på en punkt. Hon kanske hade fel på flera punkter, men det tänkte jag inte ge mig in i. Göteborgs spårvägar drivs inte av Göteborgs stad utan av Västtrafik. Göteborg har avhänt sig sin kollektivtrafik till Västtrafik. Där har du fel. Inte någonstans i Sverige är det så att kommunen driver kollektivtrafik.

Anförande nr 197

Å s a R o m s o n (mp): Det ska vara om Göteborg det senaste året skulle ha sålt sin andel helt. Men Göteborgs stad har haft ett avgörande inflytande över och trafikhuvudmannaskap för delar av kollektivtrafiken där. Så har varit fallet.

Anförande nr 198

A b i t D u n d a r (fp): Kollektivtrafiken är oerhört viktig. Men jag vill också påpeka något apropå det andra förslaget du nämnde, Åsa, och som du inte får någon reaktion på.

Jag delar trafikkontorets uppfattning att det är svårt att endast staden ska ansvara. SL servar hela länet. Om bara Stockholm stad ska vara delaktig och ha delägarskap, som du föreslår i motionen, blir det mycket problematiskt. Dessutom finns det en demokratisk problematik i detta. Det finns fler kommuner än Stockholms stad. Hur ska det gå att genomföra detta i praktiken? Man bedömer att det är orealistiskt, och jag delar den uppfattningen.

Anförande nr 199

Å s a R o m s o n (mp): Jag vore inte politiker om inte jag också sade att jag trodde att det var problematiskt. Jag föreslår faktiskt att man utreder om detta kan vara *ett* sätt att få ökat inflytande. Men man vill över huvud taget inte beröra frågan, utan man menar att man redan har utrett den. Man konstaterar att detta för det första är svårt att hantera för SL och för det andra svårt att hantera för kranskommunerna. Men man säger inte någonting om huruvida det är svårt, omöjligt eller bra eller vilka fördelar det annars skulle ha för Stockholm. Det tycker jag är undermålig behandling av en motion.

Anförande nr 200

A n d e r s B r o b e r g (kd): Ordförande, fullmäktige! Motionen i sig tar upp ett bra, intressant och viktigt ärende. Det är riktigt att det inte bara är kollektivtrafik utan kommunikation i vid bemärkelse som man ska titta på och bestämma sig för. Hur ska vi få till det på bästa sätt när man gör olika saker? Det behövs betydligt mer pengar till regionen av alla möjliga skäl. Det handlar bland annat om tunga kollektivtrafikinvesteringar. Vi brukar vara ganska överens om att vi får för lite pengar tillbaka jämfört med vad vi faktiskt bidrar med. Det behövs dessutom klart bättre samordning med SL när det gäller ett antal saker.

Men jag säger klart nej till att staden går in i SL. Det känns inte lockande att vare sig gå in som en mindre part kontra övriga SL eller som en part bland en massa andra kommuner som delar på detta. Jag tror inte att staden kommer att tjäna på det. Det blir ingen förbättrad situation.

Det handlar om nyttan av kollektivtrafiksatsningar. Beslutsunderlag är också en sak. Frågan är hur man ska definiera detta. Om man anlägger en gata kan allt från bilar till bussar köra på den. Om man ritar ett bussfält blir det möjligen en målningskostnad – en billig investering. Man kan cykla där, men det är förstås inte kollektivtrafik utan handlar om enskilda.

Jag tror att det är viktigt att vi för en dialog i de här frågorna och driver dem framåt, Åsa. Däremot är jag inte övertygad om att ett ständigt, permanent utskott för kollektivtrafik leder till resultat. Alla sådana saker riskerar att bli en allmän samtalsgrupp eller fikagrupp.

Jag tycker att det är viktigare att man sätter sig ned och diskuterar när man har ett område och frågor att diskutera. Då ska man föra en djup dialog med SL. Hur hittar vi bra lösningar på det här? Hur gör vi det på ett bra och samordnat sätt? Då finns det något konkret som man ska diskutera och som man ska finna en lösning på. Jag tror att det är lättare att få effekt av en sådan konstruktion. Vi måste bli bättre på att få in det här redan från början. Jag tycker att vi verkligen försöker det, men vi måste alla hjälpas åt att tänka på alla aspekter vid byggandet och planeringen. Jag är tveksam – för att inte säga motståndare – till att gå in i SL. Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsen.

Anförande nr 201

E i e H e r l i t z (mp): Ordförande, fullmäktige! Det här är en mycket viktig motion. Den belyser just ett av de större problem som man här under åren ser när det gäller kollektivtrafikens planering i regionen. Det brukar tyvärr vara så att kommunen gör vad den vill. Den bygger sina nya bostadsområden och arbetsområden där den tycker att det passar bäst just för kommunen. Sedan får SL komma och fixa kollektivtrafiken. Man hör ibland att kommunen säger: Det är ju lätt för SL att sätta in en buss här och där.

Men det är ett stort fel att kommunen inte har något eget ansvar inom kollektivtrafiken. Det här är dyrt. Ett exempel som kanske en del av er minns är när tunnelbanan skulle byggas till Skarpnäck. Då hade Stockholms kommun bestämt var man skulle bygga ut området till Skarpnäck. Det visade sig att det inte alls var så som man hade tänkt från början, utan detta var ett helt annat ställe. Det som hände var att man fick rita om tunnelbanan och dra om den. Man skulle ha fortsatt vid Bagarmossens station. Så var det tänkt; det fanns reservat och allting. Men man fick gå ned i en ny tunnel och göra en helt ny tunnelbanestation. Det hela gick på cirka en halv miljard!

Jag tror att man borde ha någon typ av kollektivtrafikansvar där både kommunerna, SL och landstinget delar på det hela. Om man sedan ska gå så långt att kommunen ska ta en egen del av ekonomin får man väl se. Kommunen ska tydligt kunna känna att det är viktigt för kollektivtrafiken hur man planerar sina nya bostads- och arbetsplatsområden. Det är viktigt var man planerar att bygga dem. Det är inte förrän kommunen blir tvungen att vara med och betala en del av kalaset självt som den verkligen bryr sig om det här. Det finns hur många exempel som helst på hur kommunerna planerar på ett sätt och att SL sedan får komma och städa upp. Jag yrkar bifall till motionen.

Anförande nr 202

A n n M a r i E n g e l (v): Ordförande, fullmäktige och stockholmare – om någon skulle råka lyssna! Tyvärr, Åsa, gick det inte heller i den här frågan att få en tvärpolitisk grupp. Vi bifaller motionen, för vi tycker att den är bra. Men vi hade nog aldrig egentligen trott att det skulle gå att få en enighet.

Alla kan tala om hur viktigt det är med kollektivtrafiken. Vi kanske är överens om att den inte har utvecklats i takt med att staden har växt. Men det är stor skillnad mellan retorik och politik. Politiken från majoriteten i staden just nu är inte riktigt att satsa på mer kollektivtrafik. Det handlar i stort om att satsa på fler vägar. Om nu någon skulle ha fått för sig att regionens politiker är eniga efter att ha läst den tidning som ligger på borden här så är det fel. Varken Vänsterpartiet och Miljöpartiet är eniga om den stora satsningen på vägar. Det är stor skillnad mellan hur vi ser på vår framtid, hur vi ser på miljön och hur vi ser på vad som ska satsas på.

Det hade självfallet varit bra om staden hade haft ett kollektivtrafikutskott. Det är också någonting som många stockholmare tycker är konstigt – att staden inte har någonting att säga till om när det gäller utvecklingen av kollektivtrafiken och hur man planerar. Det är ju landstinget som gör det. Men jag förstår att majoriteten inte tillstyrker det här. Ni har inte visat tillräckligt stort intresse för kollektivtrafiken, utan

det är fortfarande biltrafiken och vägarna som står i fokus. Men vi yrkar givetvis bifall till motionen.

Anförande nr 203

Borgarrådet Söderlund (m): Herr ordförande! Jag tycker att det är lite spännande att det är flera talare som är uppe och vill lägga ned landstinget. Det var lite oväntat att Miljöpartiet och Vänsterpartiet så engagerat vill ta ifrån landstinget arbetsuppgifter. Detta är någonting som vi moderater i och för sig har varit intresserade av i många år – att få en beslutsnivå på det lokala planet. Det kanske blir en möjlighet till utveckling av demokratin i kväll med en mer lokal förankring av en rad arbetsuppgifter som i dag ligger på landstinget. Men jag har inte uppfattat att Vänsterpartiet och Miljöpartiet vill lägga ned landstinget, utan ni vill ha någon typ av dubbelkommando. Det är kanske inte den mest framgångsrika väg vi kan välja för att få en tydligare ansvarsfördelning i staden och i länet när det gäller olika arbetsuppgifter.

Vi samarbetar intimt med SL på olika sätt. Varje månad har vi avstämningar där vi ser på vilka frågor vi ska driva ihop och hur vi kan utveckla vår kollektivtrafik i staden och i regionen. Jag tycker att det är lite intressant att motionen behandlas i kväll, på det första fullmäktigesammanträdet efter det att en överenskommelse har träffats med Carl Cederschiöld om regeringens uppdrag som rör trafiken i Stockholmsregionen.

Ann Mari Engel har naturligtvis alldeles fel i sina påståenden. Det där är en lögn som inte blir sannare bara för att man ständigt upprepar den från talarstolen i rådssalen i Stockholms stadshus. I själva verket satsar vi historiskt sett enorma pengar på kollektivtrafiken i Stockholm. Det är lite paradoxalt att höra Ann Mari Engel med tanke på att vi har Citybanan eller Sverigebanan för färdigställande och genomförande. Det är det största projektet i modern tid, fullt jämförbart med tunnelbanans genomförande i Stockholms stad och län. Det görs enorma satsningar på kollektivtrafiken. Vi har frågan om utbyggnad av Tvärbanan i en situation när Stockholm nu äntligen växer. Vi expanderar verkligen över alla gränser för att möta det intresse som finns för att bo, verka och förverkliga sina drömmar i Stockholm.

I en sådan expansiv situation, där kollektivtrafiken verkligen står i fokus, står Ann Mari Engel här i talarstolen och påstår att vi inte gör någonting och att det inte händer någonting. Vad har Vänsterpartiet konkret bidragit med när det gäller utbyggnaden av kollektivtrafiken? Var satte ni er någonstans när det gällde att långsiktigt ta ansvar för en vettig trafikföring i Stockholmsregionen? Det var inte i förarsätet. Det är som vanligt i Vänsterpartiet. Ni håller er vid sidan av. Ni vill aldrig fatta beslut och ni vill aldrig stå för beslut. Ni vill aldrig vara beslutspotenta, utan ni ställer er alltid i talarstolen och skyller på någon annan. Det är ni världsmästare på.

För en gångs skull finns det nu en tydlig enighet från regionen. Vi ska växa, vi ska ta ansvar för den här staden och vi ska se till att det blir lättare att leva, bo och verka i Stockholmsregionen. Där ingår faktiskt, Ann Mari Engel, i högsta grad kollektivtrafiken.

Herr ordförande! Jag tror inte att nya arbetsgrupper löser de här problemen. Ett intimt samarbete med dem som är huvudmän tror jag är den framkomliga vägen. Då kan vi en gång för alla komma till rätta med den underförsörjning av kollektivtrafik, och all annan trafik också för den delen, som den här staden har levt med under hela min livstid. Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 204

A n n M a r i E n g e l (v): Mikael! Jag tänker inte bli provocerad av dina attacker, för tomma tunnor skramlar mest. Du har inte så mycket att komma med i sak. Om vi talar om satsning på kollektivtrafiken hade ni en viktig möjlighet att låta pengarna från trängselavgifterna gå till kollektivtrafiken. Det var också stockholmarnas önskemål i folkomröstningen. Men det beslutet ändrade ni på.

Vi har fortfarande inte sett några enorma pengar som ni satsar på kollektivtrafiken. Jag sade att vi politiker här i regionen inte är eniga om att de stora satsningarna skulle gå till vägar. Det finns två partier här som är lite mer miljömedvetna och framsynta och som inte tycker det. Det finns beslut om Citytunneln, men jag är inte alldeles säker på att det var Mikael Söderlund som fattade det beslutet – eller rättare sagt är jag säker på att det inte var du. Det har beslutats mycket tidigare.

Upp till bevis! Om du vill satsa på kollektivtrafiken i första hand är du välkommen, och du är välkommen att göra det tillsammans med oss. Det är inte vi som har velat lägga ned landstinget. Jag vet inte om ett trafikutskott i kommunen skulle leda till att landstinget läggs ned, men det är väl en av dina vanliga retoriska överdrifter.

Anförande nr 205

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Det är viktigt att konstatera vilken historisk fas vi är inne i när det gäller Stockholms utveckling. Ann Mari Engel kan fortsätta att tjata om att det inte görs några kollektivtrafiksatsningar. Men sanningen är att det nu finns en bred överenskommelse och en bred samsyn på de viktiga kollektivtrafiksatsningar som bör göras i regionen. Då väljer Vänsterpartiet att ställa sig vid sidan av, som ni alltid har gjort. När det kommer till kritan och vi ska fatta beslut, vara långsiktiga och ta ansvar vill inte Vänsterpartiet vara med.

Jag tycker att det är märkligt att stå i talarstolen 2008, efter det att vi från majoriteten har drivit fram frågan om Citybanan, kollektivtrafiksatsningar på Tvärbanan av historiska mått och en upprustning av tunnelbanan med miljardsatsningar, och påstå att det inte görs satsningar på kollektivtrafik. Det är faktiskt lögn, Ann Mari Engel. Jag tycker inte att vi ska stå och ljuga i talarstolen, utan vi ska hålla oss till sanningen.

Dessutom representerar Ann Mari Engel inte riktigt väljarna när hon säger att det inte behövs några vägar. De allra flesta hävdar att vi behöver fler vägar.

Anförande nr 206

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Mycket ska man höra. Jag vet att timmen är sen och förstår att du också är trött i kväll, Mikael Söderlund. Men det är ändå inte

helt acceptabelt att du som ansvarigt borgarråd inte vill debattera motionen utan använder din talartid till att beskylla Vänsterpartiet för både det ena och det andra. Vi vet alla att det tillhör den vanliga retoriken i den här salen, men jag tycker att det är ganska tråkigt.

Citytunneln är ett bra exempel på vad vi tillsammans över partigränserna under flera år, både här i staden och i landstinget har lyckats göra. Det är inte ett exempel på vad Moderaterna har gjort. Jag förstår inte varför majoriteten inte i den frågan kan ge *cred* till den samstämmighet som vi har i kollektivtrafikfrågan när det gäller Citytunneln. Kanske var det för att det var ni som darrade på manschetten i ögonblicket när man verkligen skulle fatta beslut om ifall vi skulle ha den senaste sträckningen eller inte. Det var ni som skrev debattartiklar efter valet från regeringen och sade att detta nu hade lagts i malpåse och att man skulle utreda tredje spåret.

Men vi behöver inte dra upp detta. Det bör ges en eloge till Stockholms stad för att vi har varit med och drivit igenom detta härifrån. Och vi har gjort det med hjälp av pengar. Vi har varit med och lagt pengar till Citybanan och till stationssatsningarna. Anledningen till att vi rent lagtekniskt kunde göra det är att vi destinerade pengarna till stationsbyggnaderna. Annars hade vi inte kunnat göra det. Det är naturligtvis baktanken med en del av min motion. Vi ska diskutera problematiken. Åtminstone stora delar av den här salen slänger utan hämningar i väg miljardbelopp av Stockholms skattebetalares pengar till väginfrastruktur som kommer att göra den här staden ännu mer utsatt för massbilismen. Men vi lägger inte några skattepengar från kommunens sida på de viktigaste infrastruktursatsningarna, som handlar om kollektivtrafiken.

Som citykommun i en region är det naturligt att det är de egna medborgarna som har den absolut största nyttan av en ökad kollektivtrafikandel i Stockholm. Det tror jag inte att det finns någon härinne som inte håller med om. Det är också själva drivkraften till att citykommunerna i alla regioner jag känner till har betydligt större *saying in the game* när det gäller kollektivtrafiken än Stockholm – om än inte ett helt ägarskap.

Nu pratar Mikael Söderlund om att man samarbetar intimt och att man har möten varje månad. Men inte i några formella strukturer, i alla fall. Det är ett dilemma. Det finns inga formella organ i Stockholm som tar hänsyn till det här. Miljöpartiet vill att vi ska satsa på kollektivtrafiken. Vi vill det både i staten, i landstinget och i staden. Men för detta krävs former. De formerna vill inte den nuvarande majoriteten ens diskutera. Man tycker att man har ett jättefint samarbete med Cederschiöld och att det räcker. Man vill egentligen helst att vi ska fortsätta lägga alla våra infrastrukturpengar och skattemedel på vägar och inte på kollektivtrafik. Det är väl bakåtsträvande om något.

Anförande nr 207

Borgarrådet S ö d e r l u n d (m): Herr ordförande! Jag ber verkligen fullmäktige om ursäkt i denna sena timme, men man måste faktiskt svara på en del av de påhopp som bara fortsätter här. Nu går Åsa Romson upp och säger att vi pratar alldeles för

mycket om Vänsterpartiets lögnar, och sedan går hon upp och kommer med samma lögnar som Vänsterpartiet just har fört fram.

Jag tycker att både Ann Mari Engel och du ska börja läsa lite mer innan till i de beslut som Stockholms stad fattar och de budgettexter som vi skriver. Herr ordförande! Jag tycker att en fullmäktigeledamot i Stadshuset i Stockholm borde känna till de avtal vi har slutit om till exempel medfinansiering på Citybanan, om medfinansiering på Tvärbanan och om att vi är med och finansierar Danviks lösen som är ett av de stora miljardprojekten i Stockholms stad och som i högsta grad rör kollektivtrafiken. Nu står man här, herr ordförande, och säger i upprepade inlägg att det inte görs någonting från Stockholms stad i kollektivtrafiken när vi fattar historiska beslut om miljardbelopp för att finansiera kollektivtrafik. Jag tycker faktiskt att man kan begära av fullmäktiges ledamöter att de någon gång läser handlingarna när de skriver motioner i sådana ämnen, herr ordförande. Det är ett rimligt krav.

Sedan gäller det frågan om hur vi ska samarbeta med SL. Herr ordförande! Under de 17 år jag har funnits med i fullmäktige på olika sätt har vi med stor enighet försökt gå ifrån den här typen av delade huvudmannaskap. Vi delade på Konserthuset, vi delade på Waldemarsudde och vi delade på en rad olika verksamheter. Detta var bara kulturverksamheter; det fanns många andra exempel också. Men vi konstaterade att det här inte var bra för staden och inte bra för brukarna. Det var inte bra för någon med sådant här otydligt ägarskap.

Åsa Romson har några kraftfulla förslag här. Det ena är att vi ska börja köpa in oss i SL. Det andra är att vi på något sätt ska ha mer av gemensamma gruppdiskussioner om vad SL borde göra. Hon vill också tillsätta en arbetsgrupp. Herr ordförande! Jag tror inte att det mest kraftfulla vi kan göra för att få inflytande i SL är att parallellt med SL tillsätta en arbetsgrupp. Jag tror på en kraftfull *hands on*-dialog, samtal och regelbundna avstämningar med SL:s presidium och vd om vad man gör i Stockholm och vad man borde göra. Det ska vara en dialog om alla möjliga frågor som allihop är Åsa Romsons *babies*. Det kan handla om kollektivtrafik på vatten, spårvägnas dragning och rader av frågor som kan komma upp i de konkreta samtalen.

Herr ordförande! Jag lovar Åsa Romson att jag ska ta upp detta på trafiknämnden och rapportera allt vi gör. Vi kan också ta upp det på frågestunden här i fullmäktige. Men jag tycker inte att det hör till fullmäktige att stå och påstå saker som över huvud taget inte är sanna och sätta upp fingrar i luften och låta slagkraftig trots att det över huvud taget inte leder någonstans i kollektivtrafikens utbyggnad, ärligt talat.

Herr ordförande! Det är en historisk utveckling av hela infrastrukturen i Stockholm vi ser nu. Det rör i synnerhet kollektivtrafiken. Vi har fattat historiska beslut under hösten och bjudit in till samtal och dialog. Jag konstaterar att några partier har valt att ställa sig vid sidan av. Jag tror att det var ett felaktigt och oklokt beslut.

Anförande nr 208

A n n M a r i E n g e l (v): Mikael! Apropos den debatt vi har fört här tidigare om tonen här i salen har jag under ett antal år hoppats att du ska dämpa ned den här tomma retoriken något. Men tyvärr har det varit förgäves. Du upprepar samma sak flera gånger, och det blir inte mer sant för det. Det är väl inte du, Mikael, som har

fattat alla beslut om Citybanan, Tvärbanan och Danviks lösen. Det är en lång historia. Jag minns det här tydligt från förra perioden. Jag vill inte gärna bli anklagad i den här salen för att aldrig läsa några handlingar. Jag tycker faktiskt att det är lite enfaldigt.

Anförande nr 209

Å s a R o m s o n (mp): Jag kan bara instämma i det mesta som Ann Mari Engel påpekade om felaktigheterna i borgarrådets övertoner. Jag tänker inte längre anse att de bara beror på den sena timmen.

Däremot hoppas jag på en fin återrapport – inte bara som en muntlig rapport på trafiknämnden utan även från majoriteten om hur ni handskas med de prioriterade kollektivtrafikfrågorna från Stockholms stad. Eller låter ni stadsdelarna själva skicka in sina tomma remissvar där man vill flytta en busshållplats hit och en busshållplats dit? Hur väcker man frågan om båttrafiken på Stockholms inre vatten? Hur gör man med spårvagnsfrågan, som ju är en enormt stor fråga för Stockholm?

Jag nämnde att vi medfinansierar Citybanan. Det var det hela mitt inlägg gick ut på, så du kan inte anklaga mig för annat. Danviks lösen är förvisso delvis bra för kollektivtrafiken, men framför allt för fastighetsutvecklingen där. När det gäller Tvärbanan gör vi ju bara det lilla som innebär att vi bidrar till att stationer och sådana saker kommer till, Mikael Söderlund.

Men greppet om helhetslösningen när det gäller kollektivtrafik och Stockholm har inte du som stadsbyggnadsborgarråd, Mikael Söderlund. Det har inte Stockholm, utan det ligger i landstinget. Det är ett felgrepp, menar jag. Om du inte vill diskutera frågan i kväll får du väl avstå från det.

Anförande nr 210

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag blir lite sugen på att ge mig in i debatten eftersom jag höll på en del med de här frågorna under förra mandatperioden. Men jag ska inte göra det. Om Mikael Söderlund vill ta åt sig av samtliga investeringsbeslut som har fattats i den här staden under jag vet inte hur många år så får han göra det. Det här är ju bra för Stockholm i förlängningen.

Jag ser fram emot debatten framöver. Nu har regionplanenämnden fattat besluten. Det nya arbetet med den nya planen är i gång. Det är Stockholm 2050, och där är det absolut relevant att ta med de diskussioner som har förts i kväll.

Jag vill bara göra er uppmärksamma på att vi socialdemokrater har ett särskilt uttalande som är bra i sammanhanget och när det gäller de ord som har fällt i debatten i kväll. Om ni inte har läst det – läs de tre viktiga sammanfattningarna av vad som har skett under en kortare tid med bäring på regeringen och det här styret i staden. Men det är klart att vi ska bygga kollektivtrafik!

Anförande nr 211

C h r i s t e r G W e n n e r h o l m (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Det här är en lite spännande debatt. Här får man höra hur ni så gärna skulle vilja satsa på kollektivtrafiken. Ett bekymmer är att det går bra att väcka en motion i mars 2007 när man har lämnat efter sig det arv ni har gjort. Men det hade varit bra om ni hade satsat lite mer på kollektivtrafiken i det organ där man kan göra det när ni hade makten i stället för att väcka motioner här.

Det är de facto så att i den majoritet som Åsa med flera tillhörde satsade ni under fyra år lika lite, eller lika mycket, på kollektivtrafiken som alliansmajoriteten nu har satsat 2007–2008. Vi har satsat två nya miljarder på kollektivtrafiken. Nu kommer ni med och vill gärna vara med och satsa på alla de fina projekten. Men när ni hade möjligheten hade ni tydligen varken möjlighet eller pengar. Det kanske hade varit bättre att satsa energin och vidta åtgärderna där ni kunde i stället för att vilja vara med och utveckla en ny ägarform av kollektivtrafiken från det här organets sida. Jag tror inte att det leder någonstans.

Nu gäller det att hjälpas åt och se till att vi får så stora satsningar som möjligt på en utbyggd kollektivtrafik. Vi ska också satsa för att människor ska bo och verka framgent. Vi ska ha de moderna lösningarna med snabbspårvagnar, med en ny tunnelbana till det nya universitetssjukhuset och stadsdelen i Solna och vid Norra station till exempel. Det finns också många andra projekt som har nämnts.

Det går som sagt enkelt att väcka motioner. Men det är svårare att göra det när man är i majoritet.

Anförande nr 212

L e i f R ö n n g r e n (s): Ordförande! Jag sade förut att man blir lite spänd inför debatten och gärna vill hoppa in i den. Men nu börjar man dra upp landstingsbudgeten och diskutera den här. Det skulle säkert kunna bli en lång, fin och spännande debatt. Ni måste ha tråkigt borta i Landstingshuset om du är tvungen att ta debatterna om landstingsbudget och annat här.

Det finns mycket att säga om finansiering och om vad som hände både under förra och förrförra mandatperioden, om sanering av landstingets ekonomi och annat. Det handlar om planering av både kollektivtrafik, bostäder och så vidare. Men jag avstår. Vi har ingen annan uppfattning i motionen. Men läs vårt särskilda uttalande!

Anförande nr 213

C h r i s t e r G W e n n e r h o l m (m): Herr ordförande, fullmäktigeledamöter! Jag tror att motionen handlar om att staden borde ha ett ökat engagemang och delägarskap när det gäller hur man ska driva kollektivtrafiken. Jag tycker att det är att gå en omväg. Det finns möjligheter att redan i dag göra detta innan man har kommit fram till att man kanske vill skapa ett kommunalförbund eller att hela Mälardalen så småningom kommer att jobba för en ny, modern kollektivtrafik i hela den stora regionen. Varför gå över ån efter vatten när man kan satsa 2 miljarder, som vi har gjort, under två år i stället för att göra det på fyra år som Åsa gjorde?

Anförande nr 214

Å s a R o m s o n (mp): Ordförande! Det är en sak att slänga in en diskussion om landstingsbudget i samband med ett fullmäktigesammanträde där vi faktiskt diskuterar arbetsformerna för hur vi som kommun bättre kan få prioriteringar av kollektivtrafiken. Vi verkar ju nu äntligen vara rörande överens om den. Tidigare har det alltid varit ett väldigt ylande om att bussfilerna har varit i vägen för bilarna och så vidare. Nu är vi rörande överens om att kollektivtrafiken är viktig. Till och med spårvagnar är en stor prioritering nu från hela salen, såvitt jag har förstått. Det gäller också båttrafiken och sådana saker som aldrig har vunnit något större gehör borta i det andra huset.

Christer! Du råkar sitta i båda församlingarna och har manne tråkigt i den andra och kommer därför kommer hit och deltar i vår debatt. Det är trevligt; du är välkommen! Jag tänker inte svara för exakt hur de olika siffrorna såg ut under förra mandatperioden. Jag vet att vi jobbade för att man skulle få en stor kollektivtrafikbudget. Jag vet att vi diskuterade i den här församlingen hur vi kan förbättra och ännu tydligare och tyngre få fram kollektivtrafikens behov för Stockholm som stad. Det borde vara en arbetsform som även du som fullmäktigeledamot kan delta i från den kanten.

SL har under många år diskuterat hur man kan utveckla samarbetet med kommunerna. Jag är övertygad om att många kommuner har betydligt bättre dialog från det centrala hållet med SL än vad Stockholm har. Jag har sett remissvar som har varit betydligt bättre förankrade i andra kommuner. Jag tror att Stockholm är en av de kommuner som i det centrala organet, fullmäktige, diskuterar kollektivtrafikfrågor minst trots att vi är den kommun som är mest beroende av kollektivtrafiken. Jag tycker att det är en paradox. Att ingen av er tycker att det är problematiskt eftersom ni kan sitta och kittla Cederschiöld under hakan, som jag sade, är en annan sak.

Nu kommer du till den här fullmäktigeförsamlingen och säger så här till den kommun som under förra mandatperioden enskilt bidrog mest till att kollektivtrafikandelen ökade i den här regionen genom att vi fick en enhetstaxa och genom att vi hade trängselavgifter som gjorde att kollektivtrafikanterna i Stockholm ökade i andel för första gången på tio år. Det tycker jag är magstarkt, Christer. Då får du faktiskt ta debatten även här i ett kommunalt perspektiv och inte i ett landstingskommunalt.

Anförande nr 215

C h r i s t e r G W e n n e r h o l m (m): Jag tar gärna den debatten, Åsa Romson. Du drar in hur ni drog undan intäktsökningar till kollektivtrafiken genom att genomföra något så korkat som det taxesystem ni hade när alla forskare, bland annat från Tekniska högskolan, säger att det inte är enhetstaxa människor efterfrågar. Människor efterfrågar inte en låg taxa. Människor vill ha en ny, modern och väl fungerande kollektivtrafik. Det är vad vi har att leverera som kommunpolitiker och som landstingspolitiker.

I den motion som ni har väckt står det klart och tydligt att du vill argumentera för ett delägarskap i SL. Då är det väl den frågan som vi också debatterar. Varför gå över ån efter vatten?

Anförande nr 216

Å s a R o m s o n (mp): Christer! Det som du levererar från landstingsbänken är en ökning av kollektivtrafikkortet med jag vet inte hur många procent. I mars kommer SL-kortet i Stockholm att kosta mer än vad det har gjort någonsin i den här staden. Det har till och med ökat mer än vad parkeringsavgifterna har gjort. Det bidrar ni med från landstinget. Jag tror inte att det bidrar till ökad kollektivtrafik. Det bidrar i stället till ökad bilism i Stockholm.